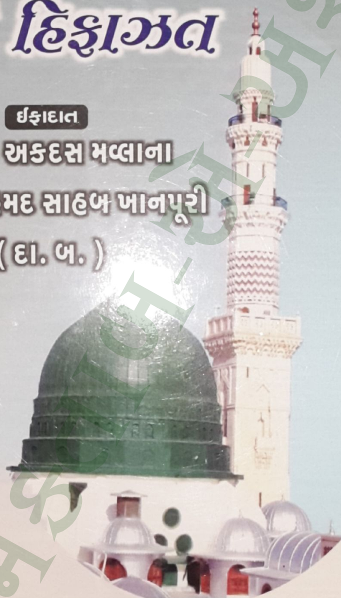
સિલસિલા મવાઈઝે હસનહ નં. ૨

આપ મુસલ્માન મર્દોં સે
કેહ દીજિયે કે અપ્ની નિગાહેં નીચી રખ્ખેં
ઔર અપ્ની શર્મગાહોં કી હિફાઝત કરેં.
યહ ઉન્કે લિયે ઝયાદહ સફાઈ કી બાત હય.
(કુર્આન)

નિગાહ ઔર શર્મગાહ કી હિફાઝત

ઈફાદાત
હઝરત અકદસ મવ્લાના
મુફતી અહમદ સાહબ ખાનપૂરી
(દા. બ.)

: નાશિર :
શોબા ફૈઝે મહમૂદ
૧૧/૧૮૩૪, સોદાગરવાડા, સુરત.

એક રોઝ મોમિનોં તુમ્હેં મર્ના ઝરૂર હે!
પઢતે રહો નમાઝ યે કૌલે રસૂલ હે!

પઢતે રહો નમાઝ તો ચહેરે પે નૂર હે,
પઢતે નહીં નમાઝ તો અપ્ના કુસૂર હે!

એક રોઝ મોમિનોં તુમ્હેં મર્ના ઝરૂર હે!

આઓ તુમ્હેં સુનાઉં ફઝીલત નમાઝ કી,
સબ સે બુલંદ પાયા ઈબાદત નમાઝ કી!

હાસિલ કરો ખુદારા સઆદત નમાઝ કી,
કરતે રહો હમેશા હિફાઝત નમાઝ કી!

ચહેરે પે હો જમાલ હમેશા નમાઝ કા,
રખ્ખા કરો ખ્યાલ હમેશા નમાઝ કા!

એક રોઝ મોમિનોં તુમ્હેં મર્ના ઝરૂર હે!

પ્યારે નબી કી આંખોં કી ઠંડક નમાઝ હે,
કુર્બે-ખુદા કા ઝરયા બેશક નમાઝ હે!

પાબંદી-એ-નમાઝ ઈમાન કી દલીલ હે,
રોઝે-જઝા યહી મુસલ્માન કી દલીલ હે!

જો શખ્સ નમાઝ કા પાબંદ હે જનાબ,
જન્નત મેં વોહ જાએગા બેશક બિલા હિસાબ!

એક રોઝ [illegible] તુમ્હેં મર્ના ઝરૂર હે!

બેનમાઝી સજદે મેં જ[illegible]ગા,
અલ્લાહ ઉસ કી પીઠ કો [illegible]ગા!

[illegible] બહુત કરેગા કે સજદે મેં જાઉં મેં,
દુન્યા મેં તો ગવાયા, યહાં ક્યું ગવાઉં મેં!

પર શર્મ સે વોહ હોગા ઝમીન મેં ઘડા હોઆ,
મસ્જૂદ સારી ખલ્ક, ફકત તન્હા ખડા હોગા!

એક રોઝ મોમિનોં તુમ્હેં મર્ના ઝરૂર હે!

નિગાહ ઔર શર્મગાહ
કી
હિફાઝત

ઈફાદાત

હઝરત અકદસ મવ્લાના મુફતી અહમદ સાહબ
ખાનપૂરી દા.બ.

નાશિર

શોબા ફય્ઝે મહમૂદ

૧૧/૧૮૩૪, સોદાગરવાડા, સુરત

मकतबा-ए-अशरफ

ઝેરે સરપરસ્તી:- હઝરત અકદસ મુફતી અહમદ સાહબ ખાનપૂરી (દા.બ.)

બએહતિમામ:-ખુદદામે હઝરત અકદસ મુફતી અહમદ સાહબ ખાનપૂરી (દા.બ.)

સને ઈશાઅત:- રજબ ૧૪૨૬ હિજરી, ઓગષ્ટ ૨૦૦૫ ઈ.

તઅદાદ:- ૭૦૦૦

નાશિર:-શોબા ફય્ઝે મહમૂદ, ૧૧/૧૮૩૪, સોદાગરવાડા, સુરત.

કિતાબ મિલને કે પતે

✿ Darasgahe mulla masjid, Sodagarwada ✿ Reliable Shop, Ranitalaw, ✿ Naaz Book Depot, Ranitalaw, ✿ Molana Book Depot, Ranitalaw, ✿ Madina Agency, Zampa Bazar, ✿ Quazees, Badekhan Chakla, ✿ Jameatul Qirat, Kafleta{Mufti Aarif Unnwi} ✿ Jamia Islamia Talimuddin, Dabhel,{Mufti Abdul Qayuum Rajkoti & Mufti Abubakr Palanpuri} ✿ Jamia Uloomul Quran, Jambusar {Mufti Farid Kawi} ✿ Zam-Zam Coldrinks, Rander ✿ Falahe Darain, Tarkeshwar,{Mufti Suleman Shahwi}, ✿ Sa'adate Darain, Sitpon {Molvi Nazir Dewalwi} ✿ Mufti Haris Palanpuri, Jogeshwari, Mumbai, ✿ Jamiah Ishaatul Uloom, Akkal Kunaa,{molwi Saeed Dewalwi}

मक्तबा-ए-अशरफ

નિગાહ ઔર શર્મગાહ કી હિફાઝત

ઈફતિતાહિય્યહ

بسم الله الرحمن الرحیم

કુર્આની ઔર નબ્વી તઅલીમાત સે અદના વાકિફિય્યત રખ્નેવાલા શખ્સ ભી ઈસ બાત સે નાવાકિફ નહી હોગા કિ ખાલિકે કાઈનાત ઔર મોહસિને ઈન્સાનિય્યત(સ.અ.વ)કી નિગાહ મેં નિગાહોં કી પાકિઝગી ઔર શર્મગાહ કી હિફાઝત કી કિત્ની ઝિયાદહ અહમ્મિય્યત હય. ઔર નિગાહોં કી પાકિઝગી ભી દર અસ્લ શર્મગાહ કી હિફાઝત કે લિયે હી મત્લૂબ હય, તો અસ્લ મકસદ તો હિફાઝતે ફર્જ હી હય. સૂરએ મુઅમિનૂન મેં ફલાહયાબ મુઅમિનીન કી સિફાત કે મિનજુમ્લા ફરમાયા:"ઔર વોહ લોગ જો અપ્ની શર્મગાહોં કી હિફાઝત કરને વાલે હંય" સૂરએ અહઝાબ મેં ઉન હઝરાત કી ફેહરિસ્ત મેં જિન કે લીયે અલ્લાહ તઆલા ને મગફિરત ઔર અજરે અઝીમ તૈય્યાર કિયા હય, ઉન મર્દોં ઔર ઔરતોં કો ભી નંબર દિયા ગયા હય, જો અપની શર્મગાહોં કી હિફાઝત કા એહતિમામ કરતે હંય. સૂરએ મઆરિજ મેં ઈર્શાદે રબ્બાની હય, 'ઈસ મેં શક નહીં કે ઈન્સાન બળા બેસબ્રા વાકેઅ હુઆ હય, અગર ઉસે કોઈ તકલીફ પહોંચ્તી હય તો ઉધમ પછાળે કરતા હય ઔર અગર હાલાત સાઝગાર હો જાએં તો કંજુસ બન જાતા હય અલબત્તા વોહ લોગ ઈસ કુલ્લીય્યહ સે મુસ્તસ્ના હંય, જિન મેં યહ સિફાત હંય,યહાં ભી મિન્જુમ્લા ઔર સિફાત કે હિફાઝતે ફર્જ કો શુમાર કિયા હય

મઝકૂરા બાલા તીનો મવાકેઅ મેં કાબિલે ઝિક્ર બાત યેહ હય કે તીનો જગહ જુમ્લા ઈસ્મિય્યહ ઈસ્તિઅમાલ હુઆ હય, જિસ મેં અરબિય્યત કે કવાઈદ કી રૂ સે ઈસ્તિમ્રાર ઔર દવામ હોતા હય. હાસિલ યેહ નિકલા કે યેહ સિફત ઉન કી વકતી નહીં હય, બલ્કે દવામી હય. યઅની ઈકકા-દુકકા કભી કભાર કોઈ શખ્સ શર્મગાહ કે ગુનાહ સે બચ જાએ, તો યેહ કોઈ બાત નહીં હુઈ. બાત તો તબ

હય જબ કે આદમી હમેશા બચે.

ઉપર જિન તીન આયતોં કા તરજમહ યા મફહૂમ પેશ કિયા ગયા હય ઉન મેં સે અવ્વલ વ આખિર આયત મેં અપ્ની બીવિયોં ઔર બાંદિયોં કા ઈસ્તિસ્ના કિયા ગયા હય. જિસ કા મત્લબ હય કે બીવિયોં ઔર બાંદિયોં કે મુઆમલે મેં કોઈ પાબંદી ઔર રોક ટોક નહીં હય. કિયુંકે યેહ ભી દર હકીકત હિફાઝતે ફુરૂજ મેં મુઈન ઔર મદદ ગાર બન્નેવાલી ચિઝ હંય. ઘર મેં ભૂક મિટ જાએ તો બાહર મારા મારા કિયું ફિરે?

હદીસે પાકમેં ઈર્શાદ ફરમાયા ગયા હય કે અગર કિસી અજનબી પર અચાનક નઝર પળ જાને સે દિલ મેં દાઈયિહ પૈદા હોજાએ, તો ઘર આ કર અપ્ની બીવી કે સાથ મશ્ગૂલ હો જાએ. ચાહે વોહ તન્નૂર પર હો (બાવરચી ખાને મેં કિત્ને હી અહમ કામ મેં મશ્ગૂલ હો) કિયુંકે ઈસ કે પાસ વહી હય જો ઉસ કે પાસ થા. યેહ ભી તાકીદ ફરમાઈ ગઈ કે લડકા-લડકી જબ શાદી કે લાઈક હો જાએં, તો ફિર શાદી મેં બિલા કિસી મઅકૂલ ઉઝર કે તાખીર નહીં કરની ચાહિયે, અગર દેર કી ઔર વોહ ગુનાહ મેં મુબ્તલા હુએ તો માં-બાપ ભી ગુનહગાર હોંગે. અગર કોઈ શખ્સ તસહીહે નિય્યત કે એહતિમામ કે સાથ સોહબત કરે તો ઉસ કો સદકે કા સવાબ મિલતા હય, સહાબા ને જબ ઈસ પર હયરત કા ઈઝહાર કિયા તો ઈર્શાદ ફર્માયાઃ કે અચ્છા બતાઓ અગર યેહ અપ્ની શહવત ગલત જગહ પૂરી કરતા તો ગુનાહ હોતા યા નહીં? બલ્કે મોહબ્બત કે સાથ બીવી કે મુંહ મેં લુકમા દેને પર ભી સવાબ કા વઅદા કિયા ગયા હય. નિકાહ કા તોહફા ઉમ્મત કે નવજવાનોં કો કિસ મસ્લિહત કે પેશેનઝર દિયા ગયા? દો હી બળી મસાલેહ બતાઈ. (૧) નિગાહોં કી હિફાઝત, (૨) શર્મગાહ કી પાકી. ઈસ કે બાદ અગર કિસી કી નિગાહ મેં પાકીઝગી ન આએ ઔર શર્મગાહ મહફૂઝ ન હો તો ઈસ મેં કિસી કા કયા કુસૂર હય? ઘરમેં ખાના મૌજૂદ હોતે હુએ ભી અગર કોઈ ભૂકા-પ્યાસા મારા મારા ફિરતા હો તો ઉસ મેં ભૂલ કિસ કી હય? કિસી કી તશ્ફફી એક સે ન હોતી હો તો ચાર તક કી ઈજાઝત દી ગઈ હય.

એક મૌકે પર હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ને દુઆ માંગી: એય અલ્લાહ! તૂ મેરી શર્મગાહ કો મહફૂઝ કર દે. એક ઔર મૌકે પર ફર્માયા, એય અલ્લાહ ! મૈં અપ્ની મની કે શર સે તેરી પનાહ ચાહતા હું.

મર્દોં ઔર ઔરતોં દોનો કો નિગાહેં નીચે રખ્ને કી તાકીદ કી ગઈ હય. અલાવા અઝીં ઔરતોં કો બિલા ઝરૂરતે શદીદહ, ઘર સે નિકલ ને સે મના કર દિયા ગયા. વકતે ઝરૂરત નિકલ ને પર શરઈ પર્દહ કી પાબંદી આઈદ કર દી. ખુશ્બૂ લગા કર ન નિકલે, મૈલે કુચેલે કપડે મેં નિકલે, બજતા ઝેવર પેહેન કર ન નિકલે, અજનબિયોં સે બિલા ઝરૂરત બાત ન કરેં, અગર બાત કરને કી નૌબત આ હી જાએ તો નાઝો-અદા સે બાત ન કરેં, બલ્કે કડક લેહજે મેં બાત કરેં. ફોન રિસીવ કરને વાલી ઔરતેં તવજ્જુહ દેં. અવ્વલન તો મર્દોં કી ઘરમેં મૌજૂદગી કી સૂરત મેં ઉન્હેં ફોન રિસીવ કરના હી નહીં ચાહિયે, ઔર ઘર મેં કોઈ ભી મર્દ મૌજૂદ ન હોતો લેહજા ઔર આવાઝ કો બ-તકલ્લુફ સખ્ત બના કર મુખ્તસર સી બાત કર લેની ચાહિયે. ઉમૂમન હમારે મુઆશરે મેં મર્દ ફોન રિસીવ કરને કો અપની શાન કે ખિલાફ સમજતે હંય. ઉન્હેં મઅલૂમ હોના ચાહિયે કે ઘર મેં ઉન કે મૌજૂદ હોતે હુએ, ઔરતોં કો ફોન રિસીવ કરના, મર્દોં કી ગૈરત કે ખિલાફ હય. અગર ઈસ બાત કે આસારો-કરાઈન ગાલિબ હોં કે કૉલ (Call) કિસી ખાતૂન હી કા હય, તો બાત ઔર હય.

અલ-હાસિલ ! ઈન તમામ અહકામાત કે જારી કરને કે પીછે આખિર કૌન સે મકાસિદ કાર ફરમાં હંય? ઝાહિર યહી હય કે એક પાકીઝા મિસાલી મુઆશરા વુજૂદ મેં આએ. "યક દર ગીર, મોહકમ ગીર." આજ કા તો માહોલ ઈત્ના આલૂદા હય, માદદી એઅતિબાર સે ભી ઔર મઅનવી એઅતિબાર સે ભી. મગર માદદી આલૂદગી (Polution) કા એહસાસ ભી હય ઔર ઈલાજ કા ફિકર ભી હોતા હય, મગર માઅનવી ઔર રૂહાની કસાફત કા કિસી કો એહસાસ હી નહીં હય કે ઉસ કી પાકીઝગી ઔર નૂરાનિયત કા તસવ્વુર ભી જલ્દી સે કાઈમ નહીં હોતા. ખાલિકે કાઈનાત ને જિતની શિદદત ઔર તાકીદ સે માહોલ કો

રૂહાની, નૂરાની ઔર પાકીઝા બનાને કી તરફ તવજ્જુહ દિલાઈ, આજકે શયાતીનુલ-ઈન્સ ઈસ કો ઈત્ના હી ગલીઝ, કસીફ ઔર આલૂદા બનાને કે લિયે બેકરાર હો રહે હંય. ઔરતોં કો યેહ પટટી પળહાઈ કે પર્દાહ ઉન કી આઝાદી પર હમલા હય. ઉન કો અજનબિયોં કે સામને નચ્વાયા, આઝાદી ઔર તહઝીબ કે નામ પર ઔરતોં કે સાથ ઐસા ધોકાબાઝી કે ઈતના બળા ધોકા શાયદ ઈન્સાનિયત કી તારીખ મેં કિસી કે સાથ નહીં હુઆ હોગા. મર્દ ને અપની હવસ કી તસ્કીન કી ખાતિર યા પૈસે બટોરને કી ખાતિર એક બાઈઝઝત સિનફ કી સારી ઈઝઝતો ઈસ્મત કો તાર તાર કર દિયા. ઈસ કો યહ સબક પળહા દિયા કે તુમ્હેં ખૂબ આરાસ્તા પૈરાસ્તા હો કર ઘર સે નિકલના ચાહિયે. ઘર મેં નહીં બૈઠે રેહના ચાહિયે. તુમ મુલાઝમત ક્યોં નહીં કરતી? તુમ બિઝનસ ક્યોં નહીં કર સકતી, કૌન કેહતા હય કે તુમ શોપિંગ કરને નહીં જા સકતી. તુમ્હેં નાચને ગાને સે કિસને રોક દિયા? ખૂબ નાચો-ગાઓ.

બાબર બ ઐશ કોશ કે આલમ દોબાર નેસ્ત

નતીજા યેહ હુઆ કે ઔરતોં ને મૈદાન મેં ઉતર કર હર મૈદાન મારને કી કોશિશ કી. ખૂબ બન-સંવર કર બાઝારોં મેં આઈ, દુકાનો પર બૈઠીં તાકે જો હવસખોર મર્દ ચાહે ઉસે દેખ કર તસ્કીન હાસિલ કર લે. અબ ઝાહિર હય કે સિર્ફ દેખ કર તો તસ્કીન હોને સે રહી. ઈસ કા જો નતીજા હોના ચાહિયે, વોહ હુઆ. ઔર આજ હાલત યેહ હો ગઈ કે જિસ ઔરત કો ઈસ્લામ ને ઈઝઝત કી ચોટિયોં પર પહોંચા કર ઉસે તકદ્દુસ અતા કિયા થા,આજ વોહ દોબારહ ઝમાનએ જાહિલિય્યત કી તરહ કઅરે મઝલ્લત મેં જા ગિરી હય. ના ઉસ કા કોઈ વકાર હય ના તકદ્દુસ. આજ ફિર ઉસ કી હયસિયત એક ખિલોને કી ગુડયા જૈસી હો ગઈ, યા ઝર ખરીદ બાન્દી જૈસી. લેકિન ઈસ્લામ કી ઝિન્દા તઅલીમાત કા દામન આજ ભી ફૈલા હુઆ હય કે ખવાતીન અપને આપ કો ઈસ સે વાબસ્તા કરકે ખોયા હુઆ મકામ વાપસ લે લેં. દિલ મેં તકવા હો ઔર જિસ્મ પર શરઈ પર્દહ હો ફિર દેખો તુમ્હેં કિયા મકામો-મરતબા મિલતા હય.

દૂસ્રી તરફ હમારે નવજવાનોં કા હાલ યેહ હય કે ઔરતોં કે પીછે લટ્ટુ બને ફિરતે હંય. જહલક દેખ્ને કે લિયે બેતાબ હંય. દિલોં મેં આગ લગી હય. અબ ઝાહિર હય કે જબ તક કિસી ભી જાઈઝ યા નાજાઈઝ તરીકે સે બુજા ન લો સુકૂન કહાં મિલને વાલા હય ? અગર નાજાઈઝ તરીકે સે બુજાઈ તો હાલત ઔર નાઝુક હો જાતી હય. સુકૂનો-ઈતમિનાન ગારત હો ગયા. ઝાહિર હય કે ગૈર ફિત્રી તરીકે મેં સુકૂન કહાં? આજ ઉમૂમન યેહ હાલત હય કે મર્દ કી નિગાહ કહીં લળી હુઈ હય, બીવી કા ગપ્લા કહીં ચલ રહા હય, ખાનદાન ઔર મુઆશરત કી હાલત તબાહો-બરબાદ હય. ખમ્યાઝા મઅસૂમો-નાબાલિગ બચ્ચોં કો ભુગત્ના પળતા હય.

ખુલાસા યેહ હય કે જિસ ઢટાઈ ઔર બેહૂદગી કે સાથ ખુલ્લમ-ખુલ્લા હમારે મર્દ ઔર ઔરતેં ખુદા કાં નારાઝ કરને પર તુલે હુએ હંય, ઈસ કો દેખ કર આદમી સોએને પર મજબૂર હો જાતા હય કે ઐસે મેં આખિર સુકૂન મિલે તો કૈસે મિલે ઔર કહાં મિલે? શહર મેં પચાસોં થિએટર ઔર સિનેમા હંય. જિસ મેં જો ફિલ્મ ચાહો, દેખ લો. ઘરોં મેં ટી.વી. હય, કેબલ હય, જબ ચાહો, જો તમાશા ચાહો, દેખ લો. મુખ્તલિફ અખ્બારાત ઔર ઉન કે ઈઝાફે (પુર્તિયાં) ઉરયાં ઔર નંગી તસ્વીરોં વાલે મૌજૂદ, રહી સહી કમી ઈન્ટરનેટ ને પૂરી કરદી. બિલ્કુલ સહી ફર્માયા. " આંખો કો પનાહ મિલ્ના મુશ્કિલ હય".

યેહ હમારે મુઆશરે કી અફસોસનાક સૂરતે હાલ કી એક જહલક હય. કુછ લોગ ઈસ સે ભી ઝિયાદહ મેં મુબ્તલા હોંગે. ઉન્હેં અપ્ની હાલતે ઝાર પર નઝરે સાની કરને ઔર અપને આપ પર ઔર અપની બીવી બચ્ચોં પર ઔર ઈન્સાની સમાજ પર રહમ ખાને કી ઝરૂરત હય કે જિસ રાહ પર આપ ને દૌળ લગાઈ હુઈ હય, યેહ રાસ્તા એક બ્હોત ગેહરી ઔર ખતરનાક ઘાટી પર પૂરા હોતા હય. જિસ મેં એક બાર ગિર જાને કે બાદ વહાં સે બાહર નિકલતે નાક મેં દમ આજાએગા. યકીનન બ્હોત સે લોગ ઈન ગંદગિયોં સે પાક ભી હોંગે, ઐસે લોગ કાબિલે સદ મુબારકબાદ હંય.

ઔર હાં ! આપ કો યેહ ભી મઅલૂમ હોના ચાહિયે કે ઈન્સાનિય્યત કે

જિન અલમ્બરદારોં ને ઈન્સાનિય્યત કો ઈસ રાસ્તે પર ડાલા થા ઔર તઅલીમાતે ઈસ્લામી સે બેઝાર કિયા થા, આજ વોહ ખુદ સર પકળ કર બૈઠેં હુએ હંય ઔર જિન સઈદ રૂહોં કી કિસ્મત અચ્છી થી, વોહ ઈસ્લામ ઔર ઉસ કી તઅલીમાત કે દામન મેં આ આ કર પનાહ લે રહી હંય.

હઝરતે અકદસ મૌલાના મુફતી મુહંમદ તકી સાહબ ઉસ્માની (દા.બ.) અપને એક સફરનામે મેં લંડન ટાઈમ્ઝ કે હવાલે સે રકમ તરાઝ હંયઃ " ઔર દિલચસ્પ બાત યેહ હય કે ઉન બરતાન્વી નવ મુસ્લિમોં મેં ભારી અકસરિય્યત ખવાતીન કી હય. અખબાર કી ઈત્તિલાઅ કે મુતાબિક અમ્રીકી નવ મુસ્લિમોં મેં ખવાતીન કી તઅદાદ મર્દોં કે મુકાબલે મેં ચાર ગુના ઝિયાદહ હય...... મગરિબ કે લોગ ખુદ અપની સોસાયટી સે માયૂસ હો રહે હંય. જિસ મેં બળહતે હુએ જરાઈમ, ખાનદાની નિઝામ કી તબાહી, મુન્શિયાત ઔર શરાબ નોશી કા દૌર દૌરા હય. બિલ આખિર વહ ઈસ્લામ કે દિયે હુએ નઝમો-ઝબત ઔર તહફફુઝ કી તઅરીફ કરતે હંય.

એક અઠ્ઠાઈસ (૨૮) સાલહ બર્તાન્વી ખાતૂન જો હુદા ખતૂબ કે ઈસ્લામી નામ સે મશ્હૂર હય ઉસને મુસ્લિમ ખવાતીન કે લિએ એક કિતાબ લિખી હય. ઈસ્લામ ઔર ઈસાઈય્યત પર તબસિરહ કરતે હુએ કેહતી હયઃ"ઈસાઈય્યત હર વકત બદલતી રેહતી હય. મસલન અબ બઅઝ ઈસાઈયોં ને યેહ કેહના શુરૂ કર દિયા હય કે શાદી સે પેહલે જિન્સી તઅલ્લુકાત કાઈમ કરને મેં કુછ હર્જ નહીં, બશર્તેહ કે યહ ઉસ શખ્સ કે સાથ હો જિસ સે શાદી કરને કા ઈરાદહ હો. યેહ બળા ઢીલા ઢાલા મઝહબ હય. ઈસ કે બર-અકસ જિન્સી તઅલ્લુકાત કે બારેમેં ઈસ્લામ કી તઅલીમાત હમેશા યકસાં રહી હંય."

હઝરત મુફતી સાહબ લિખતે હંયઃ " અગરચે આમ તઅસ્સુર યેહ હય કે મગરિબી ખવાતીન મર્દોં કે દોશ-બદોશ કામ કરને કો પસંદ કરતી હંય ઔર અપની ઈસ ખ્વાહિશ સે દસ્તબર્દાર હોના ઉન કે લિયે બ્હોત મુશ્કિલ હય". લેકિન બર્તાન્યા કી જિન નવ મુસ્લિમ ખવાતીન સે લંડન ટાઈમ્ઝ ને ગુફતુગૂ કી, ઉસ મેં

ઉન ખવાતીન ને બતાયા કે હમારે લિયે ઈસ્લામ મેં કશિશ કા સબબ હી યેહ હુવા કે ઈસ્લામ મર્દ ઔર ઔરત દોનો કે લિયે અલગ અલગ દાયરએ-કાર તજવીઝ કરતા હય. જો દોનો કી જિસ્માની ઔર હયાતિયાતી સાંચો કે ઐન મુતાબિક હય. ઉન કે નઝદીક મગરિબ કી તહરીકે નિસાઈયત (Feminism) દર હકીકત ઔરત કે સાથ બગાવત હય. તહરીકે આઝાદિએ નિસવાં પર તબસિરહ કરતે હુએ ઉન ખવાતીન ને કહા:"ઈસ કા મતલબ સિવાએ ઈસ કે કુછ નહીં કે ઔરતેં મર્દોં કી નકકાલી કરેં, ઔર યેહ એક ઐસા અમલ હય જિસ મેં નિસ્વાનિય્યત કી અપની કોઈ કદ્રો-કીમત બાકી નહીં રેહતી."

સ્કૉટલેંડ કી એક નવ મુસ્લિમ નૂરિયહ કા કેહના હય, " ઈસ મુલ્ક મેં બેશતર ખવાતીન અપની સિન્ફ કે ખિલાફ બગાવત કર રહી હંય ઔર યેહ તર્ઝે અમલ તકરીબન ઐસા હય જૈસે હમ સે હમારી નિસ્વાનિય્યત છીન લી ગઈ હય." નૂરિયા કી એક સેહેલી હસ્સાના કે મુતાબિક "પર્દાહ સે હમેં તહફફુઝ કા એહસાસ હોતા હય ઔર હમારી ખુદ એઅતિમાદગી મેં ઈઝાફા હોતા હય."

લંડન ટાઈમ્ઝ લિખ્તા હય કે બ્હોત સી નવ મુસ્લિમ ખવાતીન ને ઈસ્લામ ઔર મગરિબ કા તકાબુલ કરતે હુએ યેહ તબસિરહ કિયા કે ઈસ્લામી તઅલીમાત મેં ઔરત કો ઝિયાદહ તકદ્દુસ ઔર અઝમત હાસિલ હય જો મગરિબ મેં ઔરત કો હાસિલ નહીં ઔર ઉન કે નઝદીક મગરિબ કી તહરીકે આઝાદિએ નિસવાં કા ઈસ કે સિવા નતીજા નહીં હુવા કે ઔરત દોહરે (ડબલ) બોજ તલે દબ ગઈ હય.(દુન્યા મેરે આગે, સફા ૯૨, ૯૩, ૯૪, ૯૫, ૯૬, ૯૭)

આજ હમારે નવજવાનોં કો ઈસ રાહ સે બેહકાને કે લિયે જિત્ને હથકન્ડે ઈસ્તેઅમાલ કિયે જા રહે હંય, વોહ ઉન સે ચૌકન્ના હોને ઔર બચ્ને કે બજાએ, બળ બળ કર ઉન કા ઈસ્તિકબાલ કર રહે હંય, ઔર ઈસ તરહ અપ્ને હાથોં અપ્ની હલાકત કી સબીલ પૈદા કર રહે હંય. બાદે મુખાલિફ ઈસ તેઝી સે ચલ રહી હય કે ઈસ મેં અપની આવાઝ સુનાઈ દેને કી કોઈ ઉમ્મીદ હી નહીં. માહોલ કુછ ઐસા મસ્મૂમ (ઝહરીલા) બના દિયા હય કે કલમ હિચકિચાહટ મહસૂસ કરતા હય ઔર

ઝબાન લળખળાતી હય. મગર બોલ્ના ઔર લિખ્ના તો હય હી, ક્યુંકે વોહ નફઅ સે ખાલી નહીં હય.

નવજવાનો ! બેદાર હો જાઓ, સંભલ જાઓ, શુતુરે બે મુહાર મત બનો, હોશિયાર વોહ નહીં જો ઝિયાદહ સે ઝિયાદહ આંખેં લળાએ, શિકાર ખેલ લે, ખાંચે મારે, જો અપને આપ કો ખ્વાહિશાત કે પીછે ડાલ દે, વકતી ઔર નકદ ફાયદહ કો દેખ કર હમેશા કા, ઔર બાદ કા નુકસાન નઝર અંદાઝ કર દે, બલ્કે હોશિયાર વોહ હય જો અપને નફસ કો કાબૂ મેં રખે ઔર મા-બઅદલ-મૌત કે લિયે તૈયારી કરે. જો બાદ કે ઔર હમેશા કે નફઅ કે પેશેનઝર વકતી ઔર આરઝી લઝ્ઝત કો છોળના ગવારા કર લે. હદીસે પાક મેં હય જો મુજે અપની ઝબાન ઔર શર્મગાહ કી હિફાઝત કી ઝમાનત દેદે, મેં ઉસે જન્નત કી ઝમાનત દેતા હું.

તો આઓ ! નફસો-શૈતાન ઔર મગરિબી તહઝીબ કે અલમ્બર્દારોં કી તઅલીમાત પર ફિટકાર ભેજેં, ઔર કુર્આની ઔર નબવી તઅલીમાત કા બળહ કર ઈસ્તિકબાલ કરેં, ઈન્હેં સીને સે લગાએં, નફસ કી ગુલામી છોળ કર, ખુદા ઔર રસૂલ કી ગુલામી ઈખ્તિયાર કરેં. નફસાની ખ્વાહિશાત કે મઝે તો ખૂબ ઉળાએ. આઈયે ! અબ ઝરા નફસ કી મુખાલફત કા ઝાઈકા ચખ્ખેં, જિસ પર મહબૂબે ખુદા ને હલાવતે ઈમાની કા વઅદા ફર્માયા હય. નફસ કે પીછે દૌળ દૌળ કર બ્હોત થક ગયે. આઓ ! અબ રહમાની સાયે મેં પનાહ લે કર ભી દેખેં કે કિતના સુકૂન મિલતા હય.

યેહ કિતાબ જો આપકે હાથોં મેં હય ઈસી મોઝૂઅ પર રોશની ડાલતી હય, કુર્આની ઔર નબવી હકાઈક હંય, વાકિઆત સે સબક હય, દિલોં કે કુફલ (તાલે) ખોલ લીજ્યે, ફિર અકીદતમંદી સે સુન્યે ઔર પળહિયે, કોઈ વજહ નહીં હય કે ફાયદહ ન હો.

મઝમૂન કી એહમિય્યત કે પેશે નઝર કિતાબ કો ઉર્દુ ઔર ગુજરાતી દોનો ઝબાનો મેં શાયેઅ કિયા જા રહા હય. હક તઆલા કુબૂલ ફર્માએં. આઈંદહ મઝીદ દર મઝીદ કી તૌફીક અતા ફર્માએ.

આખિર મેં એક હદીસે પાક કા યેહ હિસ્સહ ઝરૂર દર્જ કર દેનેકો જી ચાહતા હય. નબીએ કરીમ (સ.અ.વ) ને ઈર્શાદ ફર્માયા, સાત ઈન્સાન ઐસે હંય જિન્હેં અલ્લાહ તઆલા અપ્ને અર્શ કા સાયહ ઈનાયત ફરમાએંગે, જિસ દિન ઉસ કે સાયે કે અલાવા કોઈ સાયહ ન હોગા, મિન્જુમ્લા ઉનકે વોહ નવજવાન ભી હય, જિસે કોઈ ખૂબસૂરત, શરીફ ઔર ખાનદાની ઔરત બદકારી કી ઑફર (Offer) કરે ઔર વોહ યેહ કેહ દે, મુજે ખુદા સે ડર લગતા હય.

(ઈદારા)

मक्ताब-ए-अशरफ़

નિગાહ ઔર શર્મગાહ કી હિફાઝત

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

اَلْحَمْدُ لِلّٰہِ نَحْمَدُہٗ وَ نَسْتَعِیْنُہٗ وَ نَسْتَغْفِرُہٗ وَنُؤْمِنُ بِہٖ وَ نَتَوَکَّلُ عَلَیْہِ وَنَعُوْذُ بِاللّٰہِ مِنْ شُرُوْرِ اَنْفُسِنَا وَمِنْ سَیِّاٰتِ اَعْمَالِنَا مَنْ یَّھْدِہِ اللّٰہُ فَلَا مُضِلَّ لَہٗ وَمَنْ یُّضْلِلْہُ فَلَا ھَادِیَ لَہٗ وَنَشْھَدُ اَنْ لَّا اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ وَحْدَہٗ لَا شَرِیْکَ لَہٗ وَ نَشْھَدُ اَنَّ سَیِّدَنَا وَ مَوْلَانَا مُحَمَّدًا عَبْدُہٗ وَ رَسُوْلُہٗ صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَعَلٰی اٰلِہٖ وَاَصْحَابِہٖ وَبَارَکَ وَسَلَّمَ تَسْلِیْمًا کَثِیْرًا کَثِیْرًا

اما بعد

અલ્લામા નવવી (રહ.) ને ઉન્વાન કાઈમ કિયા હય કે બિલા ઝરૂરતે શરઈય્યહ (શરઈ ઝરૂરત કે બગૈર) કિસી પરાઈ ઔરત કો દેખના યા હસીન બેરીશ (બગેર દાઢી વાલે) લળકે કી તરફ નઝર કરના હરામ હય.

ગુનાહ કે અસ્બાબ સે બચના ભી ઝરૂરી હય.

ઈસ્લામ ને જહાં અચ્છે ઔર ઉમ્દા સિફાત ઈખ્તિયાર કરને ઔર કમાલાત સે મુત્તસિફ હોને કી તઅલીમ દી હય, વહીં બુરાઈયોં ઔર બુરી સિફાત સે અપ્ને આપ કો બચાને કા એહતિમામ કરને કી ભી તઅલીમ દી હય. ફવાહિશ, મુન્કરાત, બદકારી ઔર ઝિના સે ઈસ્લામ ને મના ફર્માયા. ઝિનાકારી ઔર ઉસ કે જો મુકદદમાત હંય, યઅની ઈસ કો અંજામ દેને કે લિયે જો કામ કિયે જાતે હંય, જૈસે નિગાહોં કી બેએહતિયાતી, કાન, ઝબાન, હાથ વગૈરહ કા ગલત ઈસ્તિઅમાલ'' ઈન સબ કો ફવાહિશ કે લફઝ સે તઅબીર કિયા જાતા હય, ઈન બુરાઈયોં સે ઈસ્લામને મના કિયા હય. વૈસે ઈન કામોં કી બુરાઈ તો ઐસી હય કે ઈસ કે બુરા હોને ઔર ઈસ કે નાપસંદીદહ હોને પર તકરીબન દુન્યા કે તમામ મઝાહિબ કા ઈત્તિફાક હય, લેકિન ઈસ્લામ કી એક ખુસૂસિય્યત યેહ હય કે વોહ

સદદે ઝરાએઅ કા એહતિમામ કરતા હય, યઅની બુરાઈયોં તક પહુંચને કે જો રાસ્તે ઔર જો અસ્બાબ,ઝરાએઅ ઔર વસાઈલ હંય,ઉન પર હી પાબંદી લગાતા હય.

મસ્લન ઈસ્લામ ને જહાં શરાબ પીને સે મના કિયા તો સિર્ફ ઈત્ના નહીં કહા કે શરાબ પીના મના હય, બલ્કે શરાબ પીને કી મુમાનઅત કો પુખ્તા કરને કે લિયે શરાબ કે મુતઅલ્લિક બહોત સારે અહકામ દિયે. જૈસે શરાબ કા બનાના, શરાબ કા બેચના, કિસી કો લે જા કર શરાબ દેના, કિસી કે લિયે શરાબ ખરીદના, કિસી કે સામ્ને શરાબ કા પેશ કરના, યેહ સારી ચીઝેં અસ્બાબ ઔર વસાઈલ બન સકતે હંય, લિહાઝા ઈન તમામ કો હરામ કરાર દિયા. જિસ તરહ શરાબ કા પીના હરામ હય,ઈસી તરહ ઈન તમામ કામો કો કરના ભી હરામ કરાર દિયા ગયા હય.

ગુનહગારોં કે સાથ મુશાબહત ભી મના હય

યા મસ્લન બુત્પરસ્તી કો હરામ કરાર દિયા હય, તો બુત્પરસ્તી કે અસ્બાબ ઔર વસાઈલ પર ભી પાબંદી લગા દી હય. બુતતરાશી યા તસ્વીર સાઝી, (બુતોં કા બનાના, તસ્વીરેં બનાના) ચાહે વોહ એક મુજસ્સમા (Statue) કી શકલ મેં હો યા કાગઝ, દીવાર કે ઉપર હો, ઈન સબ કો મમ્નૂઅ કરાર દિયા ગયા હય.

ઈસી તરહ જો ચીઝેં ઉસ કે સાથ મુશાબહત રખતી હંય જિસે દેખ કર શાયદ યેહ શુબહ હો કે આદમી ઈસ બુરાઈ તક પહોંચ જાએગા, ઉસ કો ભી મમ્નૂઅ કરાર દિયા. લોગ આફતાબ કી પૂજા કિયા કરતે થે ઔર આફતાબ કી પૂજા કે લિયે ઉન કે યહાં ખાસ ખાસ અવકાત મુકર્રર થે. સુબહ જબ આફતાબ તુલૂઅ હો રહા હો, ઉસ વકત ઉસ કી પૂજા કી જાતી થી, દોપહર કો જબ સર કે ઉપર હો, ઉસ વકત ઔર શામ કો વોહ ગુરૂબ હોને કે કરીબ હો, ઉસ વકત ઉસકી ઈબાદત કી જાતી થી. લિહાઝા ઈસ્લામને ઈન અવકાત મેં સજદહ કરને ઔર નમાઝ પળહને સે મના કિયા હય. હાલાંકે નમાઝ પળહને વાલા ઔર સજદહ કરને વાલા આફતાબ કી પૂજા નહીં કરતા, લેકિન ઈસ લિયે મના કર દિયા તાકે ઉન કી મુશાબહત લાઝિમ ન આએ ઔર ઈસ તરહ બુતપરસ્તી કે દરવાઝે કો બંદ કર દિયા.

એક બેહતરીન મિસાલ

જૈસે હમારે યહાં હુકૂમતી સતહ પર કોઈ તહરીક ચલાઈ જાતી હય યા કોઈ અભ્યાન ચલાયા જાતા હય, જૈસે મલેરિયા (Malaria) નાબૂદી કા અભ્યાન ઔર તહરીક ચલાઈ જાતી હય, તો ઈસ મેં સિર્ફ ઈત્ના હી નહીં હોતા કે જિન્હેં મલેરિયા કા બુખાર હુઆ હય ઉન કા ઈલાજ કર દિયા જાએ, બલ્કે મલેરિયા કી બીમારી પૈદા હોને કે જો અસ્બાબ ઔર અવામિલ હંય ઔર જિન રાસ્તોં સે યેહ બીમારી આતી હય, ઉન સે ભી લોગોં કો આગાહ કિયા જાતા હય ઔર ઉન અસ્બાબ સે બચાને કા એહતિમામ કરાયા જાતા હય. આપ હઝરાત જગહ જગહ દેખ રહે હંય કે બળે બળે સાઈન બોર્ડ લગે હુએ હંય, જિન પર ઉન મચ્છરોં કી તસ્વીરેં દિખાઈ ગઈ હંય ઔર ઉન કી હકીકતોં સે આગાહ કિયા ગયા હય કે દેખો! યેહ મચ્છર હય, ઔર યેહ મચ્છર કહાં પૈદા હોતે હંય? કિસ જગહ બન્તે હંય? આપ અગર અપને ઘર મેં નાલિયોં કો ગંદા રખ્ખેંગેં, પાની બેહનેકે રાસ્તો કો ખુલા રખ્ખા જાએગા તો વહાં યેહ પૈદા હોતે હંય. અગર આપ કે ઘર કે કિસી કોને મેં અંધેરા રેહતા હય, તો વહાં ઈન મચ્છરોં કો પનપ્ને કા મૌકા મિલ્તા હય. તો દેખિયે! જિન રાસ્તોં સે યેહ બીમારી આ સકતી થી ઉન તમામ કો ખત્મ કરને કે લિયે દૂરદૂર તક તદબીરેં ઈખ્તિયાર કી ગઈ, તબ હી આદમી કામિયાબી કે સાથ ઉસ સે બચ સકતા હય. જિત્ની ભી મુહલિક બીમારિયાં હંય ઉન સે બચ્ને કે લિયે ઔર ઉન કી જળ ખત્મ કરને કે લિયે, ઉન કા કલઅ્ કમઅ્ કરને કે લિયે હુકૂમતી સતહ પર યા દૂસરે તરીકોં સે જિત્ની તદબીરેં ઈખ્તિયાર કી જાતી હંય, ઉન મેં યહી તરીકએ કાર હોતા હય. ઈસી તરહ ઈસ્લામ ને તમામ ગુનાહ ઔર બુરાઈયોં કો ખત્મ કરને કે લિયે જહાં ઉન ગુનાહોં સે મના કિયા, વહીં ઉન કે અવામિલ ઔર અસ્બાબ સે ભી મના કિયા હય.

અસ્બાબે ઝિના પર પાબંદી

'ઝિના' એક મુહલિક બીમારી ઔર બ્હોત ખતરનાક ગુનાહ હય. જિસ કે મુતઅલ્લિક કુર્આને પાકમેં કેહ દિયા ગયા ﴿لَا تَقْرَبُوا الزِّنٰى (بنی اسرائیل آیت نمبر۳۲)﴾ ઝિના કરના તો દરકિનાર, ઉસકે કરીબ ભી મત જાઓ.ઉસ કે કરીબ તક જાને સે મના કિયા હય. તો જહાં ઝિનાસે મના કિયા ગયા વહાં ઝિના કે અસ્બાબ ઔર અવામિલ પર ભી ઈસ્લામ ને પાબંદી લગાદી. જૈસે ઔરતોં ઔર મર્દોં કા આપસ મેં મિલ્ના જુલ્ના, ઔરતોં કા બે પર્દહ નિકલના, ઈસ સે રોકા ગયા. બલ્કે ઔરતોં કો તાકીદ હી કર દી ગઈ.﴿وَقَرْنَ فِيْ بُيُوْتِكُنَّ (احزاب، آیت نمبر۳۳)﴾ અપ્ને ઘર કે અંદર જમ કર રહો. ઔર ઉનકે નિકલને કે મુઆમલે મેં ભી ખાસ તાકીદ કર દી ગઈ, કે અગર ફલાં ફલાં શરઈ અસ્બાબ ઔર અઅઝાર હંય તો નિકલ્ને કી ઈજાઝત હય, ઈસ કે બગૈર ઘર સે ન નિકલેં, ઔર અગર નિકલે તો બુરકઅ કે અંદર, પર્દે કે એહતિમામ કે સાથ અપ્ને આપ કો ઔર અપ્ની ઝિનત કો છુપાતે હુએ નિકલે. યહાં તક કે બજને વાલે ઝેવર પેહેનને સે ભી મના કિયા. ઈસ લિયે કે ઔરત અગર કહીં સે ગુઝર રહી હો ઔર બજતે હુએ ઝેવર કી આવાઝ કિસી કે કાન મેં પહોંચ ગઈ તો યેહ ચીઝ ભી શહવત કો ઉભારને વાલી હય, ઈસી તરહ ખુશ્બૂ લગાકર નિકલ્ને સે ભી મના કિયા ગયા. હદીસે પાકમેં આતા હય કે જો ઔરત ખુશ્બુ લગાકર નિકલ્તી હય ઔર મર્દો કે પાસ સે ગુઝરતી હય વોહ એેસી હે, એેસી હે. યઅની ઉસકો ઝાનિયહ કરાર દિયા ગયા.(તિરમિઝી ૨/૧૦૬)ઔર મર્દોં કો તઅલીમ દી ગઈ કે કહીં કોઈ અજનબી ઔરત સે કોઈ ચીઝ લેને દેને કી ઝરૂરત પેશ આ જાએ તો દીવાર ઔર પરદે કી આળ મેં સે ઉસે લેને દેને કા સિલસિલા હોના ચાહિયે. અજનબી ઔરતકો ન દેખ્ના, આંખોં કી હિફાઝત કરના, નિગાહોં કો નીચા રખના, શર્મગાહોં કી હિફાઝત કરના, યેહ સારે અહકામ સિર્ફ ઝિના સે બચાને કે લિયે હંય.તો ઈસ્લામ કી બુન્યાદી તઅલીમાત મેં ખુસૂસી એહતિમામ ઈસ બાત કા ભી કિયા ગયા હય કે ઝિના ઔર અસ્બાબે ઝિના સે તાકીદ કે સાથ રોકા ગયા.

ઈફફત (પાકદામની) નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કી એક બુન્યાદી તઅલીમ

એક તરફ ઝિના કે બારે મેં યેહ તઅલીમાત હંય. ઈસકે બિલ્મુકાબિલ અપ્ને આપ કો ઝિનાકારી ઔર હરામકારી સે ઔર બેહયાઈ કે કામોં સે ઔર ફ્વાહિશ સે બચાના,અફાફ ઈફફત ઔર પાકદામની કેહલાતા હય. ઈસ કી ભી બળી તાકીદ હય. નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કી બુન્યાદી તઅલીમાત મેં ઈસ કો જગહ દી ગઈ હય.

હિરકલ વાલી હદીસ જો બુખારી શરીફ મેં ઈમામ બુખારી(ર.અ.) ને પેહલે હી બાબ મેં ઝિક્ર કી હય, દૂસ્રી જગહોં પર ભી ઈસ રિવાયત કો પેશ કિયા હય. ઉસ કી તફસીલ યેહ હય કે જિસ વકત નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને શાહે રૂમ હિરકલ કે નામ દઅવતે ઈસ્લામ કા ખત (નામએ મુબારક) ભેજા, ઉસ ઝમાને મેં વોહ અપની એક નઝર પૂરી કરને કે લિયે બૈતુલ્મુકદદસ કી ઝિયારત કે લિયે આયા હુવા થા ઔર વોહ ખત શામ કે એક શેહેર 'બુસ્રા' કે હાકિમ કે ઝરિએ વહીં પહોંચાયા ગયા. જબ ઉસ કે પાસ નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કા નામએ મુબારક પહોંચા તો હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કે મુતઆલ્લિક ઉસ ને તહકીકાત કીં. વોહ ખુદ ભી અપની આસમાની કિતાબોં ઔર અપ્ને મઝહબ કા બ્હોત બળા આલિમ થા. નબીએ આખિરુઝઝમાં કી અલામતોં સે વોહ બખૂબી વાકિફ થા. ઉસ ઝમાને મેં ઈસાઈયોં કે અંદર દો હી બળે આલિમ થે, એક તો ઉસ ઝમાને કા બળા લાટ-પાદરી, યઅની તમામ પાદરિયોં કા રઈસે આઅલા ઔર દૂસરા હિરકલ. બહરહાલ! જબ નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કા નામએ મુબારક ઉસ કે પાસ પહોંચા તો ઉસ નામએ મુબારક કે મઝમૂન સે વાકિફ હોને સે પહેલે ઉસ ને ઝરૂરી સમજા કે હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કી શખ્સિય્યત ઔર આપ કી ઝાતે અકદસ કે મુતઅલ્લિક મઅલૂમાત હાસિલ કી જાએં, ઔર યેહ મઅલૂમ કિયા જાએ કે યેહ ખત ભેજને વાલી શખ્સિય્યત કૌન હય? કિયું કે ઈસ કે ઝરીએ સે ખત કા અંદાઝા

લગાયા જા સકતા હય. ચુનાન્ચે ઉસ ને અપને લોગોં સે કહા કે જિન કી તરફસે યેહ ખત ભેજા ગયા હય, ઉન કે મુતઅલ્લિક કુછ માઅલૂમાત હાસિલ કરની હંય. ક્યા ઉસ ઈલાકે કે કુછ લોગ મિલ જાએંગે? લોગોને બત્લાયા કે જી હાં! વહાં કે લોગ તિજારત કી ગરઝ સે મુલ્કે શામ મેં આતે રેહતે હંય, આપ ઈજાઝત દેં તો તલાશ કર કે લાયા જાએગા. ચુનાન્ચે માઅલૂમ હુઆ કે એક કાફલા આયા હુઆ હય, ઔર ઈત્તિફાક કી બાત, ઉસ કાફલે કે અમીર ઔર રઈસ અબૂ સુફ્યાન થે, જો ઉસ વકત તક ઈસ્લામ નહીં લાએ થે ઔર હિઝ્બે મુખાલિફ યઅની કુફ્ફાર ઔર મુશ્રિકીને મકકા કે સરદાર ઔર લીડર વહી થે. ચુનાન્ચે ઉન કો કાફલેવાલોં કે સાથ બુલાયા ગયા ઔર હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કે મુતઅલ્લિક ઉન સે સવાલાત કિયે ગયે ઔર યેહ ભી કહા કે દેખો ! મૈં ઉન કે મુતઅલ્લિક સવાલાત કરૂંગા, તુમ ઉન કા સહીહ જવાબ દેના ઔર સાથિયોં કો ભી બતલા દિયા કે અગર યેહ ગલત જવાબ દેં તો તુમ નિશાન દહી કર દીજયો.

આપ (સ.અ.વ.) કી તાઅલીમાત કા ખુલાસા

ખાસ તૌર પર જો બાત કેહના ચાહતા હું વોહ યેહ હય કે ઉન સવાલાત મેં આખરી સવાલ હિરકલ ને યેહ પૂછા ﴿وَمَا يَأْمُرُكُمْ﴾ યેહ નબી આપ કો કિસ ચીઝ કા હુકમ દેતે હંય? તો ઉન્હોં ને કહાઃ વોહ હુકમ દેતે હંય કે હમ એક અલ્લાહ હી કી ઈબાદત કરેં, અલ્લાહ કે અલાવા કિસી ઔર કી ઈબાદત ઔર પૂજા ન કરેં, ઉસ કે સાથ કિસી કો શરીક ન ઠેહરાએં ઔર આગે ફર્માયા કે યેહ નબી હમ કો ચાર કામોં કા હુકમ દેતે હંય, નમાઝ કા, સચ્ચાઈ કા, અફાફ કા યઅની પાકદામની ઈખ્તિયાર કરને કા, અપ્ને આપ કો ફ્વાહિશ ઔર બુરાઈ કે કામો સે બચાને કા ઔર સિલા રહમી યઅની રિશ્તેદારોં કે સાથ અચ્છાઈ ઔર ભલાઈ કા સુલૂક કરને કા હુકમ દેતે હંય. (બુખારી ૪/૧) તો ગોયા નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કી જો બુન્યાદી તઅલીમાત થીં, અબૂ સુફ્યાન ને વહી બતલાઈ ઔર ઐસે મૌકોં પર સારી તફસીલાત પેશ નહીં કી જાતીં, બલ્કે ખુલાસા ઔર નિચોળ પેશ કિયા જાતા હય, ઔર ઉન્હોંને ભી હિરકલ કે સામને વહી પેશ કિયા, ઈસમેં

યેહ ચાર ખૂબિયોં કા ખુસૂસિય્યત કે સાથ તઝકિરહ કિયા કે આપ (સ.અ.વ.) જિન ચીઝોં કી તઅલીમાત દેતે હંય ઔર તાકીદ કરતે હંય, ઉસ મેં અફાફ યઅની પાકદામની ભી હય.

સૂરએ યૂસુફ કા અહમ સબક

ઈફ્ફત કા મત્લબ હી યેહ હય કે અપને આપ કો બે-હયાઈ કે કામોં સે, બદકારી ઔર ઝિના સે બચાના. યેહ એક ઐસી સિફત હય જિસ કો ઈખ્તિયાર કરને કા કુર્આને કરીમ કે અંદર ભી હુકમ દિયા ગયા હય ઔર ઉસ કે મુતઅલ્લિક હઝરત યૂસુફ (અલા નબિય્યિના વઅલય્હિસ્ સલાતુ વસ્સલામ) કા વાકિઅહ પેશ કિયા ગયા હય. કુર્આને કરીમ મેં જો વાકિઆત પેશ કિયે જાતે હંય, વોહ એક મખ્સૂસ મકસદ કે પેશે નઝર ઝિક્ર કિયે જાતે હંય ઔર ઉન વાકિઆત કે ઝરીએ સે ઉસ કે પળહને વાલોં કો ઔર જિન તક યેહ કુર્આન પહોંચ રહા હય ઉન કો તઅલીમ દેના ઔર ઈબરત દિલાના મકસૂદ હુઆ કરતા હય.

તુમ્હારી ઔરતેં ભી પાકદામન રહેંગી.

નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કે યહાં ભી ઈફ્ફત ઔર પાકદામની કા સબક દેને કે લિયે બળા એહતિમામ થા. ચુનાન્ચે એક રિવાયત મેં હય: ﴿عِفُّوا تَعِفَّ نِسَاؤُكُمْ وَبَرُّوا آبَاءَكُمْ تَبَرُّكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ﴾ (مجمع الزوائد ٨/٦١) તુમ પાકદામની ઈખ્તિયાર કરો, તુમ્હારી ઔરતેં પાકદામન રહેંગી. ગોયા અગર તુમ યેહ ચાહતે હો કે તુમ્હારી ઔરતેં પાકદામન રહેં તો તુમ્હેં ખુદ ઈસ વસફ ઔર ખૂબી કો ઈખ્તિયાર કરના પળેગા ઔર તુમ અપને માં બાપ કે સાથ ફરમાંબરદારી, ઈતાઅત, હુસને સુલૂક ઔર અચ્છાઈ કા મુઆમલા કરો, તુમ્હારી ઔલાદ તુમ્હારે સાથ અચ્છાઈ કા મુઅમલા કરેગી.

કુદરત કિસી કી રિઆયત નહીં કરતી.

દુન્યા મેં અલ્લાહ તઆલા ને કુદરત કા એક નિઝામ બનાયા હય.

યેહ હય ગુંબદ કી સદા, જૈસી કહે વૈસી સુને

યહાં જૈસા કરોગે વૈસા ભરોગે. કુદરત કા જો કાનૂન હોતા હય, અપને ઉસ કાનૂન કો જારી કરને કે મુઆમલે મેં કુદરત કિસી કી રિઆયત નહીં કરતી, કિસી કે નસ્બ કી, કિસી કે મન્સબ કી, કિસી કે મકામ કી ઔર કિસી કી શખ્સિય્યત કી રિઆયત નહીં કી જાતી. જો ભી ઉસ કાનૂન કે માતહત આએગા ઉસ પર કુદરત અપના કાનૂન જારી કર કે રહેગી. યહાં ભી ગોયા નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને કુદરત કા એક કાનૂન બતાયા હંય કે તુમ પાકદામન રહોગે તો તુમ્હારી બીવિયાં, તુમ્હારી ઔરતેં પાકદામન રહેંગી. ઈસ સે અંદાઝા લગાયા જા સકતા હય કે અગર હમારી તરફ સે પાકદામની કે તકાઝોં કો પૂરા કરને મેં કોતાહી બર્તી જા રહી હય તો ઉસ કા અસર લાઝમી તૌર પર ઔરતોં પર પળેગા. ચુનાન્ચે વાકિઆત ભી ઈસી કી શહાદત દેતે હંય.

એક ઈબરતનાક વાકિઅહ

હમારે એક કરીબી શખ્સ ને સુનાયા કે એક સાહબ બાકાઈદા આલિમે દીન થે. ઉન કા નિકાહ નહીં હુઆ થા. એક બસ્તી કે અંદર ખિદમત અંજામ દે રહે થે. વહાં કિસી નજવાન લળકી સે આંખ લળ ગઈ, ઔર બળહતે બળહતે યેહ સિલસિલા બદકારી તક પહુંચા, ઔર ફિર યેહ સિલસિલા બરાબર જારી રહા, ઔર ઐસી ચીઝ છુપતી નહીં હય. ચુનાન્ચે લોગોં મેં ઈસ કા ચર્ચા હુઆ. ગાંવ ઔર બસ્તી કે સમજદાર લોગોં ને યું સોચા કે નવજવાન હય, શાદી નહીં હુઈ હય, ઈસ લિયે ઐસા કરેં કે ઈન કા નિકાહ કરાદેં, તાકે વોહ મઅસિયત સે બાઝ આજાએં. ઐસા નહીં કિયા કે અવ્વલે વહલામેં ઉન્હોંને કોઈ ઈકદામ કર લિયા, બલકે ઉન કો મૌકા દિયા. યેહ ઉન કી સમજદારી કી બાત હય. પુરાને ઝમાને કે લોગ ઉજલત સે કામ નહીં લેતે થે, બલ્કે મૌકા દેતે થે. હર જગહ મૌકા દિયા જાતા હય, કુદરત કી તરફ સે ભી દિયા જાતા હય ઔર દુન્યા કે અંદર જહાં સંજીદા કવાનીન હંય, વહા ભી સુધરને કા મૌકા દિયા જાતા હય. બહર હાલ ! ઉન્હોને

મૌલ્વી સાહબ કે મુનાસિબ બડી ખૂબ્સૂરત લળકી કે સાથ ઉન કા નિકાહ કરા દિયા. લેકિન ઉન કા તો મિઝાજ બન ચુકા થા, જૈસે કેહતે હંય કે "બાઝાર કા ખાને કી આદત હો જાએ તો ઘર કા ખાના અચ્છા નહીં લગતા." ઐસા હી ઉન કા ભી મીઝાજ બના હુઆ થા કે બીવી ઘર મેં હોનેકે બાવજૂદ ઉસ કી તરફ ધ્યાન નહીં, બલ્કે પરાઈ ઔરતોં મેં લગે હુએ હંય. જબ બસ્તીવાલોં ને દેખા કે અબ ભી મુઆમલા સુધરતા નહીં તો ઉન્હોં ને મઅઝિરત કરકે ઉન કો અલાહિદહ કર દિયા. ઉન કા હાલ યેહ થા કે વોહ અપ્ની બીવી કો ધકકે દે કર ઘર સે બાહર નિકાલ દેતે થે ઔર બીવી કી મૌજૂદગી મેં ઉસ પરાઈ ઔરત કે સાથ મુલવ્વસ રેહતે ઔર મેહબૂબા કે સાથ બદકારી મેં મુબ્તલા હોતે થે, યેહ સિલસિલા જારી રહા. ખૈર ! બસ્તીમેં સે તો વોહ હટા દિયે ગયે. બઅદ મેં એક વકત વોહ આયા કે ઉન કી બીવી ખુદ ઈસ બુરાઈ મેં મુબ્તલા હુઈ ઔર વોહ જબ અપ્ની ઉમર કી કમ્ઝોરી કી મંઝિલ મેં પહોંચે તો બીવી ઉન કો ધકકે દે કર બાહર નિકાલ દિયા કરતી થી ઔર ખુદ દૂસરે કે સાથ મુલવ્વસ હોતી થી ઔર ઈસી હાલત મેં આખરી વકત આયા. ગોયા તુમ અગર પાકદામની ઈખ્તિયાર કરોગે તો તુમ્હારી ઔરતેં ભી પાકદામની ઈખ્તિયાર કરેંગી. ઈસ કા યેહ એક નમૂના હય. તો મૈં યેહ અર્ઝ કર રહા થા કે કુદરત કા એક નિઝામ હય, હમારી તરફ સે કોતાહી હોગી તો કુદરત કી તરફ સે ઉસ કા ફૌરી બદલા મિલેગા. ઈસ સિલસિલે કે ઔર ભી બ્હોત સે વાકિઆત હમારે ઈલ્મ મેં હંય.

દુસ્રા વાકિઅહ

કિતાબોં મેં એક વાકિઅહ લિખ્ખા હય, મૌલાના ઝુલફિકાર સાહબ નકશબંદી (દા.બ.)ને ભી યેહ વાકિઅહ સુનાયા થા. એક સુનાર થા, જિસ્કી બીવી બળી હસીનો-જમીલ થી. નેક સીરત ભી થી, નેક સૂરત ભી થી. એક મરતબહ જબ વોહ અપની દુકાન સે વાપસ આયા તો દેખા કે બીવી બહોત ફૂટફૂટ કર રો રહી હય. ઉસને પૂછા, કયા બાત હય? બીવી ને બતલાયા કેઃ હમારા યેહ નૌકર

જિસ કો હમ ને બચપન સે પાલા હય ઔર હમારે સામને બચ્ચા થા, ઈસ કો હમ ને પાલ કર બળા કિયા, યેહ ઈત્ના નમક હરામ બન ગયા કે આજ જબ સબઝી લે કર આયા તો મેરા હાથ પકળ લિયા ઔર દબાયા, ઔર જબ દબા રહા થા તો મૈં ને મહસૂસ કિયા કે ઈસ કે દિલ કે અંદર શહવત કે જઝબાત હંય. યેહ ઈત્ના નમક હરામ બન ગયા કે ઈસ્ને મેરે સાથ યેહ મુઆમલા કિયા? જબ શૌહર ને યેહ સુના તો ઉસ કી આંખોં મેં આંસુ આગએ, ઔર વોહ ભી રોને લગા. બીવી ને પૂછાઃ આપ કિયું રોતે હો? ઉસ્ને કહાઃ યેહ મેરી બદઅમલી કી સઝા હય. આજ દુકાન પર એક ઔરત ઝેવર ખરીદને કે લિયે આઈ થી, ઉસને મુજ સે કંગન ચૂડિયાં ખરીદીં, ઔર કહા કેઃ મુજે પેહનાદો. મૈં જબ પેહનાને લગા તો ઉસ કે હાથ બળે હસીન નઝર આએ, મૈં ને પકળ કર ઉસ કી શહવત કે સાથ દબાયા, ઉસી કા યેહ નતીજા હય. ﴿كَمَا تَدِيْنُ تُدَانُ (كنز العمال، ١٦٥)﴾ હુઝૂર (સ.અ.વ.) ઈસી લિયે ફર્માતે હંય, તુમ પાકદામન રહો, તુમ્હારી બીવિયાં ભી પાકદામન રહેંગી ઔર ગુનાહોં સે અપને આપ કો બચાને કા એહતિમામ કરેંગી.

માં-બાપ કી નાફરમાંની કા વબાલ - એક ઈબરતનાક કિસ્સા

﴿بَرُّوا آبَائَكُمْ تَبَرُّكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ﴾ અપ્ને માં-બાપ કે સાથ તુમ અગર હુસને સુલૂક, એહસાન ઔર ભલાઈ કા મુઆમલા કરોગે તો તુમ્હારી ઔલાદ ભી તુમ્હારે સાથ ભલાઈ કા મુઆમલા કરેગી.

કઈ સદિયોં પેહલે કે એક આલિમ કાઝી અબૂ અલી તન્નોખી કી લિખ્ખી હુઈ એક કિતાબ હય 'નિશવારૂલ મુહાઝરહ' ઉસ મેં એક વાકિઅહ લિખ્ખા હય કે એક મરતબહ એક બેટે ને અપને બાપ કે પાંવ મેં રસ્સી ડાલી ઔર ખીંચ કર ઘર સે બાહર લે ગયા ઔર જબ એક મખ્સૂસ જગહ તક પહોંચા તો બાપ કેહતા હયઃ બેટા ! બસ, અબ આગે ના લે જાઈયો. બેટા કેહતા હય કિયું અબ્બા જાન? તો બાપ ને કહા. મૈં ને ભી અપને બાપ કે પાંવ મેં રસ્સી બાંધી થી ઔર ઉન કો ખીંચ

કર યહાં તક લાયા થા, આજ તૂ ભી મેરે સાથ વહી મુઆમલા કર રહા હય.

ઔર નાલે કે અંદર ફેંકા

હઝરત મૌલાના અરશદ મદની સાહબ (દા.બ.) ને એક વાકિઅહ સુનાયા થા કે દેવબંદ મેં એક મિઠાઈવાલે ને ઉન કો બતલાયા કે ફલાં દુકાનદાર જબ જવાન થા, તો એક મરતબહ ઉસ કા બાપ દુકાન પર બૈઠા હુઆ થા, યેહ આયા ઔર અપને બાપ કો પકળ કર દુકાન કે પાસ નિચે નાલી કે અંદર ગિરાયા, ઉસ કે બાદ બાપ કા તો ઈન્તિકાલ હો ગયા. ઉસ કી ઔલાદ મેં લળકે નહીં થે, ચાર લળકિયાં હી થીં. મૈં સોચતા રેહતા થા કે ઉલમા ઔર બુઝુર્ગો સે સુના હય કે આદમી અપને માં-બાપ કે સાથ જૈસા મુઆમલા કરતા હય, વૈસા હી મુઆમલા ઔલાદ ભી ઉસ કે સાથ કરતી હય ઔર ઈસ કે લળકે તો હંય નહીં, ઔર મૈંને અપની આંખોંસે દેખા થા કે ઉસ ને અપને બાપ કો ઈસ તરહ ગિરા કર નાલે કે અંદર ફેંકા હય, અબ પતા નહીં ઈસ કા મુઆમલા કયા હોગા? ઉસ ને કહા, એક રોઝ મેં ને અપની આંખોં સે દેખા કે ઉસ કી એક લળકી બુરકાઅ પેહને હુએ આઈ ઔર ઉસ બૂળહે કો ઈસી તરહ ગિરા કર નાલે કે અંદર ફેંકા, જિસ તરહ ઉસ ને અપને બાપ કો ગિરા કર નાલે કે અંદર ફેંકા થા. બહર હાલ ! મૈં યેહ અર્ઝ કર રહા થા કે કુદરત કા એક નિઝામ હય, જૈસા કરોગે વૈસા ભરોગે. ઈસ કા અસર યેહ હય કે આદમી બુરાઈ કરને સે રુક જાતા હય. ઔર હુઝૂરે અકરમ(સ.અ.વ.) ને બુરાઈયોં સે રોકને કે લિયે તઅલીમ દેને કા જો તરીકા ઈખ્તિયાર કિયા, ઉસમેં ભી ઈસ પેહલૂ કો મદદે નઝર રખ્ખા ગયા હય.

એક નવજવાન કા કિસ્સા ઔર હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કી શફકત

એક મરતબહ એક નવજવાન નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કે પાસ આયા ઔર અર્ઝ કિયા કે અય અલ્લાહ કે રસૂલ ! મુજે ઝિના કી ઈજાઝત દિજયે. નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કી શફકત ઔર મુહબ્બત પર કુર્બાન જાઈયે. હમારે પાસ આ

કર અગર કોઈ ઐસા બોલે, તો લોગ ઉસ કી માર પિટાઈ કરના શુરૂ કર દેંગે. નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઉસકો બિઠા કર કહા. અચ્છા યેહ બતલાઓ! તુમ યેહ ઝિના કા જો મુતાલબા કર રહે હો, તો કિસી ઔરત કે સાથ હી યેહ મુઆમલા કરોગે. ઉસ ને કહા: જી હાં. આપ ને ફર્માયા: અચ્છા! અગર ઐસા હી મુઆમલા કોઈ આદમી તુમ્હારી બહન કે સાથ કરે તો તુમ્હેં યેહ ચીઝ ગવારા હોગી? ઉસ ને કહા: નહીં. આપને ફિર કહા: અચ્છા ! ઐસા હી મુઆમલા કોઈ આદમી તુમ્હારી માં કે સાથ કરે તો તુમ્હેં યેહ ચીઝ ગવારા હોગી? ઉસ ને કહા: નહીં. તુમ્હારી ખાલા કે સાથ કરે તો તુમ્હેં યેહ ચીઝ ગવારા હોગી? ઉસ ને કહા: નહીં. તુમ્હારી ફુફી કે સાથ કરે તો યેહ ચીઝ ગવારા હોગી, ઉસ ને કહા: નહીં. ફિર હુઝૂર(સ.અ.વ.) ને ફર્માયા: તુમ ભી જિસ કે સાથ ઐસા કરના ચાહોગે વોહ ભી તો આખિર કિસી કી બહન, કિસી કી માં, કિસી કી ખાલા, કિસી કી ફુફી હોગી. ફૌરન ઉસ ને કહા:'મૈં નહીં કરૂંગા' ફિર હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ઉસ કે સીને પર અપ્ના દસ્તે મુબારક ફેરા ઔર કહા: યા અલ્લાહ ! ઈસ કે કલ્બ સે મૈલ કુચેલ દૂર ફરમાં. ઈસ વાકિએ કો નકલ કરને વાલે સહાબી ફરમાતે હંય, હમ ને દેખા કે કભી ઉસ નવજવાન કી નઝર નિચે સે ઉપર નહીં ઉઠતી થીં. હુઝૂર (સ.અ.વ.) કી દુઆ કા યેહ અસર થા. (મુસનદે અહમદ ૫/૨૫૬)

સોહબત કી લઝઝત સે મહરૂમ કર દિયે જાઓગે

ખૈર! ઐસી એક ઔર રિવાયત હય. હુઝૂર (સ.અ.વ.) કા ઈર્શાદ હય ﴿لاتَـزْنُوافَتَذْهَبَ لَذَّةُ نِسَائِكُمْ وَعِفُّوْاتَعِفُّ نِسَائُكُمْ.اِنَّ بَنِى فُلَانٍ زَنَوْا؛فَزَنَتْ نِسَاءُهُمْ (كشف الخفا، ٢/٨٩)﴾ તુમ ઝિના કા ઈરતિકાબ ન કરો વર્ના તુમ અપ્ની ઔરતોં કે સાથ સોહબત કી લઝઝત સે મહરૂમ કરદિયે જાઓગે. આમ તૌર પર જો આદમી ઝિના કા ઈરતિકાબ કરતા હય, ઉસ કો અપની બીવી કે સાથ જો પાકીઝા લુત્ફ આના ચાહિયે, ઉસ સે વોહ મહરૂમ કર દિયા જાતા હય ઔર આગે ફર્માતે હંય, તુમ પાકદમની ઈખ્તિયાર કરો તો તુમ્હારી ઔરતેં ભી પાકદામની ઈખ્તિયાર કરેંગી. ફિર ફર્માયા. ફલાં કબીલે વાલે ઝિના કે અંદર મુબ્તલા હુએ તો ઉન કી ઔરતેં ભી

ઝિનાકાર બન ગઈ.

અલ્લાહ તઆલા ને કિફલ કી મગ્ફિરત ફર્મા દી

ખુલાસા યેહ હય કે નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઈફફત ઔર પાકદામની કી બળી તાકીદ ફરમાઈ હય. અહાદીસ કા મુતાલઆ કરને સે પતા ચલ્તા હય કે નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઈસ કી તરફ ખાસ મુતવજ્જહ કિયા. તિરમિઝી શરીફ મેં એક વાકિઅહ હય, જો નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને અગલી ઉમ્મત કા બયાન કિયા હય. હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદી.) કી રિવાયત હય, ફર્માતે હંય કે યેહ વાકિઅહ મૈંને હુઝૂર (સ.અ.વ.) સે એક મરતબહ નહીં સુના, દો મરતબહ નહીં સુના, તીન મરતબહ નહીં સુના, સાત મરતબહ નહીં, ઈસ સે ઝિયાદહ મરતબહ સુના, યઅની સાત મરતબહ સુના હોતા તો ભી મૈં બયાન ન કરતા, ઈસ સે ઝિયાદા મરતબહ સુના. ઈસ સે અંદાઝા લગા સકતે હંય કે નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) અપની ઉમ્મત કો, સહાબા કો ઔર મુખાતબીન કો અચ્છે અખ્લાક સે આરાસ્તા કરને કે લિયે વાકિઆત વગૈરા કી મિસાલેં દે કર સમજાને કા એહતિમામ ફર્માયા કરતે થે. હમ ઔર આપ જો બયાન કરને વાલે હોતે હંય, એક દો મરતબહ કોઈ વાકિઅહ બયાન કર દેતે હંય તો ઉસ કે બાદ યું સમજતે હંય કે તીસરી મરતબહ બયાન કરુંગા તો લોગોં કો મેરી સલાહિય્યત પર શુબહ હોગા કે કયા ઈસકો ઈસ કે અલાવહ ઔર કુછ આતા હી નહીં?

ખૈર! નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ફર્માયાઃ બનૂ ઈસ્રાઈલ મેં એક આદમી થા. જિસ કા નામ કિફલ થા. એક મરતબહ એક ઔરત ઉસ કે પાસ આઈ, જિસકે બચ્ચે ફાકે કા શિકાર થે ઔર ભૂકે મર રહે થે. ઔરત ને આકર કિફલ સે કહા. મેરે બચ્ચે ભૂકે મર રહે હંય, મેરી કુછ મદદ કર. ઉસ ને ઉસ ઔરતકો સાંઠ દીનાર ઈસ શર્ત પર દિયે કે તૂ મુજે બદકારી કરનેકી ઈજાઝત દે. ઔરતને વહ સાંઠ દીનાર લિયે, ઉસ કે બાદ ઉસ કી શર્ત કે મુતાબિક બદકારી કી તય્યારી કરકે ઉસકે સામને બૈઠને લગા તો ઉસ ઔરત કે ઉપર લર્ઝા તારી હો ગયા, કપકપી આગઈ. જબ બહોત કપકપાને લગી તો કિફલ ને ઉસ ઔરત સે યું કહા, મૈં ને તેરે સાથ

કોઈ ઝિયાદતી તો નહીં કી, ઝબરદસ્તી ભી નહીં કી, તૂ ખુશી સે ઈસ કે લિયે તય્યાર હુઈ થી. ફિર તેરી યેહ કૈફિયત ક્યું હય? ઉસ ઔરત ને કહા. મેરી યેહ કૈફિયત ઈસ લિયે હય કે ઐસા કામ મૈં ને ઝિંદગીમેં નહીં કિયા. આજ બચ્ચોં કી વજહ સે મૈં મજબૂર હુઈ હું, ઈસ લિયે મેરી તબિઅત ઈસ કે લિયે તય્યાર નહી હય. યેહ કેહ કર વોહ બે-ઈખ્તિયાર રો પળી. ઉસ આદમી ને જબ યેહ કૈફિયત દેખી તો ઉસ કો ભી આજ તક કી અપની ઝિંદગી પર અફસોસ હુઆ ઔર ઉસ ને ફૌરન તવ્બહ કી ઔર વોહ સાંઠ દીનાર જો દિયે થે વોહ ભી માફ કર દિયે. ઉસી રાત ઉસ કા ઈન્તિકાલ હો ગયા. બનૂ ઈસરાઈલ કે સાથ કુદરત કા દસ્તૂર યેહ થા કે કોઈ આદમી જબ ગુનાહ કરતા થા તો સુબહ કો ઉસ કે દરવાઝે કી ચૌખટ પર વોહ ગુનાહ ભી લિખ્ખા હુઆ હોતા થા કે આજ ઈસ ને યેહ કાલે ધોલે કિયે હંય ઔર અગર કોઈ આદમી તવ્બહ કરતા ઔર ઉસ કી તવ્બહ કુબૂલ હોજાતી તો વોહ ભી કુદરત કી તરફ સે લિખ્ખા જાતા. અબ લોગોં કો ઈસ વાકિએ કા પતા નહીં થા, લોગ તો સમજતે થે કે યેહ બળા બદકાર આદમી હય. જબ ઉસી રાત ઉસ કા ઈન્તિકાલ હોગયા તો સુબહ કો ઉસ કે દરવાઝે પર લિખ્ખા હુઆ થા કે અલ્લાહ તઆલા ને કિફલ કી મગ્ફિરત ફરમા દી. લોગ તાઅજ્જુબ કરને લગે કે ઈસ કી મગ્ફિરત કૈસે હોગઈ? વોહ તો બળા બુરા આદમી થા, લેકિન ઉન કો ઉસ કા યેહ મુઆમલા મઅલૂમ નહીં થા.(તિર્મિઝી ૨/૭૬)

યેહ પૈગમ્બરાનહ સિફત હય

લિહાઝા યેહ સિફત અલ્લાહ તઆલા કો બહોત મહબૂબ હય યઅની અપ્ને આપ કો ગુનાહોં સે બચાના ઔર ખાસ કર કે જબ ગુનાહોં કે અસ્બાબ ઔર વસાઈલ સામને આજાએં તો ઐસે મૌકે પર અપ્ને આપ કો બચા લેના, યેહ પૈગમ્બરાનહ સિફત હય.

હઝરત સુલૈમાન બિન યસાર કા અજીબ વાકિઆ

ઈમામ ગઝાલી (રહ.) ને એક વાકિઅહ એહયાઉલ-ઉલૂમ કે અંદર

લિખ્ખા હય કે હઝરત સુલૈમાન બિન યસાર (રહ.) તાબિઈન મેં સે હંય. બળે હસીન ઔર જમીલ થે. મદીનહ મુનવ્વરહ મેં રેહતે થે, ફુકહાએ મદીના મેં ઉન કા શુમાર હય. એક મરતબહ હજ કે મૌકે પર અપ્ને સાથી કે સાથ મદીનહ મુનવ્વરહ સે હજ કે ઈરાદે સે મકકહ મુકર્રમહ રવાના હુએ. રાસ્તે મેં મકામે અબ્વા પર ઠેહરે ઔર ઉન કા સાથી ખાના ખરીદને કે લિયે બાઝાર ગયા. જહાં ઠેહરે હુએ થે વહાં એક પહાળી થી ઔર ઉસ પહાળી કી ચોટી કે ઉપર બદદુ કા મકાન થા. એક બદવી ઔરત ને, જો બળી હસીનો-જમીલ થી, ઉન કો દેખા તો ઉન પર ફરેફતહ હો ગઈ. ફિર જબ ઉસ ને દેખા કે ઉન કા સાથી કહીં ગયા હય ઔર યેહ અકેલે હંય તો વોહ પહાળ સે નિચે ઉતર આઈ ઔર ઉન કે સામને આ કર ઉસ ને અપ્ના ચેહરા ખોલ દિયા.﴿كَأَنَّهَا قِطْعَةُ قَمَرٍ﴾ ગોયા વોહ બિલકુલ ચાંદ કે ટુકળે કી તરહ થી ઔર કુછ કેહને લગી. યેહ તો ઉસ કો દેખ કર હી ઘબરા ગએ થે. વોહ કુછ બોલી. યેહ સમજે કે ખાના લેને આઈ હય, તો ઉન્હોં ને ખાના તલાશ કરકે દેને કી કોશિશ કી. ઉસ ને કહાઃ મુજે ખાના નહીં ચાહિયે. મુજે તો આપ સે વોહ ચીઝ ચાહિયે જો એક ઔરત મર્દ સે ચાહતી હય. તો ઉન્હોં ને કહાઃ તુજે શૈતાન ને મેરે પાસ ભેજા હય. ઉસી વકત અપ્ના સર અપ્ને ઘુટનોં પર રખ કર બેતહાશા ઝોર ઝોર સે રોને લગે. જબ ઉન્હોં ને ઈસ તરહ ઝોર ઝોર સે રોના શુરૂ કિયા તો વોહ ઔરત ભી ઘબરા ગઈ કે કહીં રૂસવાઈ ન હોજાએ. લિહાઝા વોહ ભાગ ગઈ. ઉન કે સાથી જો ખાના ખરીદને બાઝાર ગયે થે વોહ જબ આએ તો દેખા કે ઉન કા ચેહરા ફૂલા હુઆ હય, આંખેં સુર્ખ હંય ઔર રો રહે હંય. પૂછાઃ ક્યા બાત હય? ઉન્હોં ને કહાઃ બાલ બચ્ચે યાદ આગએ. સાથી ને કહાઃ નહીં! બલ્કે દૂસરી કોઈ બાત હય. સચ સચ બતાઓ. બાલ બચ્ચે યાદ આને પર કોઈ આદમી ઈત્ના નહીં રોતા હય, તુમ્હારી યેહ જો કૈફિયત હય વોહ તો કુછ ઔર હી બત્લા રહી હય. જબ સાથી ને ઈસ્રાર કિયા તો ઉન્હોં ને બત્લાયા કે યેહ સૂરતે હાલ થી. યેહ સુન કર સાથી ભી રોને લગા. ઉન્હોં ને પૂછા, ભાઈ! તૂ કિયું રોતા હય? સાથી ને કહા, અલ્લાહ કા શુક્રો-એહસાન હય કે મૈ નહીં થા, વર્ના ઐસી હાલત મેં મૈં તો મુબ્તલા

હી હો જાતા.મૈં ઈસ પર રો રહા હું કે અલ્લાહ કા શુક્ર હય કે ઉસ ને મેરી હિફાઝત કર લી.

ફિર જબ મક્કહ મુકર્રમહ પહુંચે, તવાફ સે ફારિગ હોને કે બાદ હજરે અસ્વદ ઔર મકામે ઈબ્રાહીમ કે બીચ મેં ચાદર લિપ્ટે હુએ બૈઠે થે ઔર ચુંકે થકે હુએ થે, ઈસ લિયે ઉસી હાલત મેં આંખ લગ ગઈ. હઝરત યૂસુફ (અ.સ.) કો ખ્વાબ મેં દેખા, હસીન નવજવાન થે, તો સુલૈમાન બિન યસાર ને પૂછાઃ આપ કૌન હય? ઉન્હોંને કહાઃ મૈં યૂસુફ હું. પૂછાઃ કૌન? યૂસુફ સિદદીક? ઉન્હોંને કહાઃ જી હાં. સુલૈમાન બિન યસારને કહાઃ આપ કા મુઆમલા ઝુલયખા કે સાથ બળા અજીબો-ગરીબ હય. ઈસ કે જવાબમેં હઝરત યૂસુફ (અ.સ.) ને કહા. વોહ અબવા વાલી ઔરત કે સાથ તુમ્હારા મુઆમલા ઉસ સે ઝિયાદા અજીબ હય.

એક નવજવાન કા સબક આમોઝ કિસ્સહ

એક કિતાબ 'અત્તરગીબ વત્તરહીબ' હય. ઈસ નામ કી દો કિતાબેં હંય. એક તો હદીસ કી અલ્લામહ મુનઝિરી (રહ.)કી હય ઔર દૂસ્રી સુલૂકો-તસવ્વુફ મેં અલ્લામા અબ્દુલ્લાહ બિન અસઅદ યાફઈ કી હય. અલ્લામા યાફઈ ને ઈસ કિતાબ મેં દો વાકિઆત લિખ્ખે હંય.

આદમી કી ઝિંદગી મેં ઐસે મૌકેઅ આતે હંય કે જહાં ઈફફત ઔર પાકદામની કી ઈસ સિફત મેં કુદરત કી તરફ સે આદમી કો આઝમાયા જાતા હય. જબ ઐસે હાલાત પૈદા હોજાતે હંય તો બઅઝે આદમી તો વોહ હોતે હંય જો અપ્ને આપ કો બુરાઈ મેં મુબ્તલા કરને કે લિયે ઐસે મવાકેઅ કી તલાશ હી મેં રેહતે હંય. લેકિન બઅઝે અલ્લાહ કે બંદે ઐસે હિમ્મત વાલે હોતે હંય કે જબ ઉન્હેં ઐસે હાલાત સે વાસ્તા પળતા હય તો વોહ અપને આપકો બચા લેતે હંય. ફિર અલ્લાહ તઆલા કે યહાં ભી ઉન કી બ્હોત કદ્રો-કીમત હોતી હય. ઈસ સિલસિલે મેં દો વાકિએ ઈસ કિતાબ 'અત્તરગીબ વત્તરહીબ' મેં લિખ્ખે હંય.

ચુનાન્ચે લિખ્ખા હય કે એક નવજવાન થા, જિસ કે લિબાસ ઔર જિસ્મ મેં સે હમેશા મુશ્કો-અંબર કી ખુશ્બૂ આયા કરતી થી. જબ ભી દેખો મહક રહા

હય. કિસી ને કહા, તુમ ભી અજીબ આદમી હો, ખુશ્બૂ કે લિયે ઈત્ની ફુઝૂલ ખર્ચી કરતે હો. હમેશા ખુશ્બૂ કા ઈત્ના એહતિમામ કરતે હો ઔર ઈસ કે લિયે ઈત્ને પૈસે ફુઝૂલ ખર્ચ કરતે હો? ઉસ નવજવાન ને કહાઃ અલ્લાહ કી કસમ! મૈં ને આજ તક એક પાઈ ભી ખુશ્બૂ કે લિયે ઈસ્તેઅમાલ નહીં કી. ઉસ ને કહાઃ ફિર યેહ ખુશ્બૂ કૈસી હય? તો નવજવાન ને કહાઃ ઈસ કા એક રાઝ હય ઔર વોહ રાઝ મૈં નહીં બતાઉંગા. ઉસ ને કહાઃ નહીં ઝરૂર બતાઓ. આદમી કા મિઝાજ હય આપ કેહ દેંગેં કે નહીં બતાઉંગા તો પીછે પળ જાએંગે કે બતાના હી પળેગા. ઉસ ને ભી જબ ઈસ્રાર કિયા તો નવજવાન ને કહાઃ બાત દર અસલ યેહ હય કે મેરે વાલિદ કી ઘરેલુ સામાન બેચ્ને કી એક દુકાન થી, એક મરતબહ એક બુઢયા આઈ ઔર ઉસ ને બહોત કુછ સામાન ખરીદા, મૈં ભી દુકાન પર થા. હસીનો-જમીલ થા. જબ સામાન ખરીદ ચુકી તો ઉસ બુઢયા ને મેરે અબ્બા સે યું કહા કે ઈસ સામાન કી કીમત લેને કે લિયે તુમ્હારે બેટે કો મેરે સાથ ઘર ભેજ દો. ચુનાન્ચે મૈં ઉસ કે સાથ ચલા ગયા. જબ ઘર દેખા તો બળા શાનદાર, ખૂબસૂરત ઔર આલીશાન થા. ઉસ ઘર કે અંદર એક આલીશાન ઔર ખૂબસૂરત કમરે મેં હમ દાખિલ હુએ. વહાં એક તખ્ત કે ઉપર એક હસીનો-જમીલ નવજવાન ઔરત બૈઠી હુઈ થી. વોહ મુજે દેખ્તે હી મેરી તરફ માઈલ હુઈ ઔર મેરા હાથ પકળ કર અપ્ની તરફ ખિંચને લગી. મૈં તો ઘબરા ગયા ઔર મૈં ને અપ્ને આપ કો બચાના ચાહા. લેકિન વોહ મુજે અપ્ની તરફ ખીંચ્તી ઔર માઈલ કરતી રહી. મુજે ઉસ મૌકે પર કોઈ તદબીર સમજ મેં નહીં આઈ સિવાયે ઈસ કે કિ મૈં ને ઉસ સે યું કહા કે મુજે કઝાએ હાજત કી ઝરૂરત હય. ઉસ ને અપ્ની ખાદિમાઓં, નૌકરાનિયોં ઔર બાંદિયોં સે કહા કે જલ્દી સે બૈતુલ-ખલા સાફ કરદો. ઉસ ઝમાને મેં જો બૈતુલ-ખલા હોતે થે વોહ આજ કલ કે ફલશ કી તરહ નહીં હોતે થે. ચુનાન્ચે સફાઈ કર દી ગઈ ઔર ઉસ ઔરત ને કહા, તુમ અપ્ની ઝરૂરત સે ફારિગ હો જાઓ. મૈં અંદર ગયા ઔર મૈં ને હાજત

પૂરી કી ઔર ફિર અપના પાઈખાના ખુદ હી અપને હાથસે લે કર અપ્ને જિસ્મ ઔર કપ્ળોં પર મલ લિયા. જબ બાહર નિકલા તો મુજે દેખ કર વોહ ઔરત એક દમ ગુસ્સા હો ગઈ ઔર ઉસ ને અપ્ની બાંદિયોં સે કહા, યેહ પાગલ કહાં સે આ ગયા? ઈસ કો યહાં સે નિકાલ દો, ચુનાન્ચે મુજે નિકાલ દિયા ગયા. ઉસ વકત મેરે પાસ એક દિર્હમ થા, મૈંને ઉસ સે એક સાબુન ખરીદા, નેહેર પર ગયા ઔર ગુસલ કિયા, કપળે ધોએ ઔર સુખા કર પેહેન લિયે. રાત કો જબ સોયા તો ખ્વાબ મેં દેખા કે એક ફરિશ્તહ ઈન્સાની શકલ કે અંદર આયા ઔર કહાઃ મૈં અલ્લાહ કી તરફ સે ભેજા હુઆ હું ઔર આજ જિસ તરહ તૂને અપ્ને આપ કો ગુનાહ સે બચાયા હય, ઈસ પર તુમ કો જન્નત કી બશારત દી જાતી હય ઔર ઉસ કે હાથ મેં ખુશ્બૂ થી, ઉસ ને મેરે કપળોં ઔર જિસ્મ પર મલી ઔર કહાઃ જિસ તરહ તુમને ઉસ ગુનાહ સે બચાને કે લિયે અપ્ને આપ્કો નજાસત કે અંદર મુલવ્વસ કિયા થા, ઉસ કા બદલા કુદરત કી તરફ સે યેહ દિયા જાતા હય. ઉસ કે બાદ જબ સુબહ ઉઠા હું તો મુજ મેં સે ખુશ્બૂ આ રહી થી ઔર ઉસ દિન સે લેકર આજ તક ઈસ તરહ ખુશ્બૂ આ રહી હય.

એક ઔર નવજવાન કા કિસ્સા

અલ્લામા યાફઈ (રહ.) ને એક ઔર કિસ્સે કા ઝિક્ર કિયા હય. એક નવજવાન બળા માલદાર થા. બુરાઈયોં ઔર બદકારિયોં મેં પૈસે ખર્ચ કિયા કરતા થા. એક મરતબહ એક ઔરત કે બચ્ચે ફાકે કા શિકાર હોને કી વજહ સે પરેશાન થે, તીન દિન સે ફાકા થા. બચ્ચોં કી યેહ તકલીફ ઔર ભૂક જબ ઉસ ઔરત સે દેખી નહીં ગઈ તો ઉસ ને અપ્ની પળોસન સે અચ્છા લિબાસ લે કર પેહના ઔર ઘર સે બાહર નિકલી. ઉસ કો ઈસ હાલત મેં દેખ કર ઉસ નવજવાન ને ઉસે અપ્ને પાસ બુલાયા ઔર બદકારી કી ખ્વાહિશ કા ઈઝહાર કિયા. ઉસ ઔરત ને રોના શુરૂ કિયા ઔર કહાઃ જબ તૂ ને બુલાયા તો મૈં સમજી કે મેરે સાથ કોઈ ભલાઈ કા સુલૂક કરેગા, લેકિન તૂ મેરે સાથ બદકારી કર ને કી બાત કરતા હય? મૈં એસી

ઔરત નહીં હું, મેરે બચ્ચે તીન દિન સે ભૂકે હંય, ઉન કી ભૂક મુજ સે દેખી નહીં ગઈ ઈસલિયે મજબૂર હોકર મૈં ઘર સે બાહર નિકલી હું. ઉસ નવજવાન ને ઉસ કો પૈસે દિયે ઔર આજતક કી અપ્ની જો હરકતેં કી થીં ઉસ પર ઉસ કો નદામત હુઈ ઔર તવ્બહ કી.

ઉસ કી આદત યેહ થી કે જો ભી ગુનાહ કરતા થા, એક કાપી મેં ઉસ કો લિખ લિયા કરતા થા. આજ જબ અપ્ને ઘર આયા ઔર અપ્ની માં કો યેહ વાકિઅહ બયાન કિયા તો ઉસ કી માં બ્હોત ખુશ હુઈ કે આજ તક તો મૈં તુજે રોકતી થી લેકિન તૂ બાઝ નહીં આતા થા, આજ તૂને એક અચ્છા કામ કિયા હય, ઈસ કો ભી અપ્ની કાપી મેં લિખ લે. ઉસ ને કહાઃ કાપી મેં જગહ નહીં હય, કાપી ગુનાહોં સે ભર ચુકી હય. ઉસ કી માં ને કહાઃ હાશિયે મેં લિખ લે. માં કા ઈસ્રાર થા ઈસ લિયે હાશિયે મેં લિખ લિયા ઔર ફિર રાત કો સો ગયા તો અપની હાલત પર નદામત કે સાથ તવ્બહ કરતે હુએ ઔર રોતે હુએ સોયા. સુબહ કો જબ ઉઠા તો પૂરી કાપી સફેદ થી ઔર સિર્ફ વહી એક વાકિઅહ, જો હાશિયે મેં લિખ્ખા હુઆ થા, મૌજૂદ થા, ઔર ઉસ કે અંદર આયત લિખ્ખી હુઈ થી ﴿إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ (هود:١١٤)﴾ કે નેકિયાં બુરાઈયોં કો લેજાતી હંય.

સહાબહ કી પાકદામની

બહર હાલ ! યેહ ઈફફત ઔર પાકદામની એક ઐસા વસફ હય જો ઈસ્લામી તઅલીમાત મેં બ્હોત અહમ મકામ રખતા હય. હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) ને ઈસ કી બળી તાકીદ ફર્માઈ હય. હમારે દૌરે અવ્વલ મેં હઝરાતે સહાબા જબ મુલ્કોં કો ફતહ કરને કે લિયે નિકલે તો ઉન કો બાઝ રખને કે લિયે દુશ્મનો કી તરફ સે જો મુખ્તલિફ તદબીરેં ઔર સાઝિશેં કી ગઈ, ઉસ મેં યેહ ભી થા કે નવજવાન હસીન લળકિયોં કો ઉન કે સામને પેશ કિયા ગયા. લેકિન વોહ ઈસ્લામી તાઅલીમાત પર અમલ કરતે હુએ અપ્ની નિગાહોં કો નિચા રખ્તે હુએ વહાં સે ગુઝર ગએ ઔર અપની હિફાઝત કર લી.

આજ કા મૌઝૂઅ

બહર હાલ ! મૈં યેહ અર્ઝ કર રહા થા કે ઈસ્લામ ને જહાં ઝિના, બદકારી ઔર ફ્વાહિશ સે મના કિયા હય વહીં ઈસ કે અસ્બાબ સે ભી રોકા હય ઔર ઈસ કે અસ્બાબ સે રોકને હી કે ઝૈલ મેં યેહ ઉન્વાન હય કે પરાઈ ઔરત ઔર બેરીશ (બે દાઢી) હસીન લળકે કી તરફ નઝર કરના, હરામ હય.

મહરમ ઔર નામહરમ ઔરતેં

ઔરતોં કી દો કિસ્મેં હંય. એક "ના-મહરમ" હોતી હંય, ઔર દૂસરી "મહરમ" હોતી હંય. મહરમ વોહ ઔરત કેહલાતી હય કે જિસ કે સાથ ઝિંદગી કે કિસી મરહલે મેં નિકાહ દુરૂસ્ત ન હો, હમેશા કે લિયે નિકાહ હરામ હો, જૈસે માં, દાદી, નાની, બેટી, બહન, પોતી, નવાસી, ભતીજી, ભાંજી, વગૈરહ. યેહ સબ ઔરતેં મહરમ કેહલાતી હંય ઔર ઈન સે પર્દાહ નહીં હય. ઔર ઐસી ઔરત કે ઝિંદગી કે કિસી ભી મરહલે મેં ઉસ કે સાથ નિકાહ હલાલ હો. ચાહે અભી કિસી વજહ સે હલાલ ન હો ઉસે ના-મહરમ કેહતે હય. જૈસે એક ઔરત કિસી મર્દ કે નિકાહ મેં હોને કી વજહ સે ઉસ કે સાથ દૂસરે કા નિકાહ દુરૂસ્ત નહીં હય, લેકિન અગર વોહ તલાક દેદે ઔર ઈદ્દત ગુઝર જાએ ઔર કોઈ દૂસ્રા રિશ્તા નહીં હય તો ઉસ કે સાથ નિકાહ હો સકતા હય. મત્લબ યેહ કે ઝિંદગી કે કિસી ભી મરહલે મેં જિસ ઔરત કે સાથ નિકાહ દુરૂસ્ત હો, ઉસ ઔરત કો ના-મહરમ ઔરત કેહતે હંય. ઉસ કો બિલા ઝરૂરતે શરઈ દેખ્ના હરામ હય.

હમારે મુઆશરે મે ફૈલા હુઆ એક ગુનાહ

ઔરતોં મેં ચંદ રિશ્તે ઐસે હંય જિનકો ના-મહરમ હોને કે બાવજૂદ હમારે મુઆશરહ મેં મહરમ સમજા જાતા હય. જૈસે ચચ્ચી ઔર મુમાની, ચચ્ચી યાઅની ચિચા કી બીવી ઔર મુમાની યઅની મામુ કી બીવી. તો ચચ્ચી ઔર મુમાની ભી ના-મહરમ હંય, મહરમ નહીં હંય. વોહ ચિચા કે નિકાહ મેં હય, ચિચા અગર તલાક દેદેં ઔર ઉન કી ઈદ્દત ગુઝર જાએ ઔર દૂસરા રિશ્તા ન હો, તો ઈસ

સૂરત મેં ચચી કે સાથ નિકાહ દુરૂસ્ત હોગા. યહી હાલ મુમાની કા હય. હાં! ફૂફી ઔર ખાલા મહરમ હંય. ઈસી તરહ ચિચા કી લળકિયાં (ચિચાઝાદ બહનેં) મામું કી લળકિયાં (મામુંઝાદ બહનેં) ફૂફી કી લળકિયાં (ફૂફીઝાદ બહનેં) ખાલા કી લળકિયાં (ખાલાઝાદ બહનેં) ઈન ચારોં કિસ્મ સે ભી હમારે સમાજ, હમારે મુઆશરે ઔર હમારી સોસાયટી મેં પર્દે કા એહતિમામ કિયા નહીં જાતા, હાલાંકે યેહ ભી 'ના-મહરમ' હંય ઔર ઈન સે ભી પર્દાહ કરના ઝરૂરી હય. બલકે ઈન સે તો મિલને જુલને કી નૌબત ઝિયાદહ આતી હય ઈસલિયે ઈન સે તો પર્દાહ કરના ઔર ઝિયાદા ઝરૂરી હય.

જિન કે શૌહર સફરમેં હોં

હદીસે પાક મેં આતા હય કે નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફર્માયાઃ ﴿لَاتَلِجُوْاعَلَى الْمُغَيَّبَات (مشکوۃ ص۲۶۹)﴾ ઐસી ઔરતેં જિન કે શૌહર ગૈર હાઝિર હોં, સફર મેં હોં, ઐસી ઔરતોં કે પાસ મત જાયા કરો. કિયું કે ઉન કે શૌહરોં કી ગૈર હાઝરી કી વજહ સે તબિઅતોં મેં ભી એક કશિશ ઔર તબઈ મેલાન પૈદા હોતા હય. ઐસી ઔરતોં કે પાસ જબ તન્હાઈ મેં આદમી જાએગા તો નફસ ઔર શૈતાન ભી આદમી કો ગુનાહ કે લિયે ઉભાર ને કા કામ કરતે હંય ઔર વહાં અસ્બાબ મૌજૂદ હંય ઔર કોઈ રૂકાવટ ભી નહીં હય. ઈસ લિયે કિસી ને પૂછાઃ ﴿يَارَسُوْلَ اللّٰهِ! (صلی اللہ علیہ وسلم) أَرَايْتَ الْحَمْوَ، قَالَ: اَلْحَمْوُ الْمَوْتُ (بخاری شریف، حدیث نمبر ۴۹۳۴)﴾ એય અલ્લાહ કે રસૂલ! દેવર (શૌહર કા ભાઈ) કે મુતઅલ્લિક આપ કયા ફર્માતે હંય? હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફર્માયાઃ દેવર તો મૌત હય. યઅની જૈસે મૌત સે ભાગા જાતા હય ઐસે હી દેવર સે ભાગના ચાહિયે. ઈસ લિયે કે પરાએ આદમી કો બુરાઈ કે અંદર મુબ્તલા હોને કે લિયે તદબીરેં ભી કરની પળેંગી ઔર યેહ તો ઘર કા ફર્દ હય 'ઘર કા ભેદી લંકા ઢાએ'. અગર ખુદા ન કરે આંખ લળ ગઈ ઔર બુરાઈ મેં મુબ્તલા હો ગયે તો ઝિંદગી ભર બુરાઈયાં હોતી રહેંગી ઔર પતા ભી ન ચલેગા ઔર બકૌલ

અકબર ઈલાહઆબાદી............

પર્દાહ દરી કા યેહ નતીજા નિકલા
જિસે સમજા થા બેટા,વોહ ભતીજા નિકલા

જૈસા મુઆમલા હો જાએગા.

યેહ ચીઝેં પાકીઝગી કા ઝરીઆ હય.

બહર હાલ ! શરીઅત ને પર્દે કા હુકમ દિયા હય. ﴿غَضِّ بَصَر﴾ યઅની પરાઈ ઔરત કી તરફ દેખ્ને સે બચ્ના. શરીઅત ને દેખ્ને તક કી ઈજાઝત નહીં દી. ઈસી સિલસિલેમેં પેહલી આયત અલ્લામા નવવી (રહ.) ને પેશ કી હય.

﴿قُلْ لِلْمُؤْمِنِيْنَ يَغُضُّوْا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوْا فُرُوْجَهُمْ ذٰلِكَ أَزْكٰى لَهُمْ (النور: ٣٠)﴾ એય નબી! આપ ઈમાન વાલે મર્દોં સે કેહ દિજયે કે અપ્ની નિગાહોં કો નીચા કરેં ઔર અપ્ની શર્મગાહોં કી હિફાઝત કરેં. યેહ ચિઝ ઉન કે લિયે પાકીઝગી કા ઝરીઆ હય ઔર આગે ફર્માયા:

﴿وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوْجَهُنَّ (النور: ٣١)﴾ ઔર ઈમાન વાલી ઔરતોં સે કેહ દિજયે કે અપ્ની નિગાહોં કો નીચે રખ્ખેં ઔર અપ્ની શર્મગાહોં કી હિફાઝત કરેં.

દેખિયે ! કુર્આને પાક કા આમ મિઝાજ ઔર દસ્તૂર યેહ હય કે જબ કોઈ હુકમ દિયા જાતા હય તો ઉસ મેં સબ કો એક સાથ ખિતાબ કિયા જાતા હય. મર્દોં કો અલગ ઔર ઔરતોં કો અલગ ખિતાબ નહીં કિયા જાતા ﴿يَاأَيُّهَا الَّذِيْنَ آمَنُوْا﴾ (અય ઈમાન વાલો) કેહ દિયા. ઈસ મેં મર્દ ભી આગયે ઔર ઔરતેં ભી આગઈ. લેકિન યેહ એક હુકમ ઐસા હય જિસ મેં મર્દોં કો અલગ મુખાતબ કિયા ગયા હય ઔર ઔરતોં કે લિયે અલગ આયત નાઝિલ ફર્માઈ હય. ઈસ સે ઈસ હુકમ કી એહમિયત કા અંદાઝા લગાયા જા સકતા હય કે નિગાહોં કો નીચા રખ્ને કા હુકમ કિત્ના અહમ હય.

બદનઝરી કી વજહ સે ચેહરે કા નૂર ખત્મ હોજાતા હય

નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) યહાં તક ફર્માતે હંય ﴿لَتَغُضُّنَّ أَبْصَارَكُمْ وَلَتَحْفَظُنَّ فُرُوْجَكُمْ أَوْلَيَكْسِفَنَّ اللّٰهُ وُجُوْهَكُمْ﴾ (الترغيب ١٥/٣) અપની નિગાહોં કો નીચે રખ્ખો ઔર અપની શર્મગાહોં કી હિફાઝત કરો વર્ના અલ્લાહ તઆલા તુમ્હારે ચેહરોં કા નૂર ખત્મ કર દેગા."કુસૂફ" સુરજ ગર્હન કો કેહતે હંય. પસ જૈસે સૂરજ કો ગર્હન લગ જાએ, તો ઉસ કા નૂર ખત્મ હોજાતા હય. ઈસી તરહ જો આદમી બદ નઝરી મેં મુબ્તલા હોતા હય, વોહ ચાહે કૈસા હી હસીન હો, લેકિન ઉસ કે ચેહરે પર રૌનક નહીં હોતી.

ઉસ કો બદનિગાહી સે બચ્નાહી પળેગા

આજ બળે અફસોસ કે સાથ હમ કો કેહના પળતા હય કે યેહ બદનઝરી કા ગુનાહ ઐસા આમ હો ચુકા હય જિસ કી કોઈ ઈન્તિહા નહીં. ઔર મુસીબત યેહ હય કે દૌરે હાઝિર કી જો તહઝીબ હય,- આમ બે-હયાઈ, ફહહાશી, ઉર્યાની, ઔરતોં કા ઘર સે બાહર નિકલ્ના- ઈસ કે નતીજે મેં બકોલ મૌલાના મુફ્તી મુહમ્મદ તકી સાહબ ઉસ્માની (દા.બ.) 'આંખોં કો પનાહ મિલ્ના મુશ્કિલ હય'. યઅની આદમી બાહર જાએ તો આંખોં કો બચાના મુશ્કિલ હો ગયા હય. લેકિન બહર હાલ ! જિસ કો અલ્લાહ તઆલા કી ખુશ્નૂદી હાસિલ કરની હો, અલ્લાહ તઆલા કી મુહબ્બત કો અપ્ને દિલ મેં બિઠાના હો, અપ્ને દિલ કી ઈસ્લાહ મકસૂદ હો ઔર અપને કલ્બ મેં અલ્લાહ કે સાથ તઅલ્લુક કાઈમ કરના મત્લૂબ હો, તો ઉસ કો બદનિગાહી સે બચ્ના હી પળેગા.

બદનઝરી કે સાથ કલ્બ કી ઈસ્લાહ નહીં હો સકતી

બુઝુર્ગોં ને લિખ્ખા હય કે તમામ સૂફિયહ કા ઈત્તિફાક હય કે બદ નઝરી કે સાથ કલ્બ કી ઈસ્લાહ નહીં હો સકતી. હાલાંકે ઈસ સે ભી બળે બળે દૂસરે ગુનાહ હંય, લેકિન યેહ ગુનાહ ઐસા હય કે ઈસ કી નહૂસત કી વજહ સે જબ તક વોહ બદનઝરી કે અંદર મુબ્તલા રેહતા હય, ઉસકા કલ્બ કભી સુધર નહીં સકતા.

આદમી કે દિલ કા તઅલ્લુક અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત કે સાથ કાઈમ ઔર ઉસ્તુવાર હો હી નહીં સકતા.

હઝરત શૈખ (નવ્વરલ્લાહુ મર્કદહુ) ને આપ-બીતી કે અંદર લિખ્ખા હય કે બ્હોત સે ઝાકિરીન ઐસે હંય કે ઝિક્ર કરને કે નતીજે મેં ઉન કે દિલ મેં નૂર પૈદા હુઆ, લેકિન બદનઝરી કા શિકાર હુએ ઔર ઈસ સે મહરૂમ કર દિયે ગયે.

ઈબાદત કી લઝઝત કિયું હાસિલ નહીં હોતી

આજકલ હમ લોગ નમાઝેં પળહતે હંય, કુર્આને પાક કી તિલાવત કરતે હંય, તસ્બીહાત કા એહતિમામ કરતે હંય ઔર સારી ચીઝોં કા એહતિમામ કરતે હંય, લેકિન નમાઝ, તસ્બીહાત ઔર તિલાવત કી જો લઝઝત હમેં હાસિલ હોની ચાહિયે, વોહ નહીં હોતી. ઈસ કી જો મુખ્તલિફ વુજૂહાત હંય, ઉન મેં સે એક બળી વજહ યેહ ‘બદનઝરી’ હય.

બળા ખતરનાક રોગ

બદનઝરી બળા ખતરનાક રોગ હય ઔર ઐસા રોગ હય કે લગ્ને કે બાદ જલ્દી સે જાના ભી મુશ્કિલ હય. એક આદમી ઝિનાકારી કરે તો ઝિનાકારી કે લિયે કુછ અસ્બાબ ભી હોને ચાહિયે. મસલન જિસ્મ મેં કુવ્વત ચાહિયે. લેકિન યેહ બદનઝરી ઐસા ગુનાહ હય કે બકોલ હઝરત હકીમુલ ઉમ્મત થાનવી (રહ.): બદનઝરી ઐસી બીમારી હય કે કબર મેં પાંવ લટકે હુએ હંય, આદમી બૂળ્હા હો ચુકા હય, ફિર ભી વોહ નહીં જાતી. બૂળહે બૂળહે ભી ભાંપુ (નઝર બાઝ) બને હુએ હંય. યઅની ઝર્રહ બરાબર હયા ઔર મુરુવ્વત નહીં રહી. ઈસ કો ગુનાહ ભી નહીં સમજતે. ઈસ ગુનાહ કી શનાઅતો-કબાહત ઔર ઈસ કી બુરાઈ દિલોં સે નિકલ ચુકી હય.કિસી જગહ બૈઠે હંય ઔર માં બેટિયાં ગુઝર રહી હંય, તબ ભી દેખ્ને મે ઝરા બાક (ડર) નહીં સમજા જાતા, ઔર ગુનાહ ઐસા હય કે આદમી ચુપ્કે સે કર લે તો કિસી કો પતા ભી ન ચલે. બકોલ હકીમુલ ઉમ્મત (રહ.) મૌલ્વી સાહબ મૌલ્વી સાહબ રહે, કારી સાહબ કારી સાહબ રહે. મત્લબ યેહ હય

કે ઈસ ગુનાહ કો કરતે હુએ આમ તૌર પર પતા નહીં ચલતા. આપ ચુપ્કે સે કિસી કી તરફ દેખ લેંગેં તો પતા ભી નહીં ચલેગા.

બહર હાલ ! બળા ખતરનાક રોગ હય. ઈસી લિયે ઈસ ગુનાહ સે રોકને કે લિયે ખાસ તૌર પર બારી તઆલા ફર્માતે હંય. ગોયા કુર્આને કરીમ કે અંદર ઈસ ગુનાહ કા ઈલાજ બતા દિયા ગયા﴿ يَعْلَمُ خَآئِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُوْر (المؤمن :١٩)﴾ ઈન્શાઅલ્લાહ ઈસ ઈલાજ કી તફસીલ આગે આએગી.

અઅઝાએ બદન અલ્લાહ તઆલા કી અમાનતેં હંય.

﴿إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولٰئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُوْلًا (بنی اسرائیل:٣٦)﴾ બારી તઆલા કા ઈર્શાદ હય કે બેશક, કાન ઔર આંખ ઔર દિલ, યેહ સબ કે સબ આઅઝાઅ હંય, જિનકી કારગુઝારી કે મુતઅલ્લિક અલ્લાહ તઆલા કે યહાં સવાલ કિયા જાએગા.

અલ્લાહ તઆલા ને હમેં પૈદા ફર્માયા, જિસ્મ અતા ફર્માયા ઔર જિસ્મ મેં મુખ્તલિફ આઅઝાઅ, મુખ્તલિફ સલાહિયતોં વાલે હમેં નસીબ કિયે. આંખ દેખ્ને કે વાસ્તે દી, કાન સુન્ને કે વાસ્તે દિયે, ઝબાન બોલ્ને કે લિયે દી, હાથ પકળને કે લિયે દિયે, પાંવ ચલ્ને કે લિયે અતા કિયે, ખાલ કે અંદર એહસાસ કા માદ્દા રખ્ખા કે ગરમી, સરદી વગૈરહ કો મહસૂસ કર સકતે હંય, દિમાગ સોચ્ને કે લિયે દિયા, દિલ કે અંદર જઝબાત પૈદા ફર્માએ, જિસ્મ કે અંદર મુખ્તલિફ કિસ્મ કી યેહ મશીનેં કુદરત કી તરફ સે ફિટ (Fit) કી ગઈ હંય. અસલ બાત તો યેહ હય કે યેહ અલ્લાહ કી દી હુઈ અમાનતેં હંય. ઈન્સાન ઈન ચીઝોં કા માલિક નહીં હય, બલ્કે યેહ સબ કુછ અલ્લાહ કી મિલ્ક હંય. હમેં એક વકતે મુકર્રરહ તક ઈન કા ઈસ્તેઅમાલ કરને કી ઈજાઝત દી ગઈ હય ઔર યેહ હમારે પાસ આરિયત ઔર માંગે કી ચીઝેં હંય. હમ ઈનકો ઈન કે માલિક કી હિદાયતોં કે મુતાબિક ઈસ્તેઅમાલ કરેં. જાહાં જહાં ઈસ્તેઅમાલ કરને કા હુકમ દિયા હય, વહાં ઉન ચીઝોં કો હમેં ઈસ્તેઅમાલ કરના હય ઔર જહાં ઈસ્તેઅમાલ કરને સે મના કિયા હય ઉન સે હમે અપ્ને આપ કો બાઝ રખ્ના હય.

બદનઝરી કયું મના હય?

આંખ અલ્લાહ તઆલા કી બ્હોત બળી નેઅમત હય. યું સમજિયે કે યેહ એક કેમેરા હય જિસ કે ઝરીએ સે મુખ્તલિફ તસ્વીરેં ઔર મુખ્તલિફ મનાઝિર દિલો-દિમાગ મેં જા કર વહાં હિફાઝતખાને ઔર મેમરી (Memory) કે અંદર મહફૂઝ હો જાતે હંય. ઔર યેહ મનાઝિર આંખ કે ઝરીએ સે અંદર પહોંચતે હંય. વોહ આદમી કે દિલ કે અંદર મુખ્તલિફ કિસ્મ કે જઝબાત પૈદા કરતે હંય. અગર આંખ કે ઝરિએ આપને કઅબતુલ્લાહ કો દેખ લિયા તો જિસ વકત હમારી આંખેં કઅબતુલ્લાહ કો દેખ રહી હોતી હંય ઉસ વકત હમારે દિલ કે જઝબાત ઔર ઉસ કી કૈફિયત, અલ્લાહ તઆલા કી અઝમત ઔર મુહબ્બત હોતી હય, ઔર ઐસે ઐસે જઝબાત હોતે હંય જિન કા હમ તસવ્વુર ભી નહીં કર સકતે, ઔર આદમી ખાહિશમંદ હોતા હય કે અલ્લાહ તઆલા હમેં યેહ ચીઝેં નસીબ કરે.

માં-બાપ કો, અપને બળોં કો, અસાતિઝહ કો ઔર એહલુલ્લાહ કો જબ હમ દેખ્તે હંય, ઉસ વકત દિલ કી કૈફિયત કુછ અલગ હોતી હય. યેહ મનાઝિર ઔર યેહ તસ્વીરેં જબ આંખો કે ઝરીએ સે ઉપર પહોંચતી હંય, તો ઉસ કે અસરાત અલગ હોતે હંય.

બિમારોં કો, દુખિયોં કો ઔર પરેશાન લોગોં કો જબ હમ દેખ્તે હંય ઔર યેહ મનાઝિર ઔર યેહ તસ્વીરેં આંખ કે ઝરીએ સે હમારે દિલો-દિમાગ તક પહોંચતી હંય, તો હમારે જઝબાત કે અંદર એક રહમ કા માદદા ઉભર આતા હય. ગોયા રહમ કી કૈફિયત પૈદા હોજા તી હય કે હમ ઉન કે સાથ ભલાઈ કા મુઆમલા કરેં, હમારી તરફ સે કોશિશ હોતી હય કે ઉન કો હમ અપની તરફ સે જૈસી ભી રાહત પહોંચા સકતે હોં, પહોંચાએં.

કિસી કો હમ દેખ રહે હંય કે વોહ કિસી કે સાથ ઝુલ્મ કર રહા હય, બેજા ઉસ કી ઝાલિમાના તૌર પર પિટાઈ કર રહા હય, જબ ઈસ મન્ઝર કો દેખ્તે હંય ઔર યેહ તસ્વીર આંખ કે ઝરીએ સે દિલો-દિમાગ મેં પહોંચતી હય, તો જિસ કે

સાથ ઝુલ્મ કિયા જા રહા હય ઉસ કે સાથ જઝબએ તરહહુમ (રહમ ખાને કા જઝબા) ઔર જો ઝુલ્મ કરનેવાલા હય, ઉસ કે સાથ જઝબએ તનફફુર (નફરત કરને કા જઝબા) હમારે નફસ કી કૈફિયત હોતી હય.

બત્લાને કા મકસદ યેહ હય કે યેહ સારે મનાઝિર ઔર યેહ સારી તસ્વીરેં, ઐસા નહીં હય કે આંખ કે ઝરીએ અંદર પહોંચ ગઈ ઔર ઉસ કા કોઈ અસર નહીં હુઆ. બલ્કે મુખ્તલિફ અસરાત હોતે હંય. ઈસી તરહ અજનબી ઔરતેં ઔર હસીન ઔરતેં, હસીન ચેહરોં કે ઉપર જબ નઝર પડતી હય, ઔર દિલ મેં યેહ મનાઝિર પહોંચતે હંય તો શહવત કે જઝબાત ભળક ઉઠતે હંય, જો આદમી કો અલ્લાહ તઆલા કી નાફર્માની કી તરફ ઉભારતે હંય, ઔર અપની શહવત કો પૂરા કરને કે લિયે આમાદા કરતે હંય. યેહ હમારી આંખેં એક ઐસા કેમેરા હૈં કે ઈસ કે ઝરીએ સે મુન્તકિલ હોને વાલે યેહ સારે સીન, સારે મનાઝિર ઔર સારી તસ્વીરેં અંદર જાકર અપ્ના અસર દિખલાતી હંય, ઔર ઈન્હી અસરાત કે મુતાબિક શરીઅત કી તરફ સે હમેં દેખ્ને ઔર ન-દેખ્ને કે મુતઅલ્લિક હિદાયતેં દી ગઈ હંય. બઅઝ ચીઝોં કે દેખ્ને કી તરગીબ દી ગઈ ઔર બઅઝ કે દેખ્ને સે રોકા ગયા હય.

આંખ અજીબો-ગરીબ નેઅમત

આંખ યેહ અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત હય ઔર ઐસી અજીબો-ગરીબ નેઅમત હય કે જિસ કે પાસ યેહ નેઅમત નહીં હય ઉસ સે હમ પૂછેં કે ભાઈ યેહ કૈસી નેઅમત હય જો અલ્લાહ તઆલા ને અતા ફર્માઈ હય. સાઈન્સ્દાનોં કી તહકીક હય, હઝરત મૌલાના મુહમ્મદ તકી સાહબ ઉસ્માની (દા.બ.) ફર્માતે હંય કે 'યેહ આંખ કે અંદર અલ્લાહ તઆલા ને જો આઅસાબ ઔર સ્નાયુ રખ્ખેં હંય, આદમી જબ અંધેરે સે રોશની કી તરફ આતા હય ઔર રૌશની સે અંધેરે મેં જાતા હય તો આંખે ફૈલતી હૈં ઔર સુકળતી હંય. ઈસ ફૈલને ઔર સુકળને મેં એક

લમ્હે કે અંદર વોહ નવ મીલ કી મસાફત તય કર લેતી હય. યેહ અલ્લાહ તઆલા કી કુદરત હય. તો બહર હાલ! ઈન મનાઝિર પર મુખ્તલિફ વઅદે ઔર વઈદેં અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે હમેં દિયે ગયે હંય.

ઝવ્જૈન કે એક દૂસરે કો નિગાહે- મુહબ્બત સે દેખ્ને કી ફઝીલત.

હદીસે પાક મેં આતા હય કે શૌહર અગર અપની બીવી કો નિગાહે મુહબ્બત સે દેખ્તા હય, બીવી અપને શોહર કો નિગાહે મુહબ્બત સે દેખ્તી હય, તો અલ્લાહ તઆલા દોનો કો નિગાહે રહમત સે દેખ્તે હંય. (અત્તદવીન લિરરાફઈ ૨/૪૭) નિગાહે મુહબ્બત સે મના નહીં કિયા, લેકિન જહાં કરની ચાહિયે વહાં કરો, હર જગહ નહીં. આજકલ તો મુઆમલા ઉલ્ટા હો ગયા, બીવી સામને આ રહી હય તો ઉસ સે નફરત કર રહે હંય ઔર કોઈ અજનબી ઔરત આ રહી હય તો ઉસ કે મુતઅલ્લિક દિલ મેં રહમત ઔર મુહબ્બત કે જઝબાત પૈદા હો રહે હંય. જિસ સે રોકા ગયા થા વોહ હો રહા હય ઔર જો કરના હય ઉસ સે અપને આપકો બચા રહે હંય.

ઘર બૈઠે હજજે-મબરૂર કા સવાબ.

હદીસે પાક મેં આતા હય નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફર્માયા. મુતીઅ ઔર ફરમાંબર્દાર બેટા (માં-બાપ કી બાત માન્નેવાલા, ઉન કો રાહત પહોંચાને વાલા, જિસકો દેખ્ને સે માં-બાપ ખુશ હોતે હોં) જબ માં-બાપ કો નઝરે-રહમત સે દેખ્તા હય, મહેરબાની કે જઝબાત સે દેખ્તા હય તો અલ્લાહ તઆલા ઉસ કો એક નઝર કે ઉપર હજજે-મબરૂર કા સવાબ અતા ફર્માતે હંય.

જબ કોઈ ઐસા ઈન્આમ ઝાહિર હોતા હય જો બ્હોત મઅમૂલી કામ પર ઝાહિર કિયા ગયા હો ઔર યેહ અંદેશા હો કે યેહ કામ તો બ્હોત લોગ કરેંગે, તો ઐસી સૂરત મેં ઈન્સાનો કા હાલ તો યેહ હય કે ઈન્આમ ઘટા દેતે હંય. મસલન પહેલે કો મિલેગા, દૂસરે કો નહીં મિલેગા. તો સહાબા ને અર્ઝ કિયા وَلَوْ فِي ﴾

﴿كُلَّ يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ﴾ અલ્લાહ કે રસૂલ! અગર દિન મેં સૌ મરતબા અપને માં-બાપ કો ઈસ તરહ નઝરે રહમત સે દેખે તો? હઝૂર (સ.અ.વ.) ને ફર્માયા ﴿اللهُ أكبرُ وأطيبُ﴾ (مکارم الاخلاق للخرائطی، حدیث نمبر ۲۱۵) અલ્લાહ તઆલા કી ઝાત બ્હોત બળી ઔર પાકીઝા હય. દિન મેં સૌ મરતબા દેખેગા, તો સૌ મરતબા હજ્જે-મબરૂર કા સવાબ મિલેગા. કહીં ઉમરહ કરને જાને કી ઝરૂરત નહીં. ઘર બૈઠે અલ્લાહ તઆલા ને યહ નેઅમત અતા ફર્માઈ હય. આપ ઘર બૈઠે હજ્જે-મબરૂર કા સવાબ લે સકતે હંય.

બદનઝરી કે હરામ હોને કી એક મિસાલ સે વઝાહત

મૈ યેહ અર્ઝ કર રહા થા કે ઈન મુખ્તલિફ મનાઝિર કે અપને અસરાત હંય ઔર ઈન્હી અસરાત કી બુન્યાદ પર અલ્લાહ તઆલા ને હમેં ઈન કો દેખ્ને ઔર ન દેખ્ને કે અહકામ દિયે હંય કે ફલાં ચીઝ આપ દેખ સકતે હંય, ફલા ચીઝ આપ નહીં દેખ સકતે. બીમાર આદમી જિસ કો હાર્ટ (Heart) કા હમલા હુઆ હો ઔર વોહ અસ્પતાલ મેં હો ઔર ઉસ કો મિલને કે લિયે જબ લોગ જાએંગે તો ડૉકટર પેહલે સે હિદાયત કર દેંગે કે દેખો ! કોઈ ઈન કે સામને આંસુ મત નિકાલયો, વર્ના અગર તુમને ઈસ કે સામને આંખેં ડબડબાઈ તો ઉસ કે દિલ પર અસર હોગા, ફિર કહીં હમલા ન હો, દૂસ્રા અટેક (Attack) ન હો જાએ. ઔર ઐસા આદમી જિસ કે મુતઅલ્લિક યેહ ખતરા હો કે વહાં જા કર આહ-વાવેલા કરેગા તે ઉસ કો જાને હી નહીં દિયા જાતા કે ઉસ કે લિયે ખતરા હય, ઈસી તરહ જો ચીઝેં તુમ્હારે લિયે ઔર તુમ્હારે દીન ઔર ઈમાન કે લિયે ખતરા બન સકતી હંય, ઈન તમામ ચીઝોં સે મના કર દિયા હય. ના-મહરમ ઔર બે-રીશ લળકો કો દેખ્ને સે ભી જો મના કિયા ગયા હય, ઉસ કી વજહ યહી હય.

મર્દો કે લિયે સબ સે બળા ફિત્ના

આમ તૌર પર શૈતાન દુન્યા કે અંદર જો ફિત્ના ઔર ફસાદ ફૈલાતા હય ઉસ કા બળા હથ્યાર આવારા ઔર બદકાર ઔરતેં હંય. શૈતાન ઉન કો અપને જાલ કે તૌર પર ઈસ્તેઅમાલ કરતા હય. બુખારી શરીફ કી રિવાયત હય, નબીએ

કરીમ (સ.અ.વ.) ને ફર્માયા ﴿مَا تَرَكْتُ بَعْدِىْ فِتْنَةً اَضَرُّ عَلَى الرِّجَالِ مِنَ النِّسَاءِ (بخاری شریف)﴾ કે મેરે બઅદ મૈં ને મર્દોં કે હક મેં સબ સે ઝિયાદહ નુકસાનદેહ ફિત્ના ઔરતોં સે બઢ કર નહીં છોળા. યેહ એક ઐસા ફિત્ના હય કે ઈસ કી વજહ સે અચ્છે અચ્છે લોગ ફંસ જાતે હંય. ઈસી લિયે હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) એક મરતબહ ઔરતોં કો નસીહત ફર્મા રહે થે તો હુઝૂર ને ફર્માયા ﴿مَا رَأَيْتُ مِنْ نَاقِصَاتِ عَقْلٍ وَدِيْنٍ اَذْهَبَ لِلُبِّ الرَّجُلِ الْحَازِمِ مِنْ اِحْدَيكُنَّ (بخاری شریف)﴾ દીન ઔર અકલ કે એઅતિબાર સે નાકિસ શખ્સિય્યત કો સમજદાર ઔર તજરબહકાર આદમી કી અકલ ઉઠા લે જાનેવાલી તુમ સે બળહ કર મૈં ને કિસી કો નહીં દેખા. મર્દ કે મુકાબલે મેં અકલ કે એઅતિબાર સે કમ, લેકિન બળે બળે દાના ઔર તજરબહકારોં કી અકલોં કો ઉઠા કર લે જાતી હંય.

બહર હાલ ! ઈન ફિત્નો સે બચાને કે લિયે હમેં શરીઅત ને હુકમ દિયા હય કે નિગાહોં કો નીચા રખ્ખો. અલ્લાહ તઆલા ને યેહ આંખ દી હય, લેકિન ઈસ કા મત્લબ યેહ નહીં હય કે ઈસ સે હર ચીઝ દેખ્તે રહિયે, બલ્કે જિન ચીઝોં કો દેખ્ને સે મના કિયા ગયા હય યઅની ના-મહરમ ઔરતેં, ઉસ સે બચના ચાહિયે. હઝરત થાનવી (રહ.) ફર્માતે હંય કે બઅઝ લોગ યું સમજતે હંય કે હસીન ચેહરોં કો દેખ લિયા યેહ ઐસા હય જૈસે હસીન ઈમારત દેખ લી. લેકિન ઐસા નહીં હય. દોનો મેં ફર્ક હય.

તો કિયા હાલ હો?

બઅઝ રિવાયતોં મેં આતા હય કે નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ફર્માયા ﴿مَنْ نَظَرَ اِلَى مَحَاسِنِ اِمْرَأَةٍ يُلْقَ الْآنُكُ فِىْ عَيْنَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ (نصب الرایہ)﴾ જિસ ને કિસી ઔરત કે હુસન કો દેખા તો કિયામત કે રોઝ ઉસ કી આંખોં મેં પિઘ્લા હુઆ સીસા ડાલા જાએગા. આજ એક છોટા સા તિન્કા યા એક ધૂલ કા છોટા સા ઝર્રહ હમારી આંખ મેં જાતા હય તો હમ બેચૈન હો જાતે હંય. યા ઝરા સા પાની ચલા જાતા હય

તો ઉસ કી વજહ સે કૈસી હાલત હોતી હય ઔર ગરમ પાની ગિર જાએ તો કયા હાલ હો? ઔર બદનઝરી કી સઝા મેં નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ફર્માતે હંય કે પિઘલા હુઆ સીસા ડાલા જાએગા (અલ્લાહ તઆલા હમારી હિફાઝત ફરમાએ).

ગુનાહોં સે બચને કા નુસ્ખા

ઈસ લિયે નિગાહોં કે ગલત ઈસ્તેઅમાલ પર જો વઈદેં આઈ હંય, ઉન કો યાદ કરલેના ચાહિય, ઔર ઉસ કા ઈસ્તિહઝાર હોના ચાહિયે. જરાઈમ કે ઉપર જો સઝાએં વારિદ હુઈ હંય, અગર ઉન કો આદમી સામને રખ્ખે તો જરાઈમ સે રૂકના ઉસ કે લિયે આસાન હો જાતા હય.

ઝેહરીલા તીર

હદીસે પાક મેં આતા હય, નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઈર્શાદ ફર્માયા ﴿اَلنَّظَرُسَهْمٌ مَسْمُوْمٌ مِنْ سِهَامِ اِبْلِيْس مَنْ تَرَكَهَامَخَافَتِيْ أَبْدَلْتُهُ اِيْمَانًا يَجِدُحَلاوَةَ فِيْ قَلْبِهٖ. المعجم الكبير للطبراني ١٠/١٧٣﴾ નિગાહ શૈતાન કે તીરોં મેં સે ઝેહરીલા તીર હય. તીર હય ઔર વોહ ભી ઝેહરીલા તીર હય. પેહલે ઝમાને મેં તીર ચલાએ જાતે થે તો પેહલે સે ઉસ કો ઝેહેર મેં ડુબોયા જાતા થા. ઈસ લિયે કે ઝેહેર મેં બુજાયા(ડુબાયા) હુઆ ન હો ઔર ખરાશ લગ ગઈ, તો વોહ ખરાશ ભી અચ્છી હો સકતી હય, લેકિન ઝેહેર મેં બુજાએ હુએ તીર કી ખરાશ ભી અગર લગ જાએ તો વોહ જાન લેવા સાબિત હોતી હય. શૈતાન જિન તીરોં સે ઈન્સાનો કા શિકાર કરતા હય, ઉસ મેં સે આદમી કી અપની નિગાહેં ભી હંય.

યહ ઐસા તીર હય જો ખુદ કો પેહલે ઝખ્મી કરતા હય

અલ્લામા ઈબ્ને કય્યિમ (રહ.) ફર્માતે હંય: આદમી જબ ના-મહરમોં કો દેખ્તા હય તો ઉસ કી યેહ નિગાહ દૂસરે પર કોઈ અસર કરે, ઈસ સે પેહલે ખુદ ઉસી કે લિયે મુહલિક સાબિત હોતી હંય. યેહ ઐસા તીર હય જો દેખ્ને વાલે કો પેહલે લગતા હય. ઈસી લિયે નિગાહ કી હિફાઝત કા હમારે અકાબિર ને બળા

એહતિમામ કિયા. નિગાહ કી હિફાઝત કે સિલસિલે મેં હમારે અકાબિર કિત્ના અહતિમામ કરતે થે, મૈં અભી બત્લાતા હું. મૈં યેહ અર્ઝ કર રહા થા કે હુઝૂર (સ.અ.વ.)ફર્માતે હંય, યેહ નિગાહ, શૈતાન કે તીરોં મેં સે એક ઝેહરીલા તીર હય.

કિત્ના બળા વઅદહ હય

ઔર ફિર આગે કિત્ના અઝીમ વઅદહ કિયા ગયા. હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને અલ્લાહ તઆલા કા ઈર્શાદ નકલ કિયા, જો આદમી બદનઝરી કો મેરે ડર કી વજહ સે છોળ દેગા, યેહ સોચેગા કે મેરી ઈસ બદનઝરી કી વજહ સે અલ્લાહ તઆલા નારાઝ હો જાએંગે, તો અલ્લાહ તઆલા ફર્માતે હંય, મૈં ઉસ કે ઈસ અમલ પર મુઆવઝે (બદલે) કે તૌર પર ઈમાન કી વોહ કૈફિયત અતા કરૂંગા, જિસ કી મિઠાસ ઔર શીરીની વોહ અપ્ને દિલ કે અંદર મહસૂસ કરેગા.

ભાઈ ! યેહ શિરીની લેની હય તો ઈસ કે લિયે થોળા મુજાહદહ તો કરના પળેગા, મેહનત તો બર્દાશ્ત કરની હી પળેગી. કિત્ના બળા વઅદહ હય ઔર બ્હોત બળા વઅદહ હય.

તાઅત કી લઝઝત સે મહરૂમ.

ઈસ સે હમ ઈસ્તિદલાલ કર સકતે હંય કે જો લોગ ઈસ બિમારી મેં મુબ્તલા હંય, વોહ ઈમાન કી મિઠાસ સે મહરૂમ હો જાતે હંય. ઈબાદત ઔર ઈતાઅત કી લઝઝત નસીબ નહીં હોતી. ઈસી લિયે બુઝુર્ગોં ને ફર્માયા હય કે જો આદમી બદનઝરી મેં મુબ્તલા હોતા હય, તો ઉસ બદનઝરી કી વજહ સે તાઅત કી લઝઝત સે મહરૂમ કર દિયા જાતા હય. દૂસરે બ્હોત ગુનાહ હંય, લેકિન ઉન ગુનાહોં પર ઐસી સખ્ત વઈદ નહીં આઈ.

હઝરત થાનવી (રહ) ફર્માતે હંય, લોગ ઈસ ગુનાહ કો ઐસા હલ્કા સમજ બૈઠે હંય કે કરને કે બાદ ઈસ કા એહસાસ ભી નહીં હોતા, ઔર ફિર દૂસરે ગુનાહ તો ઐસે હંય કે આદમી અગર બાર બાર કરે, કઈ મરતબહ કરે, તો દિલ ઉસ કી વજહ સે ઉચાટ હો જાતા હય. મસલન,શરાબ હય, દો બોતલ,તીન

બોતલ, ચાર બોતલ પીએગા,ઔર કિતની પીએગા? આખિર તો રૂકેગા?

ગુનાહ એક આગ હય

ઈસી તરહ ઝિના કા ઈરતિકાબ હય, તો ઝિના કબ તક કરેગા? જબ તક ઉસ કી કુવ્વત સાથ દેગી. આખિરકાર ઉસકી ટાંગેં ઢીલી હો જાએંગી. હર ગુનાહ ઈસી તરહ હય કે એક હદ પર ઉસ કી ઈન્તિહા હો જાતી હય. લેકિન બદનઝરી ઐસા ગુનાહ હય જિસ કી કોઈ ઈન્તિહા નહીં, મુસલ્સલ ચલ રહી હય.એક ઘંટા તો એક ઘંટા, દો ઘંટે તો દો ઘંટે તક બૈઠે હુએ હંય ઔર ગુઝરને વાલી ઔરતોં પર નઝર પળ રહી હય ઔર અપને ઝઅમ (ખ્યાલ) મેં લુત્ફ ઔર લઝઝત ઉઠા રહે હંય. લેકિન યાદ રખ્ખો ! યેહ લઝઝત નહીં હય, યેહ આગ હય, આગ. યેહ આગ આદમી કો સતાતી હય, યેહ મનાઝિર જો અંદર મહફૂઝ હો ગયે હંય, વહી ફિર યાદ આતે હંય, નમાઝ કે લિયે જબ ખળે હોતે હંય યા દૂસરે કામ મેં લગે હોતે હંય, તો સારી ચીઝેં સામને આતી હંય ઔર આદમી કો પરેશાન કરતી હંય.

બેચૈની સે બચને કા સસ્તા સોદા

ઈસી લિયે હઝરત અકદસ થાનવી (રહ.) સે કિસી ને પૂછા: બદનઝરી કે લિયે આંખેં બ્હોત કોશિશ કરતી હંય, જબ કોઈ ઔરત સામને સે ગુઝર રહી હોતી હય તો દિલ યું કેહતા હય કે દેખ લો, કહીં ઐસા ન હો કે બગૈર દેખે વોહ ગુઝર જાએ ઔર પતા નહીં કૈસી હસીન હોગી? ઝરા એક નઝર દેખ લેં તાકે અફસોસ ન રેહ જાએ ઔર દેખે બગેર દિલ માન્તા હી નહીં હય. દિલ મેં એક તરહ કી બેચૈની પૈદા હોતી હય. હઝરત ને પૂછા: યેહ બેચૈની જો પૈદા હોતી હય વોહ કિત્ની દેર કે લિયે? કહા: થોડી દેર કે લિયે, તીન ચાર મિનિટ રેહતી હય, વોહ ઔરત ગુઝર ગઈ ઔર બેચૈની ખત્મ હો ગઈ. ફિર હઝરત ને પૂછા: અચ્છા! અગર દેખ લિયા ઔર દેખ્ને કે બાદ ઉસ કી તસ્વીર દિલ કી મેમરી (Memory) મેં ઉતર ગઈ તો ઈસ કે બાદ ઉસ કા ખ્યાલ બાર બાર આતા હય, વોહ કિત્ના રેહતા હય? ઉસ ને કહા: તીન ચાર દિન તક તો વોહ જાતા હી નહીં હય. ઈસ પર હઝરત ને

ફર્માયા, અગર તીન ચાર દિન કી બેચૈની કે બદલે મેં તીન ચાર મિનિટ કી બેચૈની બર્દાશ્ત કર લી જાએ, તો યેહ સોદા સસ્તા હય.

સાલિકીન કો ખાસ હિદાયત.

બહર હાલ ! ઈસ કી તરફ ખાસ તવજ્જુહ કરને કી ઝરૂરત હય. બળા ખતરનાક ગુનાહ હય. મૈં ને પેહલે બત્લાયા થા કે હઝરત શૈખ (રહ.) ને અપની "આપબીતી" મેં લિખ્ખા હય કે જો ઝાકિરીન હંય, ખાસ કર રાહે-સુલૂક મે લગે હુએ હંય, વોહ અલ્લાહ કે ઝિક્ર કા સિલસિલા શુરૂ કરતે હંય તો તબિઅત મેં એક લઝ્ઝત ઔર જોશ કી કૈફ્યિત પૈદા હોતી હય, લેકિન બદનઝરી મેં મુબ્તલા હોતે હંય, તો વોહ સબ ખત્મ હો જાતી હે.

નિસ્બત કી તઅરીફ ઔર એક મિસાલ સે ઉસ કી વઝાહત.

બુઝુર્ગો ને લિખ્ખા હય કે નિસ્બત બ્હોત રિયાઝતેં ઔર મુજાહદે કરને કે બાદ હાસિલ હોતી હય. 'નિસ્બત' યેહ સૂફિયહ કી એક ઈસ્તિલાહ હય, યઅની આદમી કો અલ્લાહ તઆલા કે સાથ એક ખાસ તઅલ્લુક પૈદા હોજાએ. જિસ કી વજહ સે હર લમ્હે અલ્લાહ કી યાદ હો, ઔર ઉસ કે દિલ મેં અલ્લાહ તઆલા કા તસવ્વુર હો ઔર અલ્લાહ કી ઈતાઅત ઔર ફરમાંબરદારી કા એહતિમામ હો, ઈસ કો નિસ્બત કેહતે હંય. હઝરત થાનવી (રહ.) ને ઈસ કો એક મિસાલ સે સમજાયા હય. જૈસે દેહાતોં મેં ઔરતોં કો દેખા હોગા કે કુંવે કે ઉપર દો દો, તીન તીન, ચાર ચાર ઔર જમાઅત કી શકલ મેં સર કે ઉપર ઘળે ઔર બરતન લેકર પાની ભરને જાતી હંય ઔર આપસ મેં બાતેં ભી કર રહી હોતી હંય, હંસી મઝાક ભી કર રહી હોતી હંય, લેકિન ઉન કા ધ્યાન એક મિનિટ કે લિયે ભી અપ્ને બરતન સે નહીં હટતા. યા જૈસે કોઈ ડ્રાઈવિંગ કર રહા હો તો ડ્રાઈવિંગ કરને વાલા બાતેં ભી કરતા હય, હંસી મઝાક ભી કરતા હય, લેકિન ઉસ કા ધ્યાન ડ્રાઈવિંગ સે ચૂકતા નહીં હય.

હાસિલ શુદહ નિસ્બત કે ખત્મ હોને કા એક સબબ

બહર હાલ ! બુઝુર્ગોં ને લિખ્ખા હય કે રિયાઝતેં ઔર મુજાહદે કરને કે બાદ આદમી કા અલ્લાહ તઆલા કે સાથ એક ખાસ તઅલ્લુક પૈદા હોજાતા હય, ઈસી કો નિસ્બત સે તઅબીર કિયા જાતા હય. ઔર રિયાઝતો-મુજાહદે ઈસી લિયે કરવાએ જાતે હંય કે નિસ્બત પૈદા હોજાએ. જૈસે કહા જાતા હય કે યેહ સાહિબે-નિસ્બત બુઝુર્ગ હંય. યઅની ઈન કો અલ્લાહ તઆલા કે સાથ એક ખાસ તઅલ્લુક પૈદા હો ચુકા હય, તો રિયાઝત ઔર મુજાહદહ કે નતીજે મેં જો નિસ્બત હાસિલ હોતી હય, વોહ નિસ્બત જિન ચીઝોં સે ખત્મ હોજાતી હંય, ઉસ કે જો અસ્બાબ હંય, ઉસ મેં એક બળા સબબ બદનિગાહી ભી હય. હાસિલ શુદહ નિસ્બત ભી બદનિગાહી સે ખત્મ હોજાતી હય. ઈસી લિયે રાહે સુલૂક કી જો રૂકાવટેં ઔર મવાનેઅ હંય, ઉન મેં એક બળા માનેઅ 'બદનિગાહી' હય. ઈસી તરહ હરામ લુકમા ઔર ગલત સોહબતેં ભી હંય.

બદનિગાહી સે દોનો પર લઅનત હોતી હય

બહર હાલ ! યેહ બદનિગાહી બળી ખતરનાક ચીઝ હય. ઈસ કે બળે નુકસાનાત હંય ઔર અલ્લાહ તઆલા કી લઅનત લાનેવાલી હય. હદીસે પાક મેં આતા હય નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ફરમાતે હંય ﴿لَعَنَ اللّٰهُ النَّاظِرَ وَالْمَنْظُوْرَ إِلَيْهِ (رواه البيهقي في شعب الايمان، مشكوة ص ٢٧٠)﴾ જો ના-મહરમ કો ગલત ઔર નાજાઈઝ નિગાહ સે દેખ્તા હય, તો ઉસ પર ઔર જિસ કો દેખા જા રહા હય ઉસ પર ભી, દોનો પર અલ્લાહ તઆલા કી લઅનત હોતી હય. અબ યેહ સવાલ પૈદા હો સકતા હય કે દેખ્નેવાલે કે ઉપર તો લઅનત સમજ મેં આનેવાલી બાત હય, લેકિન જિસ કો દેખા ગયા ઉસ પર લઅનત આખિર કિયું કી ગઈ? તો ઈસ કે મુતઅલ્લિક ઉલમા ને ઈસ હદીસ કી તશરીહ કરતે હુએ લિખ્ખા હય કે જિસ કો દેખા ગયા હય, ઉસને ભી ઈસ બાત કા એહતિમામ કિયા થા ઔર અપ્ને આપ કો સંવારા થા ઔર ઝેબો-ઝીનત ઈખ્તિયાર કી થી, તાકે લોગ મુજે દેખેં. મર્દ જબ લિબાસ પહેન્તા હય

તો ઉસ કે દિલ મેં યેહ ખયાલ આતા હય કે ઔરતેં મુજે દેખેં ઔર પસંદ કરેં, ઔર ઔરતેં જબ ઝેબો-ઝીનત કરતી હંય તો વોહ યું સોંચ્તી હંય કે મર્દ હમેં દેખેં ઔર પસંદ કરેં. ગોયા અખ્ને આપ કો ઈસ લિયે જબ પેશ કિયા થા તો ઝાહિર હય કે ઉસ કે દિલ મેં ભી ગુનાહ હય, ઈસલિયે ઉસ પર ભી લઅનત હુઈ.

લઅનત કિત્ની ખતરનાક ચીઝ હય

અલ્લાહ કી લઅનત કિત્ની ખતરનાક ચીઝ હય? ઈસ કા તો વુજૂદ ભી મુસીબત બન્તા હય. એક મરતબહ નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) એક સફર સે વાપસ તશ્રીફ લા રહે થે, એક આદમી ને અપને ઊંટ પર કિસી વજહ સે લઅનત ભેજી, સિર્ફ ઉસ કી ઝબાન સે લઅનત કા લફ્ઝ નિકલા, તો હુઝૂર (સ.અ.વ.) ને હુકમ દિયા કે ઉસ ઊંટ કો કાફલે સે અલગ કર દો. લઅનત વાલી ચીઝ હમારે સાથ નહીં ચાહિયે. (મુસ્લિમ. હદીસ નં. ૨૫૯૫) અલ્લાહ કી લઅનત સે બચ્ને કા કિત્ના એહતિમામ ફર્માયા.

ઈન્સાન કો ધોકા દે સકતે હો લેકિન ....

બહરહાલ ! યેહ બદનિગાહી બળા ખતરનાક ગુનાહ હય. ઈસ સિલસિલે મેં દૂસરી હદીસેં આ રહી હંય. મૈં યેહ અર્ઝ કર રહા થા કે કુર્આને પાક કી ઈસ આયતમેં અલ્લાહ તઆલા ને હમેં મુતનબ્બેહ કર દિયા હય કે અપની નિગાહોં કે મુતઅલ્લિક યેહ યાદ રખ્ખો કે અલ્લાહ તઆલા કે યહાં ઈસ કે મુતઅલ્લિક સવાલ હોગા. અબ કોઈ આદમી સોંચે કે સવાલ તો તબ હો, જબ ઉસે પતા ચલે. જૈસા કે બાપ કી તરફ સે બચ્ચે કો સવાલ તો ઉસ વકત હો જબ બાપ કો પતા ચલે કે ઈસને ગળબળ કી હય, તબ હી તો બાપ ગિરિફત ઔર મુવાખઝા (પકળ) કરેગા. અગર પતા હી ન ચલે તો ફિર પકળ કૈસે કરેગા. ઈસી લિયે આગે આયત લાએ ﴿يَعْلَمُ خَآئِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِى الصُّدُوْرُ (المومن، آیت ۱۹)﴾ આંખોં કી ખયાનત કો વોહ જાન્તા હય, આંખોં કી ખયાનત યેહ હય કે સબ બૈઠે હુએ હંય, અજનબી ઔરત આઈ તો ઐસા ચુપકે સે દેખ લિયા કે સબ કો ધોકા દે દિયા. 'ખાંચા' માર દિયા.

ખાંચા માર કર તુમ ઈન્સાનો કો ધોકા દે સકતે હો, લેકિન અલ્લાહ તઆલા કો ધોકા નહીં દિયા જા સકતા. વોહ તો ''عالم الغيب والشهادة''હય.

કિયા ઉસે માઅલૂમ નહીં કે અલ્લાહ તઆલા દેખ રહા હય?

ઈસ લિયે મૈં ને અર્ઝ કિયા થા કે બદનિગાહી સે બચને કી તદબીર ભી અલ્લાહ તઆલા ને કુર્આનેપાક મે બત્લાઈ હય. ઔર વોહ યેહ હય કે ઈસ તસવ્વુર કો તાઝા કરલો કે અલ્લાહ તઆલા દેખ રહે હંય. દેખિયે ! બુઝુર્ગો ને કહા હય કે અગર આપ બૈઠે હુએ હંય ઔર વહાં સે કોઈ હસીન ઔરત ગુઝર રહી હય, લેકિન આપ કે અબ્બા મૌજૂદ હંય જો આપ કો ટિકટિકી લગાએ હુએ દેખ રહે હંય, તો વહાં સે કિત્ની હી હસીન ઔરત ગુઝર જાએ આપ ઉસ કો નહીં દેખેંગ, ઈસ લિયે કે અબ્બા દેખ રહે હંય, અબ્બા કે દેખ્તે હુએ આપ બદનિગાહી સે બચેંગે. ઈસી તરહ ઉસ્તાદ મૌજૂદ હંય વોહ આપ કો દેખ રહે હંય, ઔર આપ કી નિગરાની કર રહે હંય, આપ ઉન કી નિગાહોં કે સામને હંય ઔર વહાં સે કૈસી હી હસીન ઔરત ગુઝર જાએ, ઉસ્તાદ કે મૌજૂદ હોને કે ખયાલ કરતે હુએ આપ નિગાહેં નહીં ઉઠાએંગે. અગરચે જી બ્હોત ચાહ રહા હય, લેકિન યું સોચેંગે કે યેહ મેરે મુતઅલ્લિક કિયા ગુમાન કરેંગે? યેહ દેખ લેંગે ઔર ઉન કો પતા ચલ જાએગા. ઐસે હી અગર પીર ઔર શેખ દેખ રહે હંય તો પીર ઔર શેખ કે મોજૂદ હોને કે ખયાલ સે મુરીદ બદનિગાહી નહીં કરેગા. યેહ તો બળોં કી બાત થી. લેકિન અગર છોટે મૌજૂદ હોં જૈસે શાગિર્દ ઉસ્તાદ કો દેખ રહે હંય, યા પીર કો મુરીદ દેખ રહે હંય, યા બાપ કો બેટે દેખ રહે હંય, તો બાપ નહીં દેખેગા ઔર શર્માએગા કે બેટા મેરે મુતઅલ્લિક કિયા સોચેગા? કે મેરા બાપ ઉમર કી ઈસ મંઝિલ પર પહોંચ કર ભી ઐસી હરકતેં કરતા હય. તો દેખિયે! આદમી ઈન લોગોં સે શર્મ મહસૂસ કરતા હય, ઔર અપ્ને આપ કો બચાતા હય. હાલાંકે બુઝુર્ગો ને લિખ્ખા હય કે અગર ઉન્હોં ને દેખ લિયા તો ઉન કે દેખ્ને કી વજહ સે કિયા હોગા? કિયા ઉન કે હાથોં મેં હમારી દુન્યા ઔર આખિરત કા કોઈ ઈખ્તિયાર હય? હમારી ઉમર ઉન કે હાથ મેં હય? બસ ઈત્ના હય કે હમ કો બુરા સમજેંગે. ઈસ કે સિવા ઔર કોઈ નુકસાન

નહીં કરેંગે, ન તો હમારી તન્ખાહ (પગાર) કાટ લેંગે ઔર ન હમારી રોઝી ઘટાએંગે, હમારા કોઈ મુઆમલા ઉન કે ઈખ્તિયાર મેં નહીં. ઈસ કે બાવજૂદ આદમી ઈન લોગોં કી મૌજૂદગી મે અપ્ને આપ કો ગુનાહોં સે બચાતા હય, ઔર જબ ગુનાહ કા ઈરાદા કરતા હય તો વોહ તમામ દરવાઝે, જહાં સે કોઈ ઉસે દેખ સકતા હો, બંદ કર દેતા હય. બલ્કે છોટા બચ્ચા ભી વહાં મૌજૂદ હો, તબ ભી વોહ ગુનાહ નહીં કરતા હય. કિયુંકે વોહ દેખ રહા હય. હાલાંકે હમારા તો અકીદહ યેહ હય કે અલ્લાહ તઆલા દેખ રહે હંય. ﴿أَلَمْ يَعْلَمْ بِأَنَّ اللّٰهَ يَرٰى (العلق:١٤)﴾ કિયા ઉસે મઅલૂમ નહીં કે અલ્લાહ તઆલા દેખ રહા હય. બુઝુર્ગો ને બાકાઈદા ઈસ કા મુરાકબા કિયા હય. મુરાકબા યઅની હર વકત આદમી યેહ સોચે કે મૈં અલ્લાહ તઆલા કી નિગાહોં મેં હું. આજકલ જગહ જગહ બોર્ડ લગાએ જા રહે હંય કે અલ્લાહ તઆલા મુજે દેખ રહા હય. મૈ અલ્લાહ તઆલા કિ નિગાહોં મેં હું. યેહ કિયું? તાકે યેહ તસવ્વુર હમારે દિલો-દિમાગ પર તારી હો જાએ ઔર જમ જાએ ઔર હર વકત યેહ ખયાલ રહે કે અલ્લાહ તઆલા દેખ રહે હંય.

એક ઉમ્દા મિસાલ

ઈસ બાત કો એક મિસાલ સે સમજયે કે અગર હમેં યેહ મઅલૂમ હય કે યહાં મસ્જિદ મેં હમ અકેલે હંય, કોઈ ભી મૌજૂદ નહીં હય. લેકિન યહાં કેમેરે લગે હુએ હંય ઔર જહાં ઈન કેમેરોં કી સ્ક્રીન હય વહાં લોગ બૈઠે હુએ હમારી નિગરાની કર રહે હંય. ઈસ દરમિયાન મેં કોઈ અજનબી ઔરત આજાએ, તો યહાં મસ્જિદ મેં કિસી કે મૌજૂદ ના હોને કે બાવજૂદ હમ અપ્ને આપકો બચાએંગે, કિયુંકે હમારી વૉચ ઔર નિગરાની હો રહી હય. તો ઈસી તરહ ઈસ આયત મેં અલ્લાહ તઆલા ને બદનિગાહી સે બચ્ને કી તદબીર બત્લાઈ હય. ﴿يَعْلَمُ خَآئِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُوْرُ (المؤمن، آیت:١٩)﴾ યાદ રખિયે ! કે અલ્લાહ તઆલા નિગાહોં ઔર આંખોં કી ખ્યાનત કો જાન્તા હય ઔર જિસ વકત આપ કિસી કો દેખ રહે હોતે

હંય તો આપ કે દિલ મેં કિયા કિયા ખયાલાત આતે હંય ઔર આપ કિયા કિયા સોચ રહે હોતે હંય, અલ્લાહ તઆલા ઉસ કો ભી જાન્તા હય. જબ અલ્લાહ તઆલ જાન્તા હય તો હમ સે ઉસ્કા મુહાસબહ(પુછ પરછ) ભી કરેગા ઔર ઉસ કી સઝા ભી દેગા.

તેરા રબ ઘાત મેં હય

ઈસી લિયે એક આયત મેં ફરમાયા ﴿إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ﴾ (الفجر: ۱۴) અલ્લાહ તઆલા તો હર ચીઝ કો જાન્તે હંય. લેકિન જૈસા કે મેં ને કહા કે ઈન્સાનોં કો હમ ઉસી વકત ધોકા દેતે હંય જબ ઉસ કી તવજ્જુહ હમારી તરફ ના હો, ઈધર ઉધર દેખ રહે હોં તો હમ ખાંચા માર દેતે હંય, લેકિન અગર કોઈ હમેં ટિકટિકી બાંધે હુએ દેખ રહા હય તો હમ ભી સોચેંગે કે યેહ બરાબર હમારી તરફ ધ્યાન લગાએ હુએ હય, અભી મૌકા નહીં હય, ઝરા ઈસ કો ગફલત મેં પળને દો. ઈસ આયત મેં અલ્લાહ તઆલા ફર્માતે હંય ﴿إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ﴾ (الفجر: ۱۴) શિકારી જિસ વકત શિકાર કરતા હય ઔર જબ શિકાર કી તરફ બંદૂક તાકતા હય ઔર નિશાના લેતા હય તો બંદૂક કી ગોલી છોળને સે કુછ પેહલે ઉસ કી તરફ જો નિગાહ હોતી હય, ઉસ કો 'મિરસાદ' કેહતે હંય. ઉસ વકત કૈસી નઝર ઉસ કી તરફ હોતી હય, સારી ચીઝોં સે બેહિસો-બેહરકત હોકર, સારી ચીઝોં સે કટકર, સબ ચિઝોં સે તવજ્જુહ હટાકર ઉસ કી તરફ પૂરા ધ્યાન હોતા હય, લિહાઝા ઈસ આયત કા તરજમહ હુઆ કે તેરા રબ ઘાત મેં હય. વૈસે ભી અલ્લાહ તઆલા તો જાન્તે હંય લેકિન અલ્લાહ તઆલા હમારી ઘાત મેં હંય, હમારી તરફ પૂરે તૌર પર ધ્યાન દિયે હુએ હંય અગર યેહ તસવ્વુર હમારે દિલો-દિમાગ મેં જમ જાએ, તો ફિર કિયા હમ બદનિગાહી કરેંગે? યહી વોહ ચીઝ થી, જિસ ને હમારે અકાબિર ઔર અસ્લાફ કો ઈન ચીઝોં કે મુઆમલે મેં ઈત્ના મોહતાત બનાયા થા કે આજ હમ ઉસ કા તસવ્વુર ભી નહીં કર સકતે.

હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કા અમલ

ખુદ નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ઈન અહકામ પર અમલ કૈસે કરતે થે? અલ્લામા યાફઈ (રહ.)ને એક રિવાયત નકલ કી હય કે જબ કબીલએ અબ્દુલકૈસ (યેહ બહરૈન કા એક કબીલા થા)કા વફદ નબીએ કરીમ(સ.અ.વ.)કી ખિદમત મેં હાઝિર હુઆ થા તો ઉસ મેં એક બે-રીશ લળકા થા, નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઉસ કો અપ્ને પીછે બૈઠને કા હુકમ દિયા (કશ્ફુલ ખફા ૨/૨૩૧) હાલાંકે હુઝૂર (સ.અ.વ.) તો મઅસૂમ ઔર પાક થે, લેકિન અપની ઉમ્મત કો સબક દેના ચાહતે થે. આપ (સ.અ.વ.)ને ફર્માયા. હઝરત દાઉદ (અલા નબિય્યિના વઅલય્હિસ્સલાતુ વસ્સલામ) કી કૌમ ઈસ ફિત્ને મેં મુબતલા હોગઈ. (અત્તરગીબ વત્તરહીબ લિલ્યાફઈ)

ઈમામ અહમદ બિન હંબલ (રહ.) કા વાકિઅહ

ઈમામ અહમદ બિન હંબલ (રહ.) કે પાસ એક અમરદ આયા. અમરદ કી તઅરીફ યેહ હય કે મૂંછ કે કુછ દોરે તો ફૂટ ચુકે હોં, લેકિન દાઢી અભી ના આઈ હો. જો બ્હોત છોટા બચ્ચા હો, ઉસે અમરદ મેં શામિલ નહીં કિયા, બલ્કે ઐસા લળકા કે જિસ કી તરફ ઔરતેં ભી રગ્બત રખ્તી હંય, મર્દ ભી રગ્બત રખ્તે હોં, દોનો કે લિયે ફિત્ના હો, ઈસ કો અમરદ સે તઅબીર કિયા ગયા હય. તો બહર હાલ ! એક આદમી અપને સાથ બે-રીશ લળકે કો લેકર ઈમામ અહમદ બિન હંબલ (રહ) કી ખિદમત મેં હાઝિર હુઆ. ઈમામ સાહબ ને કહાઃ આઈંદા ઈસ કો મત લાના. લોગોં ને અર્ઝ કિયા. હઝરત! આપ ઈસ કી ઈત્ની તાકીદ કિયું ફર્મા રહે હંય? ફર્માયા, મેરે બઝુર્ગોં ને ઔર મેરે અકાબિર ને મુજે યેહ તાકીદ કી હય કે કભી બે-રીશ કો અપ્ને પાસ ના આને દેના,ઈસ સે અપ્ને આપ કો બચાના.

હઝરત સુફયાન સૌરી (રહ.) કા વાકિઅહ

હઝરત સુફ્યાન સૌરી (રહ.) બ્હોત બળે મુહદ્દિસ ઔર ફકીહ થે. એક મરતબહ હમ્મામ તશરીફ લે ગયે. હમ્મામ કે માલિક ને પાની પહોંચાને કી

ખિદમત કે લિયે કિસી બે-રીશ કો ભેજ દિયા. તો ઉન્હોં ને કહા. જલ્દી સે ઈસ કો યહાં સે નિકાલો, મૈં દેખ રહા હું કે એક ઔરત કે સાથ તો એક શૈતાન હોતા હય, ઈસ કે સાથ તો બારહ તેરહ શૈતાન લગે હુએ હંય.

હસન બિન ઝકવાન બ્હોત બળે બઝુર્ગો મેં ગુઝરે હંય. વોહ ફર્માતે હંય કે 'યેહ બે-રીશ લળકોં કી શકલોં ઔર સુરતોં મેં ઐસી કશિશ હોતી હય જૈસી કુંવારી લળકિયોં કે ચેહરોં મેં હોતી હય. બલ્કે ઉન કે મુકાબ્લે મેં ઝિયાદહ હી હોતી હય. ઈસ સે અપ્ને આપ કો બચાના હય.

ઈમામ મૂસિલી (રહ.) ફર્માતે હંય કે ઐસે ચાલીસ બુઝુર્ગોં કો, જો કુતુબ ઔર અબ્દાલ કે દર્જે પર થે. મૈં ને દેખા કે વોહ ઈસ સે બ્હોત બચ્ને કી તાકીદ કરતે થે. તો બહરહાલ ! અપ્ને આપ કો બદનિગાહી સે બચાને કા બ્હોત એહતિમામ હોના ચાહિયે.

આંખોં સે ઝિના ટપક રહા હોતા હય

હઝરત શૈખ (રહ.) ફર્માતે હંય કે આદમી ગુનાહ કરતા હય તો અલ્લાહ કે બઅઝ બંદે ઐસે હોતે હંય કે અલ્લાહ તઆલ ઉન કે સામને ઉસ કો ખોલ દેતે હંય. લેકિન ઐસે બંદે જિન કે સામને અલ્લાહ કે બંદો કે ગુનાહ આતે હંય, અલ્લાહ તઆલા ઉન કા ઝર્ફ ભી બળા વસીઅ બનાતે હય. ઉન કે અંદર અલ્લાહ કી શાને સત્તારી કી જહલક આતી હય. વોહ બંદો કી ઉન બુરાઈયોં કો લોગોં કે સામને ઝાહિર નહીં કિયા કરતે.

હઝરત ઉસ્માન(રદી.) કી મજલિસ મેં એક આદમી હાઝિર હુઆ જો બદનઝરી કર કે આયા થા. હઝરત ઉસ્માન (રદી.)ને ચેહરા દેખ કર પહેચાન લિયા, લોગોં કો પતા ભી ન ચલા, ઔર તંબીહ ઈસ અંદાઝસે ફરમાઈઃ કયા હાલ હય લોગોં કા? કે વહ મજલિસ મેં ઐસી હાલત મેં આતે હંય કે ઉન કી આંખોં સે ઝિના ટપક રહા હોતા હય.

આલા હઝરત રાયપૂરી (રહ) કા વાકિઅહ

હમારે હઝરત મુફતી સાહબ (રહ.) ને હઝરત રાયપૂરી (રહ.) કા વાકિઅહ સુનાયા થા. હઝરત શૈખ (રહ.) ને મુફતી સાહબ હી કે હવાલે સે આપ બીતી મેં નકલ કિયા હય કે એક મરતબહ બળે હઝરત શાહ અબ્દુર્રહીમ સાહબ રાયપૂરી (રહ.) વુઝૂ ફર્મા રહે થે, દો આદમી આએ, એક તો ઉન કા મુરીદ થા, દૂસ્રા ઉસ કે સાથ આયા થા. ઉસ મુરીદ કો દેખ કરકે ફર્માયા. તુમ્હારા તો કુછ બિગળા નહીં સુસ્તી ચુસ્તી આદમી કે સાથ લગી હુઈ હય, ઔર દૂસ્રે કે મુતઅલ્લિક ફર્માયા, એક રોગ ઈસ કે દિલ કે અંદર હય ઓર એક આંખ કે અંદર. મુરીદ મઅમૂલાત કી આદાઈગી મેં કોતાહી કર રહા થા, ઈસ લિયે ઈસ કો યેહ ફર્માયા ઔર દૂસ્રા બદનિગાહી કા શિકાર થા ઔર અકીદહ ભી બિગળા હુઆ થા ઈસ લિયે ઉસ સે યું કહા.

ઔર ઉસ પર નિગાહ પળ જાએ

હમારે બુઝુર્ગ અપ્ને આપ કો બદનિગાહી સે બચાને કા બ્હોત એહતિમામ કરતે હંય. હઝરત થાનવી (રહ.) ફર્માતે હંય, જબ દો ગાડિયોં કા મેલ (Crossing)હોતા હય, મસ્લન એક ગાડી બમ્બઈ જાનેવાલી ઔર દૂસરી ગાડી અહમદાબાદ જાને વાલી દોનો એક એક પ્લેટફાર્મ પર ખળી હંય, તો હઝરત ફર્માતે હંય કે અગર મેં ખિળકી મેં બૈઠા હુઆ હોતા હું તો સામને ખળી હુઈ દૂસ્રી ગાડી પર નઝર નહીં કરતા, ઈસ લિયે કે હો સકતા હય દૂસ્રી ગાડી કી ખિળકી પર કોઈ ઔરત બૈઠી હુઈ હો ઔર વોહ યેહ સમજ કર કે મુજે કોઈ દેખ નહીં રહા હય, અપ્ના ચેહરા ખુલા હુઆ રખે ઔર ઉસ પર નઝર પળ જાએ. જિસ તરહ ઈસ ઝમાને મેં ઔરતોં કી યેહ બેહયાઈ ઔર રાસ્તોં કે ઉપર ઈન કા બેપર્દહ ચલના, આવારહગર્દી કરના આમ હો ચુકા હય, ઉસ ઝમાને મેં ઈસ તરહ ખુલે ચેહરે કે સાથ ઉન કે નિકલ્ને કા સવાલ હી પૈદા નહીં હોતા થા. ઉસ ઝમાને મેં ઔરતેં બાહર નિકલ્તી હી નહીં થીં.

ઔરત છુપાને કી ચીઝ હય.

હઝરત થાનવી (રહ.) કે વઅઝ મેં લિખ્ખા હય કે બઅઝ લોગ અપ્ની લળકિયોં સે ઐસા પર્દહ કરવાતે થે કે ઉન કે પળોસિયોં તક કો પતા નહીં હોતા થા કે ઈસ ઘર મેં લળકી હય. જબ શાદી હોતી થી તો મહલ્લે વાલે કેહતે થે: અચ્છા! ઈસ કે ઘર લળકી થી! યઅની ઈસ લળકી કે વુજૂદ તક કા પતા નહીં ચલ્તા થા, ઈત્ના ઈસ કો છુપાકર પર્દે કે એહતિમામ કે સાથ રખ્ખા જાતા થા ઔર આજકલ બકૌલ હઝરત કારી સિદ્દિક સાહબ (રહ.) યેહ હાલ હય કે સુબ્હ સે લળકી ઘર સે ગાઈબ હય, શામ કો વાપસ આતી હય, લેકિન ઘર વાલોં કો કુછ પતા નહીં કે કહાં ગઈ થી ઔર કિયું ગઈ થી? લેકિન અગર ઘર કી મુર્ગી થોળી દેર કે લિયે ઈધર ઉધર હો ગઈ તો સારે ઘરવાલે, બળે ભી, મર્દ ભી ઔરતેં ભી ઉસ કો તલાશ કરને કે લિયે નિકલેંગે, કે મુર્ગી ગાઈબ હય, મુર્ગી ગાઈબ હય. દેખો! કહાં હય? (યેહ જુમ્લા હઝરત કા નકલ કર રહા હું, અપની તરફ સે નહીં કેહ રહા) તો યેહ મિઝાજ બન ચુકા હય. ઈસ ઝમાને મેં કોઈ એહતિમામ નહીં ઔર હમારે બુઝુર્ગો કે યહાં ઈત્ના ઝિયાદહ એહતિમામ થા.

હુઝૂર (સ.અ.વ.) કે અંદર શર્મ ઐસી થી.

હદીસે પાક મેં હુઝૂરે અકરમ (સ.અ.વ.) કી શર્મો-હયા કો બત્લાયા ગયા કે હુઝૂર કે અંદર શર્મ ઐસી થી જૈસે કે કંવારી લળકી અપને ઘર કે અંદર કી કોથળી મેં બૈઠી હુઈ હો ઔર ઉસ પર શર્મ ગાલિબ હો. (અશ્શમાઈલુલ મુહમ્મદીય્યહ, શમાઈલુત્ તિરમિઝી સ.૨૪) ઈસ હદીસ કી શરહ કરને વાલોં ને લિખ્ખા હય કે આમ તૌર પર કંવારી બચ્ચિયોં કો ઘર કે અગ્લે હિસ્સે મેં ભી નહીં બલ્કે અંદર કે છોટે કમરે મેં રખતે હંય. જૈસે તિજોરી હોતી હય ઔર તિજોરી મેં ચોર ખાના હોતા હય. તો ઘર ઔર ઘર કે અંદર ભી છોટા હુજરા (રૂમ) ઉસ કે અંદર રખ્ખા જાતા હય. ઈત્ના એહતિમામ હોતા થા ઔર આજ યેહ બાત નહીં રહી. આજતો અપને સાથ હી લેકર નિકલતે હંય, વોહ બે પર્દહ હોતી હય ઔર ઉસ કે માં-બાપ દેખ રહે હોતે

હંય, લેકિન ઈસ પર ઉન કો કોઈ ગૈરત ભી નહીં આતી.

હમારી ગૈરત કહાં ચલી ગઈ.

અલ્લામહ ઈબ્નુલ્હાજ માલિકી ને 'અલ-મદખલ' મેં અપને ઝમાને કી મિસરી ઔરતોં કા હાલ લિખ્ખા હય, હાલાંકે વોહ તો આજસે પાંચ છે સદી પેહલે કે હંય, લેકિન ઐસા મઅલૂમ હોતા હય જૈસે હમારે ઝમાને કી ઔરતોં હી કા હાલ લિખ્ખા હય,અજીબ બાત હય. લિખ્ખા હય કે વોહ અજનબિયોં કે સાથ દુકાનો પર ખરીદી કરને કે લિયે જાતી હંય, દુકાનદાર સે બાતેં કરતી હંય ઔર વોહ ચલ્તી હંય તો અપની લચક દિખ્લા કર ઔર મટકા કર ચલ્તી હંય ઔર ઈન કે ઘરવાલે શૌહર, માં-બાપ ઈન કો દેખ રહે હોતે હંય, તબ ભી ઉન્હેં કોઈ ગૈરત નહીં આતી.

હર આદમી કે લિયે ઝિના કા હિસ્સહ લિખ દિયા ગયા.

બહરહાલ ! અર્ઝ કરને કા મકસદ યેહ હય કે યેહ ચીઝેં બળી એહતિયાત કી હંય. આજ કા માહોલ યેહ હય કે આદમી કે લિયે બચ્ના મુશ્કિલ હો ગયા હય. હદીસે પાક મેં આતા હય કે અલ્લાહ તઆલા ને આદમી કે લિયે ઝિના કા હિસ્સા લિખ દિયા કે લામહાલા ઈસ મેં મુબ્તલા હોગા. આંખોં કા ઝિના નામહરમ કો દેખ્ના હય. ઈસ કી તશરીહ મેં મૌલાના સલ્માન સાહબ મન્સૂરપૂરી (ઝીદ મજ્દુહૂ) ને જો લિખ્ખા, મુજે તો બ્હોત પસંદ આયા કે હર આદમી કી ઝિંદગી મેં ઐસે મવાકેઅ આતે હંય કે ઉસ મેં હો સકતા હય કે આંખ કી બે-એહતિયાતી હો જાએ. કાન કી બે-એહતિયાતી હો જાએ, ઝબાન કી બે-એહતિયાતી હો જાએ ઔર ઉસ મેં મુબતલા હો જાએ. બઅઝ ઐસે ભી હોતે હંય કે જિન કે મુતઅલ્લિક કહા જાતા હય કે વોહ કૈસે ઝિના મેં મુબતલા હોંગે, લેકિન હર આદમી કી ઝિંદગી મેં ઐસે મવાકેઅ આતે હંય, હો સકતા હય કે ઉસ મેં મુબ્તલા હો જાએ, મસ્લન આજ કા જો માહોલ હય ઉસ મેં આંખ કી બે-એહતિયાતી સે કૌન બચ સકતા હય? આપ ચૌરાહોં પર દેખિયે, મહલ્લે મેં દેખિયે, બાઝાર મેં દેખિયે, ઘરોં કે અંદર, ઓટો કે ઉપર દેખિયે, ઔર કમાલ તો યેહ હય કે ઘર કી દીવારોં કે ઉપર

ઔર ઘર કે અંદર જો અખ્બાર આતે હંય, ઉસ પર દેખિયે, ઔર અગર કોઈ અખ્બાર ન પળહે તો ઈસ્તેઅમાલ કી ચીઝ પર દેખિયે, મસલન આપ સુરમેં કી છોટી બોતલ લે આએંગે, ઉસ પર ઔરત કી તસ્વીર બની હુઈ હય, ઉસ પર નિગાહ પળેગી, ના-મહરમ કી તસ્વીર કો દેખ્ના ભી એૈસા હી ગુનાહ હય જૈસા ઝિંદહ ઔરત કો દેખ્ના. આદમી કિત્ના બચેગા? ફિર ભી અલ્લાહ તઆલા જિન કો તૌફીક દે ઔર વોહ અપની ઈફફત ઔર પાકદામની કી હિફાઝત કરતે હુએ ઈન ચીઝોં સે બચ્ને કા એહતિમામ કરેં. અલ્લાહ તઆલા કી તૌફીક સે જો ભી હો જાએ ઔર અગર કોઈ ઈસ મેં ફિરોગુઝાશ્ત (કોતાહી) હો ગઈ તો અલ્લાહ તઆલા સે તવ્બહ કરેં, અપ્ને આપકો આગે બઢ ને સે બચાવેં ઔર ગુનાહોં સે બચ્ને કા એહતિમામ કરેં.

કાબિલે તકલીદ તર્ઝે અમલ.

હઝરત શૈખ (રહ.) ને લિખા હય કે હઝરત મૌલાના કમરૂદિદન સાહબ (રહ.) હઝરત મૌલાના ખલીલ અહમદ સાહબ (રહ.) કે ખલીફહ થે. સહારનપૂર કી જામેઅ મસ્જિદ કે ઈમામ થે, વોહ બીમાર હુએ, ઉન કી બીમારી કે ઝમાને મેં ઉન કી જગહ પર ઈમામત કે લિયે હઝરત મૌલાના મુહમ્મદ ઈલ્યાસ સાહબ (રહ.) જાયા કરતે થે. ઉસ ઝમાને મેં મૌલાના ઈલ્યાસ સાહબ મઝાહિરૂલ ઉલૂમ, સહારનપૂર મેં પળહાતે થે. હઝરત શૈખ (રહ.) ફર્માતે હંય કે વોહ અસ્ર કે લિયે તશરીફ લે જાતે થે તો મગરિબ પળહા કર વાપસ આતે થે. ઔર ભી નમાઝેં પળહાને જાતે થે. હઝરત ફર્માતે હંય કે કભી કભી અસ્ર કે વકત, મૈં ભી ઉન કે સાથ જાતા થા, મૈ ને બળે એહતિમામ કે સાથ નોટ કિયા કે હઝરત ઘર સે બાહર નિકલતે તો મસ્જિદ તક નિગાહેં પાંવ કે ઉપર રેહતીં ઔર મસ્જિદ સે નિકલતે તો મદ્રસે કે દરવાઝે મેં દાખિલ હોને તક નિગાહેં પાંવ પર હી રેહતીં.

હઝરત મૌલાના ખલીલ અહમદ સાહબ (રહ.) કો દેખા કે જબ બાહર નિકલતે, નિગાહોં કો નીચા રખ્ને કા પૂરા પૂરા એહતિમામ ફર્માતે થે.

હઝરત મૌલાના અસ્અદુલ્લાહ સાહબ (રહ.) કા તકવા.

શૈખુલ હદીસ હઝરત મૌલાના યુનુસ સાહબ (દા.બ.) કા અભી જો દૌરા હુઆ થા તો ડાભેલ મેં ઉન્હોં ને ખુદ મુજે કિસ્સા સુનાયા કે ઉન કે એક સાથી ને ઉન કો બત્લાયા કે એક મરતબહ સહારનપૂર મેં કિસી કમરે મેં ચોરી હુઈ, અબ ચોરી કી વજહ સે જિન પર શુબહ હોતા હય ઉન લોગોં કી જેબોં કી ભી તલાશી હોતી હય. જામહ તલાશી કી ઝરૂરત પેશ આઈ તો હઝરત મૌલાના અસ્અદુલ્લાહ સાહબ (રહ.) જો હઝરત હકીમુલ-ઉમ્મત (નવ્વરલ્લાહુ મરકદહુ) કે અજલ્લે ખુલફા મેં હંય ઔર હઝરત કારી સિદ્દિક સાહબ (રહ.) જિન કે ખલીફહ થે, હઝરત મૌલાના યુનુસ સાહબ ફર્માતે હંય કે ઉસ સાહિબે વાકિઅહ ને કહા : 'મૈં છોટા, બે-રીશ ઔર અમરદ થા, જબ મેરી જામહ તલાશી કી નૌબત આઈ તો હઝરત મૌલાના અસ્અદુલ્લાહ સાહબ ને મુજ સે યું કહા: પેહલે તુમ અપ્ની જેબ જિસ્મ સે અલગ કર લો, ફિર જૈબ મેં હાથ ડાલા, તાકે જૈબ મેં હાથ ડાલ્તે હુએ હાથ જિસ્મ કે સાથ ન લગે. કિત્ની એહતિયાત ફર્માઈ. યેહ હઝરાત અપ્ને આપ કો બચાને કા ઈત્ના એહતિમામ કરતે થે.

પેહલી નઝર મુઆફ, મગર નુકસાન સે ખાલી નહીં

હાલાંકે અચાનક કી નઝર કો મુઆફ રખ્ખા ગયા હય. અબ આપ મસઅલહ પુછેંગે કે બિલા કસ્દ, ગૈર ઈખ્તિયારી તૌર પર નઝર પળ જાએ તો કિયા કરેં? બિલા કસ્દ ગૈર ઈખ્તિયારી તૌર પર નઝર પળ ગઈ તો ઉસ કા યેહ હુકમ હય કે ફૌરન નિગાહેં નીચી કર લો, તબ તો વોહ મુઆફ હય. હદીસે પાક મેં આતા હય હઝરત અલી (રદી.) કો હુઝૂરે અકદસ (સ.અ.વ.) ને ફર્માયા. એય અલી ! એક નિગાહ કે બાદ દૂસરી નિગાહ મત ડાલો, પેહલી મેં તો કોઈ નુકસાન યઅની ગુનાહ નહીં હય, લેકિન દૂસરી મેં ગુનાહ હય. ﴿يَا عَلِيُّ! لَا تَتَّبِعِ النَّظْرَةَ النَّظْرَةَ فَإِنَّ لَكَ الْأُولَى وَلَيْسَتْ لَكَ الثَّانِيَةُ (مشكوة ص ٢٦٩)﴾ યેહ રિવાયત તો ઉન લોગોં ને ભી પળહી થી, ઐસા તો નહીં કે ઉન હઝરાત કો યેહ રિવાયત મઅલૂમ નહીં થી. લેકિન વોહ હઝરાત અચાનક કી નઝર પળને કી ભી નૌબત આને નહીં

દેતે થે. બિલા કસ્દ ભી કિસી ઔરત પર નઝર ન પળે ઈસ કા એહતિમામ કરતે થે. ઔર કિયું કરતે થે? ઈસ લિયે કે અચાનક કી નઝર અગરચે ગુનાહ કે એઅતિબાર સે માફ હય, લેકિન ઈસ નઝર કી વજહ સે અગર દિલ મેં કોઈ ખયાલ બૈઠ ગયા તો ઉસ કે નુકસાન સે ઈન્કાર ભી નહીં કિયા જા સકતા. ભૂલ સે ઝેહેર ખા લિયા તો ગુનહગાર તો નહીં હોગા, લેકિન ઝેહેર તો અપ્ના અસર કરેગા. વહાં મુફતી સાહબ સે મસઅલહ પૂછેંગે ઔર કહેંગે: મૌલ્વી સાહબ! વોહ તો યેહ સમજતા થા કે કોઈ ખાને કી ચીઝ હય ઔર ખા ગયા ઔર મર ગયા, તો ઈસ કો આપ્ઘાત ઔર ખુદકુશી કા ગુનાહ હુઆ યા નહીં? જવાબ મિલેગા કે ગુનાહ તો નહીં હોગા, લેકિન જો નુકસાન પહોંચ્ના થા વોહ પહોંચ હી ગયા. ઈસી તરહ બિલા કસ્દ કી નઝર અગરચે ગુનાહ કે એઅતિબાર સે મુઆફ હો, લેકિન ઉસ કે અસરાત અપ્ના અસર ઝરૂર દિખલાએંગે. ઈસ લિયે અપ્ને આપ કો ઈસ સે બચાને કા ખુસૂસી એહતિમામ કરને કી ઝરૂરત હય.

મક્તબ-એ-ફકીર

મખ્લૂત મુલાઝમત કે બારે મેં એક સાહબ કા સવાલ ઔર હઝરત (દા.બ.) કા તશફફી બખ્શ જવાબ.

સવાલ : સરકારી દફતરોં મેં મર્દોં કે સાથ ઔરતેં ભી નોકરિયાં કરતી હંય, સાથ મેં નોકરી કર ને કી વજહ સે બાત ચીત ભી કરની પળહતી હય. ચુંકે વોહ ના-મહરમ હંય, ઈસ લિયે ગુનાહ મેં શામિલ હોંગે?

જવાબ : દેખ્યે ! આદમી અપ્ને આપ કો બચાને કા એહતિમામ કરલે ઔર એક મરતબહ યેહ તય કરલે કે મુજે અપ્ને આપ કો બચાના હય. હઝરત મૌલાના મુફતી મુહમ્મદ તકી સાહબ ઉસ્માની (દા.બ.) ને અપ્ને શૈખ હઝરત ડોકટર અબ્દુલ હય સાહબ આરિફી (રહ.)(જો હઝરત હકીમુલ ઉમ્મત (નુવ્વરલ્લાહુ મરકદહુ) કે અજલ્લે ખુલફાઅ મેં થે) કે મુતઅલ્લિક લિખ્ખા હય કે જબ હઝરત પેહલે વકીલ થે, વકાલત કા પેશા પસંદ નહીં કિયા ગયા, તો વકાલત કા પેશા છોળ કર હોમ્યોપેથિક ડોકટર બને. હોમ્યોપેથિક ડોકટરી ઝરા આસાન હય.ડોકટરી કા પેશા થા. ઝાહિર હય કે ડૉકટર કે પાસ ઔરતેં ભી આએંગી ઔર મર્દ ભી આએંગે. બહર હાલ ! ડૉકટર બને તો યેહ દૂસ્રા મસ્અલહ પેશ આયા. વોહ ફર્માતે હંય, ફિર મૈં ને અપ્ને આપ કો ઈસ બાત કા આદી બના લિયા કે નિગાહેં નીચી રહેં ઔર કભી ઉચા દેખ્ના હી નહીં. ફિર તો ઈત્ના એહતિમામ હો ગયા કે મરીઝ કૌન હય? પતા હી નહીં ચલતા થા. જબ કોઈ આયા ઔર ઉસ ને અપની ઝરૂરત બયાન કી, ઉસ કે મુતાબિક ઉસ કો દવા દેદી ઔર બાદ મેં તો ફિર ઈત્ના આસાન હો ગયા કે કોઈ દુશવારી હી નહીં રહી.

ઈમાન કે લિયે ટી. બી.

દેખિયે ! એક આદમી કો ટી.બી. કી બીમારી હય ઔર ઉસ કો ડૉકટરોં ને કહા કે આપ બીડી પીતે હંય, વોહ છોળની પળેગી, વર્ના આપ કે લિય હલાકત હય. તો ઉસ કો છોળની હી પળેગી. યેહ બદનઝરી ભી હમારે ઈમાન કે લિયે ટી.બી. સે કમ નહીં હય ઔર ઈસ સે અપને આપ કો બચાના હી હય. અબ અપને આપ કો બચાને કે લિયે કુછ ના કુછ ઝહમત તો બર્દાશ્ત કરની હી પળેગી.

યેહ કળવા ઘોંટ તો હલક સે નીચે ઉતારના હી પળેગા.

મઝહ કી બુન્યાદ આદત પર હય

દેખો ! હમારે નફસ કી લઝઝતોં કા હાલ ઐસા હય કે ઈસ કે લિયે કોઈ મેઅયાર નહીં હય. જો લોગ પાન ખાતે હંય ઔર પાન કે સાથ તંબાકુ ખાતે હંય ઉન કો ઉસ કી લઝઝત આતી હય. લેકિન જો આદમી તંબાકુ નહીં ખાતા, ઉસ કે મુંહ મેં આપ તંબાકુ રખ દીજયે તો કિયા રખ્તે હી ઉસે મીઠા લગેગા? ઔર મઝહ આ જાએગા? નહીં! બલ્કે કળવા લગેગા ઔર ખાતે હી ચકકર આ જાએંગે. લેકિન જબ વોહ ઝરા હલક સે નીચે ઉતરા, તો ઉસ કી વજહ સે એક સુરૂર કી કૈફિયત પૈદા હોગી. પેહલી મરતબહ થોળા સા ખિલાયા થા, અબ દૂસ્રી મરતબહ ઔર તીસ્રી મરતબહ ખાયા, ફિર તો એસા આદી હો ગયા કે ઉસ કે બગૈર ચલ્તા હી નહીં. ઔર જો નહીં ખાતે વોહ ઉસે દેખ કર યું સમજતે હોંગે કે શાયદ ઉસ કા ઝાઈકહ બળા શાન્દાર હોગા, વોહ તો ખાવેં તબ પતા ચલે કે ઝાઈકહ શાન્દાર હય યા નહીં. લેકિન જો ખાતે હંય ઉન કો પૂછો તો કૈસા મઝા આતા હય. બહરહાલ ! મૈં તો મઝહ કી બાત કર રહા હું. ઈસી તરહ હમારે નફસ કે મઝહ કા ભી કોઈ મેઅયાર નહીં. મઝહ કી બુનિયાદ આદત પર હય. અબ જિસ ને બદનઝરી કો અપ્ને મઝે કા મેઅયાર બના લિયા, તો વોહ બદનઝરી કર કે મઝહ ઉઠાતા હય. લેકિન ઉસ કે દિલ કી જો કૈફિયત હોતી હય ઔર જો બે-ચૈનિયાં હોતી હંય, વોહ તો અલ્લાહ હી બેહતર જાન્તા હય. ઈસકે બરખિલાફ આદમી અપને આપ કો બદનઝરી સે બચા કર મશકકત ઉઠાતા હય, તો ફિર ધીરે ધીરે યેહ મશકકત ઉઠાને મેં ઉસ કો મઝહ આતા હય.

યેહ ભી એક મઝહ કી ચીઝ હય

હઝરત અબૂદદરદા (રદી.) કા કૌલ આપ ને ફઝાઈલ કી કિતાબોં મેં પળહા હોગા કે મુઝે દુનિયા કી ઝિંદગી કી તમન્ના હય, લેકિન ઈસ લિયે નહીં કે દૌલત કમાઉં, બલ્કે ગરમી કે દિનોં મેં રોઝે રખ્ખું. ગરમી કે દિનો મેં રોઝે રખ્ના તો બળા મુશ્કિલ કામ હય. લેકિન વોહ રખ્તે થે ઔર ઉન કો ઉસ મેં મઝા આતા થા. ઈસ લિયે ઉસ કી તમન્ના કરતે થે.

બહરહાલ! નિગાહોં કી હિફાઝત કરકે મશકકત બર્દાશ્ત કરના, યેહ ભી એક મઝહ કી ચીઝ હય. લેકિન ઉસકે લિયે કુછ દિનોં કળવાહટ બર્દાશ્ત કરની પળેગી.

ઐસે ઐસે ઝાઈકે દિયે જાએંગે કે આદમી તસવ્વુર ભી નહીં કર સકતા

અલ્લામા બુસૈરી (રહ.) કા એક કસીદહ 'કસીદહ બુરદા' હય. નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) કી શાન મેં કહા હય, ઉસ મેં એક શેઅર હય.

النَّفْسُ كَالطِّفْلِ اِنْ تُهْمِلْهُ شَبَّ عَلٰى ☆ حُبِّ الرَّضَاعِ وَاِنْ تُفْطِمْهُ يَنْفَطِمُ

નફસ દૂધ પીતે બચ્ચે કી તરહ હય. દૂધ પીતે બચ્ચે કો જબ દૂધ છુળાને કા વકત આતા હય તો આપ ને દેખા હોગા કે ઉસ કી માં કો બળી તકલીફ બર્દાશ્ત કરની પળતી હય. જબ દૂધ છુળાને કે દિન આએંગે તો બચ્ચા રાત કો ના ખુદ સોએગા ના માં કો સોને દેગા, બલ્કે પૂરે ઘર કો સોને નહીં દેગા, ઔર ઐસા તૂફાન મચાએગા ઔર ઐસા ચિલ્લાએગા કે સબ કો પરેશાન કર દેગા. અબ ઉસ કે ચિલ્લાને ઔર રોને કો દેખ કર ઉસ કી માં કહે કે યેહ બેચારહ મર જાએગા ઔર ઉસ પર રહમ ખા કર દૂધ પિલાદે તો ફિર ઝિંદગીભર દૂધ છૂટ નહીં સકેગા. બચ્ચા કિયું ચિલ્લાતા હય? ઈસ લિયે કે વોહ યું સમજતા હય કે મેરી મરગૂબ ચીઝ છીની જા રહી હય. લેકિન ઉસ કો મઅલૂમ નહીં હય કે દૂધ છોળ કર જબ ગિઝા પર આ એગા તો ઐસી ગિઝાએં ઔર ઐસી લઝઝતેં ઔર ઐસે ઝાઈકે હંય કે જિસ કા ઉસને તસવ્વુર ભી નહીં કિયા થા. અભી તો સિર્ફ દૂધ કા ઝાઈકા જાન્તા હય, જબ ખાના સીખેગા તો ઐસે ઐસે ઝાઈકે ઉસ કો મિલેંગે કે જિસ કા તસવ્વુર ભી નહીં કિયા હોગા. ઈસી તરહ યેહ બદનઝરી ભી છોળેંગે તો રૂહાની તૌર પર ઐસે ઐસે ઝાઈકે અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે દિયે જાએંગે કે આદમી ઉસ કા તસવ્વુર ભી નહીં કર સકતા.

બહરહાલ! બચ્ચે કે મુતઅલ્લિક વોહ ફર્માતે હંય કે નફસ બચ્ચે કી તરહ હય. અગર તુમ ઉસ કો મોહલત ઔર ઢીલ દોગે તો વોહ ઉસ દૂધ મેં હી જવાન ઔર બળા હો જાએગા ઔર માં કા દૂધ નહીં છોળેગા. લેકિન અગર હિમ્મત કરકે

દૂધ છુળાએંગે તો છૂટ જાએગા. અલ્બત્તાહ કુછ દિન તુમ્હેં ભી તકલીફ બર્દાશ્ત કરની પળેગી. હિમ્મત ઔર ઈરાદે સે કામ લેના પળેગા.

આસાની કે સાથ ઈસ પર કંટ્રોલ કર સકોગે

ઈસી તરહ મસલન ખારિશ કા તકાઝા હોતા હય તો જો આદમી યું સમજતા હય કે ખુજાલુંગા તો મેરા મુઆમલહ હલ હો જાએગા, લેકિન ઐસા નહીં હય. અગર ખુજાલોગે તો યેહ મસઅલહ ઔર પેચીદહ હો ગયા. અબ ઔર ખુજલાઓ, ઔર ખુજલાઓ, યહાં તક કે ખૂન નિકલ રહા હય. લેકિન ચૈન નહીં પળતા. પેહલી મરતબહ જબ ખુજલાને કા તકાઝા પૈદા હોતા હય ઔર દિલ મેં બ્હોત બેચૈની હોતી હય, ઉસ વકત સબરો-તહમ્મુલ સે કામ લિયા જાએ કે કુછ ભી હોજાએ, નહીં ખુજલાના, તો થોળી દેર તક તો બેચૈની રેહતી હય ઔર ફિર વોહ બેચૈની દૂર હોજાતી હય. ફિર દૂસ્રી મરતબહ તકાઝા ઈત્ના ઝોરદાર નહીં હોતા. ઈસી તરહ આપ હિમ્મત સે કામ લેંગે તો ધીરે ધીરે નફસ કે યેહ તકાઝે ખત્મ હોજાએંગે. ઔર આપ આસાની કે સાથ ઈસ પર કંટ્રોલ કર સકોગે.

રોઝાના સુબહ મેં ઉઠના, કયા આસાન કામ હય?

ઔર હમ યેહ ચીઝેં દુનિયા કે હર કામ મે કરતે હંય, લેકિન જબ દીન કી બાત આતી હય તો ઈસ મે હમ પીછે રેહતે હંય. હમારે દુન્યા કે મુઆમલાત મેં હમ હર તકલીફ બર્દાશ્ત કરતે હંય, સુબહ કો જા કર દુકાન ખોલના, નોકરી ઔર મુલાઝમત કે લિયે બઝરીયે રેલ ગુજરાત કુવીન મેં અહમદઆબાદ જાતે હંય યા ફલાઈંગ રાની મેં બમ્બઈ જાતે હંય. ઈસ તરહ રોઝાનહ સુબહ મેં ઉઠના, કયા આસાન કામ હય? ઈન્હીં લોગો કો ઈત્વાર કે દિન દેખ લો, ગ્યારહ (૧૧) બજે તક તકયે સે સર ભી નહીં ઉઠાએંગે. લેકિન રોઝાના કિયું જાતે હંય? ઈસ લિયે કે તન્ખાહ મિલેગી, પૈસે મિલેંગે. લિહાઝા ઈન પૈસોં ઔર તન્ખાહ ને સરદી કે ઝમાને મેં સુબહ કે વકત જલ્દી ઉઠના આસાન કર દિયા.

માં મુસીબત કિયું સર લેતી હય?

ઈસી તરહ માં કો બચ્ચોં સે મુહબ્બત હોતી હય. સરદી કે ઝમાને મેં બચ્ચા પેશાબ કરતા હય તો માં રાત કો ઉઠ કર પેશાબ સાફ કરતી હય, ઈસ લિયે

કે અગર પેશાબ હી મેં રહેગા તો બીમાર હો જાએગા. માં રાત કો ઉઠતી હય ઔર ઉસ કે કપળે બદલતી હય. બિસ્તર સાફ કરતી હય. ઔર અગર કિસી ઔરત કો બચ્ચા પૈદા નહીં હોતા તો વોહ બચ્ચે કે લિયે કૈસી કૈસી તદબીરેં કરતી હય. અબ અગર ઉસ સે કોઈ કહે કે ફલાં કો નહીં દેખતી કે ઉસ કા બચ્ચા સરદી કી રાતોં મેં ઉસ કો સોને નહીં દેતા, તૂ ઈસ મુસીબત કો કિયું સર લેતી હય? તો વોહ કહેગી કે કોઈ બાત નહીં, બચ્ચે કી મુહબ્બત કે અંદર મૈં યેહ સબ બર્દાશ્ત કર લુંગી, લેકિન મુજે બચ્ચા ચાહિયે.

આખિર કોઈ મઝહ તો આતા હોગા

બહર હાલ ! યેહ સારી ચીઝેં મિસાલ કે તૌર પર ઈસ લિયે સમજાઈ કુ ભાઈ ! ઈન ગુનાહોં સે બચને પર અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે જો ઈન્આમાત દિયે જાએંગે. વોહ બ્હોત બળે હંય. યેહ અલ્લાહ વાલે રાત રાત ભર જાગ રહે હંય ઔર ઈબાદત કર રહે હંય. આખિર ઉન્કો કોઈ તો મઝહ આતા હોગા. તબ હી તો કરતે હંય, મઝે કે બગૈર તો કોઈ નહીં કરે. ઔર ફિર યેહ દુન્યા કા મઝહ તો ઐસા હય કે દેખ્ને મેં મઝહ હય ઔર અંદર બેચૈની હય. દિલ મેં કોઈ ચૈન ઔર કરાર નહીં. એ.સી. (A/C)મેં પળે હુએ હંય, ગોલિયોં પર ગોલિયાં ખા રહે હંય, લેકિન નીંદ નહીં આ રહી હય, ઔર અલ્લાહ તઆલા કી ઈતાઅતો-ફર્માંબરદારી મેં અલ્લાહ તઆલા ને સુકૂન રખ્ખા હય. યેહ અલ્લાહ તઆલા કી નેઅમત હય ઔર ઈસ કી વજહ સે કલ્બ કો જો ઠંડક ઔર ઈત્મિનાન હાસિલ હોગા, દુન્યા કી કોઈ બળી સે બળી નેઅમત ઔર બળે સે બળા સર્માયહ ભી ઈસ કા મુકાબલા નહીં કર સકતા. ઈસ લિયે યેહ તકલીફ કી ચીઝ તો હય, ઈસ સે ઈન્કાર નહીં. તબ હી તો અલ્લાહ તઆલા કી તરફ સે લઝઝત ભી મિલતી હય. લઝઝત ઐસે હી થોળે મિલતી હય, હમ કુરબાની દેંગે તો કુછ મિલેગા.

અલ્લાહ તબારક વ તઆલા હમેં તૌફીક અતા ફરમાએં

દુઆ

سبحانک اللّٰهم وبحمدک وتبارک اسمک وتعالیٰ جدک ولاالٰه غیرک
اللّٰهم صل وسلم وبارک علی سیدنامحمدالنبی الامی کما تحب وترضٰی بعددما
تحب وترضٰی،ربناظلمناانفسنا وان لم تغفرلنا وترحمنا لنکونن من الخسرین.

એય અલ્લાહ ! નિગાહોં કી પાકીઝગી હમેં અતા ફર્મા. એય અલ્લાહ! ઈસ બદનિગાહી ને હમારે દીન કા સત્યાનાસ કર રખ્ખા હય. એય અલ્લાહ ! ઈસ બીમારી સે હમ કો પૂરે તૌર પર પાક ઔર સાફ ફરમા દે. નજાત અતા ફરમા દે. ઈસ સે બચના હમારે લિયે આસાન કર દે. એય અલ્લાહ ! ઈસ કે નુકસાન કો હમારે સામને ઐસા વાઝેહ કર દે કે ઈસ સે હમેં નફરત હોજાએ. એય અલ્લાહ ! અપને હબીબે પાક (સ.અ.વ.) કે ઈર્શાદાત કો અપની ઝિંદગી કે હર શોઅબે મેં અપનાને કી તૌફીક અતા ફરમા. એય અલ્લાહ ! હમારે બીમારોં કો સેહહતે કામિલહ, આજિલહ, મુસ્તમિર્રહ અતા ફર્મા. મકરૂઝોં કે કર્ઝ કી અદાઈગી કી શકલેં પૈદા ફર્માં. પરેશાન હાલોં કી પરેશાનિયોં કો દૂર ફરમા. કૈદો-બંદ મેં મહબૂસોં કો રિહાઈ નસીબ ફરમા. મુકદદમાત મેં મઅખૂઝોં કો બરી ફર્મા. જો જિસ મુસીબત મેં ગિરિફ્તાર હય, એય અલ્લાહ ! ઉસ સે નજાત અતા ફર્મા. એય અલ્લાહ ! ઈસ મજલિસ મેં તેરે જિતને બંદે મૌજૂદ હંય તમામ કી જાઈઝ મુરાદોં કો પૂરા ફરમા. એય અલ્લાહ ! હુઝૂરે પાક (સ.અ.વ.) ને જિતની ભી ખૈર ઔર ભલાઈયાં આપ સે માંગી, હમેં ઔર પૂરી ઉમ્મત કો અતા ફર્મા ઔર જિન શુરૂર ઔર બુરાઈયોં સે પનાહ ચાહી, ઉસ સે હમારી ઔર પૂરી ઉમ્મત કી હિફાઝત ફર્મા.

ربنا تقبل منا انك أنت السميع العليم وتب علينا انك أنت التواب الرحيم
وصلى الله تعالىٰ علىٰ خير خلقه سيدنا ومولٰنا محمد وآله وأصحابه أجمعين
برحمتك ياأرحم الراحمين

બદનિગાહી સે બચને કા ઈલાજ

મુરત્તબહ:મુહિય્યુસ્સુન્નહ હઝરત મવ્લાના શાહ અબરારુલ્હક સા. (રહ.)

બદનિગાહી કે નુકસાનાત ઈસ કદર હંય કે બસા અવ્કાત ઈસ સે દીન ઔર દુન્યા દોનો તબાહ ઔર બર્બાદ હો જાતે હંય. ઈસલિયે મુનાસિબ માલુમ હોતા હય કે ઈસ સે બચને કા ઈલાજ મુખ્તસર તૌર પર તહરીર કર દિયા જાય, ચુનાન્ચે હસ્બે ઝયલ ચીઝોં કા એહતિમામ કરને સે નઝર કી હિફાઝત સહુલત સે હો સકેગી.

૧. જિસ વકત મસ્તુરાત કા ગુઝર હો એહતિમામ સે નઝર નીચે રખ્ખેં. ચાહે નફસ કા તકાઝા દેખ્ને કા શદીદ હો.

૨. અગર નિગાહ ઉઠ જાવે ઔર કિસી પર પડ જાએ તો ફૌરન નિગાહ કો નીચી કર લેના, ખ્વાહ કિતની હી તકલીફ હો, ચાહે જાન નિકલ જાને કા અંદેશા હો.

૩. યે સોચે કે બદીનગાહી સે દુન્યા મેં ઝિલ્લત કા ડર હય ઔર ઈબાદત કા નુર સલ્બ હો જાતા હય. આખિરત કી તબાહી યકીની હય.

૪. બદનિગાહી હો જાને પર ચાર રકઆત કા એહતેમામ ઔર કુછ સદકહ વ ખૈરાત ભી કરે ઔર કસરત સે ઈસ્તિગફાર કરે.

૫. બદનિગાહી સે દિલ ઝુલમત સે ભર જાતા હય ઔર બહોત મુજાહદે કે બાદ સાફ હોતા હય.

૬. યે સોચે કે બદનિગાહી સે મુહબ્બત ઔર મુહબ્બત સે ઈશ્ક ઔર નાજાઈઝ ઈશ્ક સે દુન્યા–આખિરત તબાહ ઔર બર્બાદ હો જાતી હય.

૭. યે સોચે કે બદનિગાહી કી વજહ સે તાઆત ઔર ઝિક્ર સે રગબત કમ હો જાતી હય ઔર બસાઅવકાત નફરત હો જાતી હય.(રૂહ કી બીમારિયાં ઔર ઉન કા ઈલાજ,સ.૮૬)

બદનિગાહી સે બચને કા વઝીફહ

જો શખ્સ બદનિગાહી સે દીન–દુન્યા કી તબાહી કા યકીન કરતા હો ઔર બાવજૂદ કોશીશ કે વહ અપ્ને નફસ સે આજિઝ હો ચુકા હો, તો ઉસે ચાહિએ કે અપ્ને મવ્લા કી તરફ આહો–ઝારી કે સાથ રુજૂ કરે ઔર ઉસી સે મદદ માંગે ઔર બદનિગાહી સે બચને કી જો દુઆએં અહાદીસ મેં આઈ હંય ઉસે માંગા કરે.

નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને ઉમ્મત કી તાલીમ કી ગરઝ સે બહુત સી દુઆએં માંગી હય ઉન્મેં સે નિગાહ ઔર શર્મગાહ કી હિફાઝત સે મુતઅલ્લિક ચંદ દુઆએં યહાં પેશ કી જાતી હંય, હો સકે તો ઉસ કો અપના વઝીફહ મુકર્રર ફર્મા લેં, અલ્લાહ ને ચાહા તો ઝરૂર ફાયદા હોગા. (ઈદારા)

اَللّٰهُمَّ طَهِّرْ قَلْبِیْ مِنَ النِّفَاقِ وَعَمَلِیْ مِنَ الرِّيَاءِ وَلِسَانِیْ مِنَ الْكِذْبِ وَعَيْنِیْ مِنَ الْخِيَانَةِ فَاِنَّکَ تَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِیْ الصُّدُوْرُ

અય અલ્લાહ! મેરે દિલ કો નિફાક સે પાક કર દે ઔર મેરે અમલ કો દિખલાવે સે પાક કર દે. ઔર મેરી ઝબાન કો જૂઠ સે પાક કર દે ઔર મેરી આંખ કો ખ્યાનત સે પાક કર દે. યકીનન તુ આંખો કી ખ્યાનત કો ઔર જો કુછ સીનોં મેં છુપા હય, ઉસ કો બખૂબી જાન્તા હય.

اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ أَعُوْذُ بِکَ مِنْ فِتْنَةِ النِّسَاءِ

અય અલ્લાહ! મેં તુજ સે ઔરતોં કે ફિત્ને સે પનાહ ચાહતા હું.

اَللّٰهُمَّ حَصِّنْ فَرْجِیْ وَيَسِّرْ لِیْ أَمْرِی

અય અલ્લાહ! મેરી શર્મગાહ કો ઈફ્ફત ઔર પાકદામની અતા કર ઔર મેરે કામ આસાન ફર્મા.

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ اِبْلِيْسَ وَجُنُوْدِهٖ

અય અલ્લાહ! મૈં ઈબ્લીસ ઔર ઉસ્કે લશ્કર સે પનાહ ચાહતા હું.

اَللّٰهُمَّ قِنِىْ شَرَّ نَفْسِىْ

અય અલ્લાહ! મુજે નફસ કે શર સે મહફૂઝ ફર્મા.

يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ اَسْتَغِيْثُ اَصْلِحْ لِىْ شَاْنِىْ كُلَّهٗ وَلَا تَكِلْنِىْ اِلٰى نَفْسِىْ طَرْفَةَ عَيْنٍ

અય ઝિંદહ ઔર બાકી રહનેવાલે! મૈં તેરી રહમત સે મદદ તલબ કરતા હું. મેરી સારી હાલતોં કો દુરુસ્ત કર દે ઔર મુજે એક પલ ભી મેરે નફસ કે હવાલે ન કર.

اَللّٰهُمَّ حَبِّبْ اِلَيْنَا الْاِيْمَانَ وَزَيِّنْهُ فِىْ قُلُوْبِنَا وَكَرِّهْ اِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوْقَ وَالْعِصْيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِيْنَ

અય અલ્લાહ! મુજે ઈમાન સે મુહબ્બત નસીબ ફર્મા ઔર હમારે દિલોમેં ઉસ કો ખૂબ સંવાર દે ઔર હમેં કુફર ઔર નાફરમાની ઔર ગુનાહોં કી નફરત નસીબ ફર્મા ઔર હમ કો નેક લોગોં મેં સે બના દે.

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَتُوْبُ اِلَيْكَ مِنَ الْمَعَاصِىْ كُلِّهَا لَا اَرْجِعُ اِلَيْهَا اَبَدًا

અય અલ્લાહ! મૈં તેરે હુઝૂર તમામ ગુનાહોં સે તૌબહ કરતા હું અબ કભી ઉન કી તરફ ન જાઉંગા.

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْئَلُكَ مَخَافَةً تَحْجُزُنِىْ عَنْ مَعَاصِيْكَ حَتّٰى اَعْمَلَ بِطَاعَتِكَ عَمَلًا اَسْتَحِقُّ بِهٖ رِضَاكَ

અય અલ્લાહ! મૈં આપ સે ઈત્ના ખવ્ફ માંગતા હું જો મુજે તેરી નાફર્માનીઓં સે બચાલે, તાકે મૈં તેરી ફરમાંબર્દારી મેં એસા કામ કરૂં જિસ સે મૈં તેરી રઝામંદી કા હકદાર બન જાઉં.

એક રોઝ મોમિનોં તુમ્હેં મર્ના ઝરૂર હે!
પઢતે રહો નમાઝ યે કૌલે રસૂલ હે!

જબ ઉસ સે કહા જાએગા અપ્ની સફાઈ મેં,
કુછ કહેના ચાહતા હે દરે-કિબરિયાઈ મેં!

વોહ જૂઠ બોલ કર કે બચાએગા અપ્ની જાન,
પર બંદ કર દી જાએગી ઉસ કી ઝબાન!

એક રોઝ મોમિનોં તુમ્હેં મર્ના ઝરૂર હે!

ઉસ કે હર એક ઉઝવ કો ઝબાન દે દી જાએગી,
ફિર ઉસ કી આંખ અસલ હકીકત બતાએગી!

આંખેં કહેંગીઃ મુજ સે ગલત દેખ્તા થા યે,
ઔરો કી આબરૂ કો ફકત દેખ્તા થા યે!

બદનઝરી મુજ સે રોઝ હી કરતા થા યે ખબીસ,
ઔર હુસ્ને-આર્ઝી પે હી મર્તા થા યે ખબીસ!

એક રોઝ મોમિનોં તુમ્હેં મર્ના ઝરૂર હે!

બોલેંગે કાનઃ સુન્તા થા ગાને મુજ સે [illegible],
ઉસ કો બહુત પસંદ થા ના-મહરમોં [illegible]

કુર્આન [illegible] ગવારા ન થા ઈસે,
અલ[illegible] ગવારા ન થા ઈસે!

એક રોઝ મોમિનોં [illegible] હે!

બોલેંગે હાથઃ મુજ કો ઉઠાયા [illegible]
ઝુલ્મ ઔર ઝિયાદતી મેં લગાયા [illegible]

હક્ક કે ખિલાફ તેરે ચલાયા ગયા ફકત,
ઔર મોમિનોં કા ખૂન બહાયા ગયા ફકત!

એક રોઝ મોમિનોં તુમ્હેં મર્ના ઝરૂર હે!

બોલેંગે પાઊંઃ મુજ સે યે મસ્જિદ નહીં ગયા,
લેકિન જહાં ગુનાહ થા બેશક વહીં ગયા!

મજરે મેં, નાંચ-ગાને મેં જાતા થા મુજ સે યે,
ચક્કર ભી કૂએ-યાર કે લગાતા થા મુજ સે યે!

એક રોઝ મોમિનોં તુમ્હેં મર્ના ઝરૂર હે!